

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
พูนสุข นิติวัดนะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พูนสุข นิติวัดนะ

25 ส.ย. 2545

๒ ๑๕๗๙๗๐

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2545

พูนสุข นิติวัดนะ (2545). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ , รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบุคลากรในโรงเรียน ลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 351 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสำรวจสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และแบบสอบถามการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One – way ANOVA และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้สถิติเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. บุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามบุคลากรในโรงเรียน ลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนพบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามบุคลากรในโรงเรียน และลักษณะชุมชนที่ตั้งใกล้โรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับส่วนขนาดของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

PREVENTION AND CORRECTION OF NARCOTIC DRUG ABUSE OF
SECONDARY SCHOOL PRINCIPALS UNDER THE JURISDICTION OF
GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT
BY
POONSUK NITIWATHANA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2002

Poonsuk Nitiwathana. (2002). Prevention and Correction of Narcotic drug abuse of Secondary School Principals under the Jurisdiction of General Education Department in Bangkok Metropolis. Master thesis, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Asst. Prof. Dr. Phairojana Klinkularb , Assoc. Prof. Nipa Sripairoj.

This study aimed to investigate and compare school drug abuse protection and control problem-solving procedure of Mathayom Suksa School administrators in Bangkok, according to the school personnel, characteristic of community surrounding the school, and size. The subjects comprised of 351 administrators, governing and guidance teachers. The questionnaire was used for collecting data concerning school drug abuse protection control and problem-solving procedure. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, One-way ANOVA, and Scheffe' matching pair.

The results revealed that :

1. The opinion of Mathayom Suksa administrators, Governing , and guidance teachers on the school drug abuse in the procedure of protection , control and problem-solving was high level as a whole and on each aspect ; Whereas the opinion according to school personnel, community surrounding characteristic and the school, size was also a high level.

2. The opinions the according in school drug abuse protection and control and problem-solving procedure separate from the school personnel and the characteristic of community surrounding school were significantly at the statistical .01 and .05 level while no different between school size.

ปริญญานิพนธ์

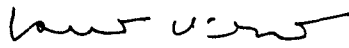
เรื่อง

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ของ

นางสาวพูนสุข นิติวัดนะ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

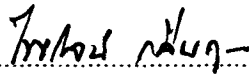

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

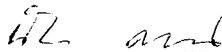
วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

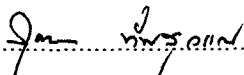
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

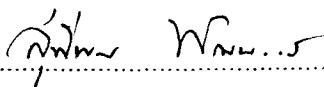
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ นipa ศรีไพโรจน์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธา ทิพย์สุวรรณ)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องด้วยเป็นอย่างดีมาตลอด ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ และอาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ เป็นอย่างสูงที่ให้ข้อเสนอแนะและได้ กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์เพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี ดร.สธัญ ภู่งง ดร. เฉลิมชัย รัตนประยูร ดร.ปรีชา บุญคมรัตน์ และว่าที่ร้อยตรี ดร.สุวิทย์ สรณารักษ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แก้ไข ให้คำแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้เครื่องมือมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหารคณะครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามจนงานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนในภาควิชา การบริหารการศึกษาที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย จนสามารถนำความรู้มา ประยุกต์ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ พี่ น้อง และครอบครัวนิติวัฒน์ทุกคนที่เป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ และขอบคุณความดีทั้งหลายในปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขออุทิศ ส่วนกุศลให้กับคุณพ่อ คุณแม่ ที่ล่วงลับไปแล้ว

พูนสุข นิติวัฒน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมุติฐานในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ยาเสพติด.....	11
ความหมายของยาเสพติด.....	11
ประเภทของยาเสพติด.....	13
สาเหตุของการใช้และโทษของการติดยาเสพติด.....	14
ทฤษฎีการป้องกันยาเสพติด	18
การแก้ไขปัญหายาเสพติด	20
นโยบายการป้องกันยาเสพติด.....	20
นโยบายรัฐบาล.....	20
นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ.....	21
นโยบายกรมสามัญศึกษา	21
นโยบายของสถานศึกษา.....	25
การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของสถานศึกษา.....	28
การวางแผน โครงการกิจกรรม.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	การประสานงานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน.....	31
	การสนับสนุนทรัพยากร.....	34
	การกำกับ นิเทศ ติดตาม.....	35
	การประเมินและรายงานผล.....	37
	ลักษณะของชุมชนในกรุงเทพมหานคร.....	41
	ลักษณะชุมชนที่อยู่ใกล้โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร.....	42
	บุคลากรในสถานศึกษา	44
	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
	งานวิจัยในประเทศ.....	44
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	56
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	63
	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	64
	การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	65
	เปรียบเทียบการดำเนินงานการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	73
ขอบเขตของการวิจัย.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
อภิปรายผลการวิจัย.....	76
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	82
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	95
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	104

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	คำร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	64
2	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดของบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว เกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร.....	65
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม บุคลากรในโรงเรียน ลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียนและขนาดโรงเรียน.....	69
4	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามบุคลากรในโรงเรียน.....	70
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามบุคลากรในโรงเรียน เป็นรายคู่.....	71
6	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียน.....	71
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียน เป็นรายคู่.....	72
8	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	72

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 แผนผังการประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน สถานศึกษา.....	33

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันปัญหายาเสพติดนับว่าเป็นปัญหาร้ายแรงของประเทศต่างๆทั่วโลก ยาเสพติดให้โทษยังเป็นปัญหาสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ จำนวนผู้ติดยาเสพติดให้โทษในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น (ทรงพล พูลพิพัฒน์. 2543:1) ซึ่งเป็นปัญหาที่ร้ายแรงและสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งนอกจากจะเป็นผลร้ายต่อตัวผู้เสพโดยตรงแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อประเทศชาติในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการสาธารณสุขด้วย ดังจะเห็นได้จากข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันเกือบทุกวัน เกี่ยวกับการจับกุมผู้ลักลอบค้ายาบ้า ด้วยเหตุผลที่ซื้อ-ขายได้ง่าย วิธีการเส่ง่ายจึงเป็นเหตุให้แพร่กระจายรวดเร็วเข้าสู่สถานศึกษาไปยังกลุ่มนักเรียนนักศึกษาและเยาวชนที่อยากลองอยากรู้และรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้เกิดความเสื่อมต่อสุขภาพกายและใจ เป็นผลเสียต่อเยาวชนของชาติทำให้พลเมืองขาดคุณภาพ เกิดผลกระทบโดยตรงต่อสังคมและประเทศชาติ (พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ และคณะ. 2543:1)

อาจกล่าวได้ว่ามีปัญหายาเสพติดเกิดขึ้นในทุกพื้นที่ของประเทศ เนื่องจากพบว่า มีคดียาเสพติดและผู้เสพยาเสพติดในทุกจังหวัด (แผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2535 – 2539. ม.ป.ป. : 22) สำหรับยาเสพติดที่สำคัญที่แพร่ระบาดในหมู่ชาวไทยปัจจุบันมีอยู่ด้วยกัน 5 ชนิด คือ ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา แอมเฟตามีน และสารระเหย โดยที่สองชนิดหลังมีสถานการณ์ในการแพร่ระบาดเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ในสถานศึกษา และเยาวชนนอกสถานที่ ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดในเขตปริมณฑล (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2537 : 3-4)

การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสังคมไทยเป็นบ่อเกิดที่นำไปสู่ปัญหาทางสังคม นานับประการ เช่น ปัญหาทางสุขภาพอนามัยของประชาชน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ปัญหาความยากจนอันเป็นผลสืบเนื่องจากการติดยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมซึ่งมีสาเหตุมาจากยาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาการโจรกรรมต่าง ๆ ตลอดจนทำลายวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบที่เป็นความเสียหายต่อประเทศชาติหลายระดับ โดยเฉพาะในด้านที่ต้องสูญเสียปัจจัยการผลิตในส่วนที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ ทำให้เป็นคนที่ย่อยคุณภาพไร้คุณค่า การติดยาเสพติดทุกประเภทมีแต่โทษไม่มีคุณประโยชน์ ผลกระทบที่เกิดขึ้นนอกจากจะมีผลกระทบต่อผู้เสพเองแล้วยังส่งผลกระทบต่อผู้ใกล้ชิดและคนอื่น ๆ ด้วยในส่วนผลกระทบต่อตนเองนั้น กล่าวคือ สุขภาพร่างกายของผู้เสพจะเสื่อมโทรมลง สภาพจิตใจ เลวร้ายไม่สนใจต่อการเรียนหรือการทำงาน ความประพฤติเป็นไปในทางเสื่อมทรามโดยจะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อจะได้เงินมา ซึ่งเงินที่หามาได้นั้นก็จะถูกนำไปซื้อหา

เสพติดจนต้องกลายเป็นคนที่เบียดเบียนสังคมในลักษณะของการเป็นหนี้เป็นสินหรือกลายเป็นอาชญากรในที่สุด โทษของยาเสพติดจึงกระทบกระเทือนไปถึงส่วนรวม และเป็นผลกระทบไปถึงการทำลายเศรษฐกิจและถ่วงดุลย์ความเจริญของประเทศชาติอีกด้วย และกิตติ ลิ้มชัยกิจ (2531 : 1) กล่าวว่า จากสภาพแวดล้อมของชุมชนแออัด ซึ่งเป็นแหล่งที่มีปัญหาของการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่สำคัญที่สุด อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเยาวชนของชาติที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนใกล้ชุมชนแออัดเหล่านั้นไม่ว่าจะเป็นแหล่งประกอบการอุตสาหกรรม สถานเริงรมย์ รวมทั้งขนาดของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้ ได้รับผลกระทบจากการแพร่และขยายตัวของยาเสพติดเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นจากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า การใช้ยาเสพติดในสถานศึกษามีทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา นักเรียนระดับมัธยมศึกษามีอัตราการใช้ยาเสพติด ร้อยละ 1.07 หรือ เมื่อคำนวณจากนักเรียนมัธยมศึกษาภาครัฐทั่วประเทศ 2,420,365 คน จะเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้ยาเสพติดถึง 25,898 คน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2542 : 43 –44)

สาเหตุที่เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติด และยาบ้ามาสู่วัยรุ่น หรือในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้อย่างรวดเร็ว นั้น ก็เนื่องมาจากการที่มีเพื่อนชักชวน (พรทิพย์ จิตธร. 2516 : 4-6) การคบเพื่อนไม่ดีและได้รับการจูงใจทางที่ผิด จะมีส่วนส่งเสริมให้เด็กใช้ยาเสพติด (นพพร พานิชสุข. 2528 : บทคัดย่อ) สอดคล้องกับการวิจัยของ นิรมล เปลี่ยนจรรยา (2530 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า บุคคลที่แนะนำให้นักเรียนใช้ยาเสพติดครั้งแรกคือเพื่อน ร้อยละ 72.73 รองลงมาคือ ตัวนักเรียนเองร้อยละ 27.27 เพื่อนจึงมีความสำคัญต่อวัยรุ่นมาก วัยรุ่นจึงมักคบเพื่อนที่มีความสนใจ และมีค่านิยมร่วมกัน (นวนันท์ กิจทวี. 2541 : 3) ตัวนักเรียนเองก็มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีรวิทยา อารมณ์ จิตใจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อเตรียมพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาจทำให้นักเรียนหรือวัยรุ่นแสดงลักษณะก้าวร้าว ซึ่งเป็นผลจากฮอร์โมนทางด้านอารมณ์และจิตใจวัยรุ่นจะสนใจตัวเองมากขึ้น ต้องการความเป็นอิสระมีความอยากรู้อยากลอง มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย (บัญญัติ ดาวกระจาย 2539 : 8) อ่อนไหวง่าย เพื่อฝัน อุดมคติสูงต้องการการยอมรับ ต้องการความอบอุ่น (อนันต์ เมนะรุจิ และคณะ. 2540 : 262) กลุ่มนักเรียนหรือวัยรุ่นจึงเป็นเป้าหมายสำคัญที่ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้ความสนใจที่จะขยายตลาดให้แพร่กระจายในกลุ่มนี้ โดยที่ผู้ขายยาเสพติดหลอกให้เด็กนักเรียนเสพยาเสพติด โดยหวังเป็นการขยายตลาดเพิ่มรายได้ให้กับตนเองประกอบกับการเสพยาเสพติดของนักเรียนมุ่งเสพเพื่อความบันเทิงและระบายความเครียดมากกว่าการเสพเพื่อต้องการดูหนังสื่อได้นาน ๆ ดังนั้นการระบาดในกลุ่มนักเรียนจึงเป็นไปอย่างรวดเร็ว (นวนันท์ กิจทวี. 2541 : 3)

จากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเข้ามาในสถานศึกษานี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นถึงภัยของปัญหายาเสพติด และเพื่อให้งานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาดำเนินไป

ด้วยความเรียบร้อย สอนนโยบายของรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 –2549) กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีแผนป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาขึ้นโดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงานจัดทำแผนและมาตรการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาโดยยึดการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนป้องกันมิให้เยาวชนที่กำลังศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนติดยาเสพติดให้โทษทุกชนิดสภาพแวดล้อมของนักเรียน หรือวัยรุ่นก็มีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติด เช่น จะไปหาซื้อเองหรือได้มาจากเพื่อนอีกทั้งกลุ่มนักเรียนหรือวัยรุ่นนี้ อาจมีความบกพร่องทางด้านจิตใจและบุคลิกภาพ เช่น มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มีความวิตกกังวล กล้าแสดงออกน้อย มีพฤติกรรมคล้อยตามคนอื่น จึงไม่สามารถต้านทานการติดยาเสพติดและมีโอกาสจะใช้และติดยาเสพติดได้ง่าย กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้กรมที่มีสถานศึกษาในสังกัดดำเนินการสำรวจข้อมูลนักเรียนนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อหาทางป้องกันแก้ไข พบว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษานั้นมีจำนวนสูงขึ้นและยาเสพติดที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด คือ เหล้า บุหรี่ สารระเหย และยาบ้า (ศรีประกาย ทัดตานนท์. 2539:4) และปัญหายาเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาเป็นปัญหาที่เหนี่ยวรั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศก่อให้เกิดความ สูญเสียทางสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพอนามัยของเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ที่ติดยาเสพติดต้องประสบความ ล้มเหลว ในการศึกษา สุขภาพอนามัยเสื่อมโทรม เยาวชนจำนวนมากเสียนอนาคต ยังความ เศร้าโศกเสียใจ ให้กับบิดามารดา ญาติพี่น้อง ตลอดจนครูอาจารย์สถานศึกษาเกือบทุกแห่งต้อง ประสบปัญหาการใช้ยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษาในสังกัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนใน ระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในวัยที่คิดคะนองแสวงหาประสบการณ์แปลกๆ ใหม่ๆ และเป้าหมายของ ขบวนการค้ายาเสพติดที่แอบแฝงเข้าไปในโรงเรียน นับวันปัญหาการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษา ยิ่งทวีความ รุนแรงเพิ่มมากขึ้น หากไม่รีบดำเนินการป้องกันและแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพก็จะ เป็นภัยอันตรายที่บ่อนทำลายเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติและความเจริญก้าวหน้าของ ประเทศโดยรวม (จีรวิน เทียนทองดี. 2542 : 4)

สำหรับในประเทศไทย การศึกษาสภาพปัญหาการใช้ยาเสพติดของนักเรียนในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาโรงเรียนมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งในสภาพปัจจุบันการ แพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาก็ยังไม่หมดไปจากโรงเรียนทำให้เกิดผลที่ตามมา มากมาย เช่น นักเรียนที่ติดยาเสพติดจะแสดงพฤติกรรมออกมาทางด้านอารมณ์ และทางด้าน ร่างกายก่อให้เกิดผลเสียด้านการเรียนการสอนบางรายก่ออาชญากรรม พุดโกหก หนีเรียน ก้าวร้าว ผลสุดท้ายไม่เรียนหนังสือเป็นปัญหาสังคมต่อไป

แผนพัฒนาการศึกษา กรมสามัญศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) เน้นความสำคัญด้านการพัฒนาบุคลากรในการป้องกันตนเองจากพิษภัยของยาเสพติดและร่วมมือกับชุมชนหรือองค์กรต่าง ๆ ในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาจัดทำแผนงาน/โครงการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนป้องกันการติดยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของกรมสามัญศึกษา

ข้อมูลกระทรวงศึกษาธิการ ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2541 (กองบรรณาธิการ. 2542 : 19) พบว่า นักเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ ใช้นยาเสพติด ดังนี้ ยาบ้า จำนวน 4,618 คน บุหรี่ จำนวน 15,558 คน สุรา จำนวน 4,194 คน เฮโรอีน จำนวน 473 คน กัญชา จำนวน 337 คน สารระเหย จำนวน 1,037 คน ยากล่อมประสาท จำนวน 42 คน เหล้าแห้งและอื่น ๆ จำนวน 280 คน มีนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการใช้นยาเสพติดรวมจำนวน 26,539 คน

นอกจากนี้หากพิจารณาในด้านระดับการศึกษา พบว่า จำนวนนักเรียนที่เข้าบำบัดรักษา ยาเสพติดทั้งหมด ร้อยละ 49 ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 19.7 อยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นต้น (ปวช.) ส่วนในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 14.6 คิดเป็นร้อยละ 10.8 ตามลำดับและจากการเข้ารับการบำบัดรักษาของนักเรียนแต่ละระดับในช่วง 4-5 ปี ที่ผ่านมา ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น มีแนวโน้มเข้ารับการรักษาบ้ำบัดเพิ่มขึ้นทุกปี (กองบรรณาธิการ. 2542 : 14)

สำนักงานกิจการพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 1) ได้จัดทำคู่มือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อให้ส่วนราชการและสถานศึกษาในสังกัดได้ใช้เป็นคู่มือในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบทั่วประเทศ และกรมสามัญศึกษา ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีนโยบายและมีเจตจำนงที่จะดำเนินการป้องกันการติดยาและยาเสพติดให้กับนักเรียนในโรงเรียน โดยใชการจัดกิจกรรมทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการป้องกันการติดยาเสพติดในสถานศึกษา ปลูกฝังเจตคติ และวิธีการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน มุ่งเน้นให้สถานศึกษาถือเป็นภารกิจที่สำคัญที่ป้องกันการติดยาและยาเสพติดมิให้ระบาดเข้าสู่โรงเรียนในโรงเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ประสานงานกับผู้ปกครองและองค์กรของชุมชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาและยาเสพติดในสถานศึกษา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลไปพัฒนาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

✓ ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบุคลากรในโรงเรียน ลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน

✓ ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ด้านการวางแผนและโครงการ การประสานงานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การกำกับ นิเทศ ติดตาม การประเมิน และรายงานผล

✓ ขอบเขตของการวิจัย

✓ 1. ขอบเขตของเนื้อหาเป็นการศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้านดังนี้

- 1.1 การวางแผน และโครงการ
- 1.2 การประสานงานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน
- 1.3 การสนับสนุนทรัพยากร
- 1.4 การกำกับนิเทศติดตาม
- 1.5 การประเมินและรายงานผล

✓ 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร คือผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวน 117 โรงเรียน จำนวน 351 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครองและครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 351 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ

1. บุคลากรในโรงเรียน
 - 1) ผู้บริหารโรงเรียน
 - 2) ครูฝ่ายปกครอง
 - 3) ครูแนะแนว
2. ลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียน
 - 1) ชุมชนบ้านจัดสรร
 - 2) ชุมชนแฟลต
 - 3) ชุมชนแออัด
3. ขนาดของโรงเรียน
 - 1) ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 500 – 1,499 คน)
 - 2) ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 1,500 – 2,499 คน)
 - 3) ขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน 2,500 คน และมากกว่า)

ตัวแปรตาม

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 5 ด้าน

- การวางแผนและโครงการ
- การประสานงานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน
- การสนับสนุนทรัพยากร
- การกำกับ นิเทศ ติดตาม
- การประเมิน และรายงานผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานโครงการ หมายถึง กระบวนการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการในแต่ละกิจกรรมของผู้ปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่
2. การป้องกัน หมายถึง การจัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนไม่เกี่ยวข้องกับการติดยาและยาเสพติด
3. การติดยา หมายถึง การที่ผู้เสพยาหรือสารเคมีนั้น มีความต้องการใช้เป็นประจำ เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง
4. ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไป จะโดยรับประทาน ดม สูบ หรือวิธีใดก็ตาม ทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจ

5. การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติของโรงเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดำเนินการตามแนวของสำนักงานโครงการโรงเรียนสีขาว กรมสามัญศึกษา มีดังนี้

5.1 การวางแผนและโครงการ หมายถึง การเตรียมการหรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ทำให้ผู้บริหารมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานหรือกระทำอะไรในอนาคต เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

5.2 การประสานงานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน หมายถึง การช่วยหรือผลจากการที่ช่วยให้เกิดความเต็มใจที่จะร่วมกันทำกิจกรรมขององค์กร จากบุคคลฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่จะช่วยให้การดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ

5.3 การสนับสนุนทรัพยากร หมายถึง การจัดหาทรัพยากร ได้แก่บุคลากร เงิน วัสดุ และอื่น ๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน สถานศึกษาให้มีอย่างเพียงพอต่อความต้องการ

5.4 การกำกับ นิเทศ ติดตาม หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ ให้การแนะนำร่วมมือในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรได้รับการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จะส่งผลดีต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

5.5 การประเมินและรายงานผล หมายถึง การดำเนินงานติดตามตรวจสอบ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการดำเนินงานเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจริง และการนำเอาผลของการติดตามงานมาวิเคราะห์แล้วประเมินออกมาว่าได้ผลดีหรือไม่อย่างไรและเพียงใด ควรจะนำเอาผลที่ประเมินได้นี้ไปวางแผนแก้ไขปรับปรุงอย่างไร เป็นภารกิจของผู้บริหาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

6. บุคลากรโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว จำแนกเป็น

6.1 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่หรือผู้รักษาการแทนในตำแหน่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

6.2 ครูฝ่ายปกครอง หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายปกครอง มีหน้าที่รับผิดชอบป้องกันไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้พัฒนายิ่งขึ้น ในที่นี้ใช้โรงเรียนละ 1 คน

6.3 ครูแนะแนว หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้างานแนะแนวของโรงเรียนในการให้ความร่วมมือสนับสนุนการสอนและเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับนักเรียนอย่างละเอียดลึกซึ้งเพื่อหาทางแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพในที่นี่ใช้โรงเรียนละ 1 คน

7. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

8. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนที่กำหนดไว้ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา 2542 โดยกำหนดจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง คือ

8.1 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1,499 คน (ห้องเรียน 13 - 36 ห้องเรียน)

8.2 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 - 2,499 คน (ห้องเรียน 37 - 60 ห้องเรียน)

8.3 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คน และมากกว่า (ห้องเรียนมากกว่า 60 ห้องเรียน)

9. ลักษณะของชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในอาณาบริเวณที่มีขอบเขตแน่นอน แห่งใดแห่งหนึ่งที่เรียกกันว่าเป็นชุมชนหรือหมู่บ้านที่ใกล้ที่ตั้งโรงเรียน ได้แก่

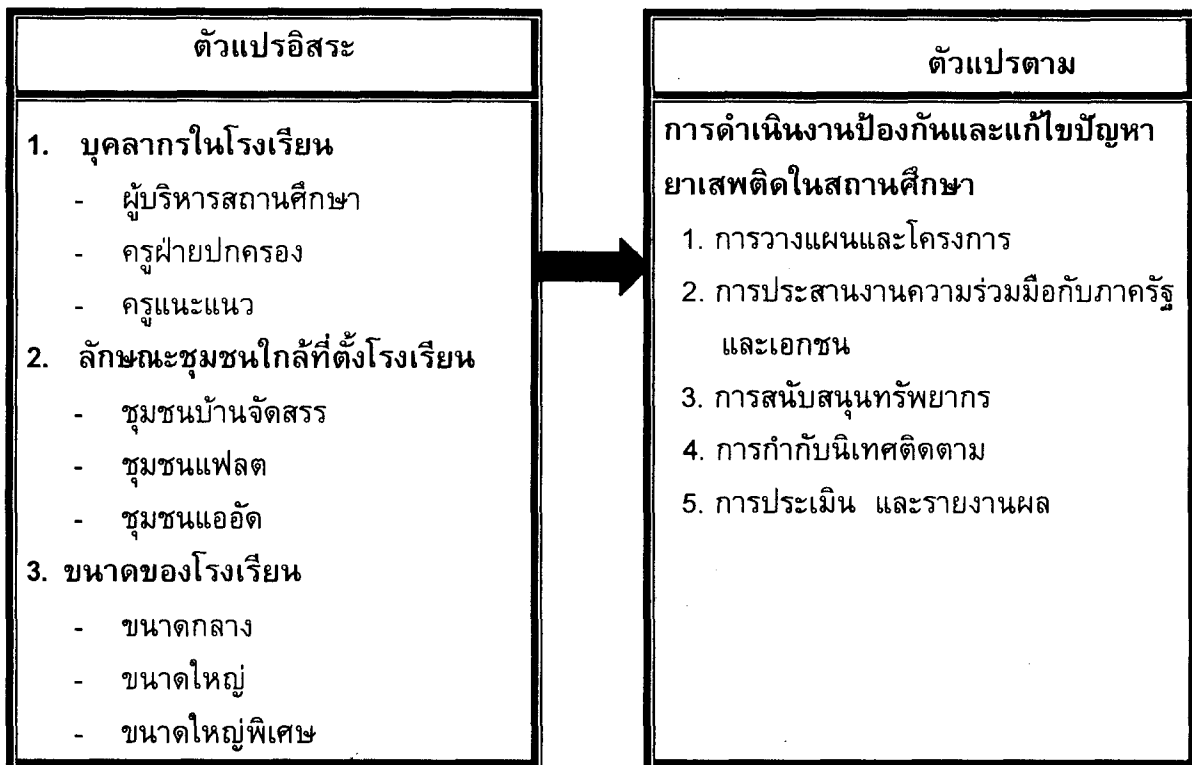
9.1 ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร หมายถึง ชุมชนที่มีบ้านพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรรมีสาธารณูปโภคที่ดี ในเขตกรุงเทพมหานคร

9.2 ชุมชนแฟลต หมายถึง ชุมชนที่มีที่อยู่อาศัยเป็นระเบียบโดยถูกจัดให้เป็นที่พักถาวร อาจจะเป็นตึกที่มีการอยู่รวมกันเป็นห้องชุด

9.3 ชุมชนแออัด หมายถึง ชุมชนที่มีลักษณะบ้านเรือนปลูกกันอย่างหนาแน่นไร้ระเบียบและทรุดโทรมอยู่กันอย่างแออัด มีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย ก่อให้เกิดปัญหามากมายหลายด้าน

✶ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาที่เป็นข้อมูลที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการวางแผนปฏิบัติส่งเสริมการมีส่วนร่วมการวางแผนป้องกันและแก้ไขกำกับติดตาม ประเมินอย่างเป็นระบบ (กรมสามัญศึกษา. 2543 : 29) และแนวปฏิบัติของโรงเรียนในการป้องกันยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษาของสำนักงานโครงการโรงเรียนสีขาว (2543 : 5 - 8) ที่ให้โรงเรียนวิเคราะห์ปัญหาและต้นเหตุ วางแผน / โครงการกิจกรรมประสานกับตำรวจ ทหาร ชุมชน ผู้ปกครอง สนับสนุนทรัพยากร กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินรายงานจากแนวทางและแนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

✓ สมมุติฐานในการวิจัย

1. บุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

2. บุคลากรในโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในลักษณะชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

3. บุคลากรในโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ยาเสพติด

- 1.1 ความหมายของยาเสพติด
- 1.2 ประเภทของยาเสพติด
- 1.3 สาเหตุของการใช้และโทษของการติดยาเสพติด
- 1.4 ทฤษฎีการป้องกันยาเสพติด
- 1.5 การแก้ไขปัญหายาเสพติด

2. นโยบายการป้องกันยาเสพติด

- 2.1 นโยบายรัฐบาล
- 2.2 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ
- 2.3 นโยบายกรมสามัญศึกษา
- 2.4 นโยบายของสถานศึกษา

3. การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

- 3.1 การวางแผน / โครงการกิจกรรม
- 3.2 การประสานงานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน
- 3.3 การสนับสนุนทรัพยากร
- 3.4 การกำกับนิเทศติดตาม
- 3.5 การประเมินและรายงานผล

4. ลักษณะของชุมชนในกรุงเทพมหานคร ชุมชนบ้านจัดสรร ชุมชนแฟลต ชุมชนแออัด

5. บุคลากรในสถานศึกษาที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ครูฝ่ายปกครอง
- ครูแนะแนว

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- งานวิจัยในประเทศ
- งานวิจัยในต่างประเทศ

1. ยาเสพติด

1.1 ความหมายของยาเสพติด

มีผู้ให้ความหมายของยาเสพติด ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2543 : 13 – 15) ได้ให้ความหมายของยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กันแล้วไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ๆ เป็นระยะ ๆ หรือนานติดต่อกันก็ตามจะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจและเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจหรือจิตใจเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ หรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั้น

องค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่า

ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมีที่เสพเข้าสู่ร่างกายแล้ว ทำให้เกิดพิษเรื้อรังแก่ร่างกายของผู้เสพและก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมไปถึงสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ยาเสพติดยังมี คุณลักษณะพิเศษอีก 3 ประการ คือ (เรื่องชัย บุญศักดิ์. 2527 : 95)

1. ทำให้เกิดความต้องการอย่างแรงกล้าทั้งทางร่างกายและจิตใจที่จะหายเมาเสพให้ได้ต่อเนื่องกันเป็นระยะ ๆ และจะต้องเสาะแสวงหายามาเสพให้ได้ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม
2. ผู้เสพต้องยอมทนในสภาพอยู่ภายใต้บังคับให้ต้องเสพถือเป็นทาสของยาเสพติดต้องเสพยาเสพติดนั้นตลอดไปจะหยุดเสพไม่ได้
3. ผู้เสพต้องเพิ่มปริมาณในการเสพยาเสพติดมากขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ

อรเพ็ญ นาควัระ (2526 : 10-11) ได้ให้ความหมายของยาเสพติดให้โทษไว้ดังนี้

1. จะต้องเป็นสิ่งที่ใช้แล้วเกิดการติดทางใจ เป็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญที่สุดของยาเสพติด คือ เมื่อเสพแล้วจะต้องพยายามขวนขวายให้ได้สิ่งนั้นมา มีความคิดถึงจดจ่อต่อสิ่งนั้น ทำให้ต้องหันกลับไปใช้ใหม่อีกและถือว่าสิ่งนั้นเป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างปกติ
2. มีอาการติดทางกาย คือ ต้องเพิ่มขนาดของการเสพขึ้นทุกวัน ลักษณะอันดับที่ 2 นี้ไม่จำเป็นต้องพบในยาเสพติดทุกชนิดไปบางชนิดไม่มีลักษณะนี้ การเพิ่มขนาดขนาดยาเสพติดก็มีขีดจำกัดด้วย แม้แต่เฮโรอีนซึ่งมีรายงานว่าขนาดใช้สูงสุดเคยมี 1,400 มิลลิกรัมต่อวัน ซึ่งผู้เสพก็ไม่ได้ตายทันที ยกเว้นในระยะที่เพิ่มขนาดผิดอย่างกระทันหัน อาการคือ ยาเสพติดนี้เป็นสภาวะทางสรีระวิทยาที่ร่างกายต้องได้สารนั้นมาเพื่อไม่ให้เกิดอาการถอนยา เมื่อก่อนเราเชื่อว่าเป็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญที่สุดของการติดยาเสพติดที่แท้จริง แต่ปัจจุบันนี้เป็นที่ทราบกันว่าการติดยาเสพติดที่ร้ายแรงบางอย่าง เช่น พวกโคเคอีนนั้น อาจไม่เกี่ยวกับการติดยาเสพติดทางกายเลย

3. ต้องมีอาการถอนยา คือ การทนทุกข์ทรมานทางกายและใจเมื่อเลิกใช้สารนั้น ถอนยานี้เป็นดัชนีอื่นหนึ่งที่สามารถชี้บ่งได้ว่า บุคคลผู้นั้นติดยาเสพติดหรือไม่

4. เป็นพิษภัยต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติดทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้เกี่ยวข้องต่อครอบครัวเกิดปัญหาด้านสังคม และเศรษฐกิจรวมทั้งความมั่นคงของประเทศไทย

ประเสริฐ นูนาปี (2541 : 17) กล่าวว่า ยาเสพติดหมายถึง สารเคมี ยา หรือวัตถุใด ๆ ที่รับเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีใดวิธีหนึ่งได้แก่ การรับประทาน ฉีด สูบ ดม หรือวิธีใด ๆ ก็ตาม มีผลทำให้ต้องรับสารพิษเป็นประจำ และเพิ่มขนาดขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อไม่ได้รับสารนั้นจะมีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงเมื่อใช้ยาเสพติดเป็นเวลานานจะมีผลทำให้ภาพร่างกายของผู้เสพทรุดโทรมลง

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 24) กล่าวว่า ยาเสพติดหมายถึงสารเคมีหรือวัตถุชนิดใดก็ตามเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือวิธีใดก็ตามก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) มีความต้องการเสพยาชนิดนั้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ 2) ต้องเพิ่มขนาดของยาที่เสพมากขึ้น 3) เมื่อหยุดเสพจะมีอาการขาดยา 4) สุขภาพทั่วไปทรุดโทรมจากการเสพยานั้น

ทรงพล พูลพิพัฒน์ (2543 : 3) กล่าวว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมี หรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่ออยากยา และเป็นสิ่งเสพติดประเภทผิดกฎหมาย

ทัศนียา ปิ่นคล้าย (2543 : 9) กล่าวว่า ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่เข้าสู่ร่างกายโดยการรับประทาน ฉีด สูบ หรือดมก็ตามมีผลต่อจิตใจและร่างกายของผู้ใช้สารนี้โดยตรงมีลักษณะต้องเพิ่มยาเสพติดตลอดเวลาเมื่อหยุดยาเสพติดแล้วจะมีอาการขาดยา ถ้าใช้ยาเสพติดเป็นเวลานานจะเกิดความต้องการยาเสพติดมากขึ้นเกิดผลเสียต่อสุขภาพ

สุทธิตี รัชชถุงการสกุล (2543 : 14) กล่าวโดยสรุปยาเสพติด หมายถึง ยานชนิดหนึ่งชนิดใดที่ไม่ว่าจะเสพโดยวิธีกิน ทา ดม สูบ หรือเข้าสู่ร่างกาย ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ กล่าวคือ ร่างกายทรุดโทรมลงมีความต้องการปริมาณยามากขึ้นและรุนแรง และมีอาการขาดยาเมื่อต้องการจะหยุดยารวมทั้งส่งผลกระทบต่อสังคมอีกด้วย

เพลินตา กะลัมพากร (2544 : 12) กล่าวว่า ยาเสพติด หมายถึง สารที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์เมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กันแล้วไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ เป็นช่วงระยะ ๆ หรือนานติดต่อกันทำให้บุคคลที่เสพยาเสพติดมีอาการดังนี้ บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายจิตใจ ต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลงเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกาย และจิตใจหรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั้น

สรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุนิตใด ๆ เมื่อเสพแล้วทำให้เกิดผลทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้เสพทำให้ผู้เสพมีสุขภาพทรุดโทรม

1.2 ประเภทของยาเสพติด

ยาเสพติดสามารถจัดเป็นประเภทต่าง ๆ นอกจากแบ่งออกตามการออกฤทธิ์แล้วยังแบ่งตามแหล่งที่มาแบ่งตามกฎหมาย และแบ่งตามองค์การอนามัยโลกได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2537 : 16-19) แบ่งตามการออกฤทธิ์ของยาเสพติดต่อระบบประสาทส่วนกลางยาเสพติดมีคุณสมบัติสำคัญ คือ สามารถออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลางสามารถแบ่งยาเสพติดออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) ประเภทกดประสาท เช่น กลุ่มฝิ่น (ฝิ่น มอร์ฟีน โคเคอิน เฮโรอิน ฯลฯ) ยาระงับประสาท และยานอนหลับ (เซโคบาร์บิทัล อะโมบาร์บิทัล ฯลฯ) ยากล่อมประสาท (เมโปรบาเมท ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์ ฯลฯ) สารระเหย (ทินเนอร์ แล็กเกอร์ กาว น้ำมันเบนซิน ฯลฯ) เครื่องดื่มมีนเมา (เหล้า เบียร์ วิสกี้ ฯลฯ)

2) ประเภทกระตุ้น เช่น แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน อีเฟดรีน กระเทียม โคเคอิน (โคเคน) กาแฟ ฯลฯ

3) ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี เห็ดขี้ควาย ฯลฯ

4) ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสานอาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาทผสมรวมกัน เช่น กัญชา ฯลฯ

กระทรวงศึกษาธิการ (2538 : 19-20) แบ่งประเภทยาเสพติดออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ประเภทตามอาการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง แบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.1 ประเภทกดประสาทได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอิน โคเคอิน ยาระงับประสาท ยานอนหลับ ยากล่อมประสาท สารระเหย เครื่องดื่มมีนเมา

1.2 ยาประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน กระเทียม บุหรี่ กาแฟ

1.3 ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ LSD DNT และเห็ดขี้ควาย

1.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน กด กระตุ้น และหลอนประสาทผสมรวมกัน ได้แก่ กัญชา

2. ประเภทแบ่งตามแหล่งที่มา แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 ประเภทที่ได้จากธรรมชาติ ได้แก่ ฝิ่น กระเทียม กัญชา

2.2 ประเภทที่ได้จากการสังเคราะห์ ได้แก่ เฮโรอิน แอมเฟตามีน เซโคบาร์บิทัล

3. ประเภทแบ่งตามกฎหมาย แบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

3.1 ประเภทถูกกฎหมาย ได้แก่ ยาแก้ไอ บุหรี่ กาแฟ

3.2 ประเภทผิดกฎหมาย ได้แก่ ผื่น มอร์ฟีน เฮโรอีน แอมเฟตามีน เซโตบาร์บิทัล

สรุปได้ว่า ยาเสพติดมีหลายประเภทได้แก่ ยาเสพติดจากธรรมชาติและจากการสังเคราะห์ แต่การวิจัยในครั้งนี้ศึกษายาเสพติดประเภทผิดกฎหมาย

1.3 สาเหตุของการใช้และโทษของการติดยาเสพติด

1.3.1 มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงสาเหตุของการใช้ ยาเสพติดดังนี้

ภา สารสิน (2522) กล่าวถึงมูลเหตุการติดยาเสพติดให้โทษโดยอ้างถึงการศึกษาของวงการแพทย์และสถาบันการศึกษาเรื่องยาเสพติดให้โทษพอจะสรุปถึงการติดยาเสพติดมีหลายประการดังนี้ คือ

1) เหตุจากการถูกชักชวน การชักชวนนี้อาจเกิดขึ้นจากเพื่อนฝูงที่กำลังติดยาเสพติดแล้วอยากให้เพื่อนติดบ้าง ซึ่งอาจจะเป็นการกระทำเพื่อสนองความต้องการที่จะเป็นไปตามวัยชักชวนให้เขาทำชั่วเหมือนตน เพราะเมื่อติดด้วยกันแล้วจะได้ขอเงินหรือรวมเงินกันไปซื้อยาเสพติดเป็นการแบ่งเบาภาระทางการเงินลงไปบ้าง โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีพลังสำคัญในการที่จะชักชวนสมาชิกในกลุ่มให้เสพติดได้ เพราะกลุ่มนี้ถ้าหากพฤติกรรมใดที่กลุ่ม หรือเพื่อนฝูงยอมรับและปฏิบัติก็มักจะยอมรับและปฏิบัติตามไปด้วย นอกจากนี้ผู้ที่อยู่ในแหล่งซื้อขายยาเสพติดนั้น อาจจะได้รับการโฆษณาชักจูงคุณภาพของยาเสพติดว่าดีต่าง ๆ นานาทำให้สมองปลอดโปร่งเหมาะแก่การเรียนการทำงาน การถูกชักชวนจะเกิดในขณะมีเมสสุรา เทียวเตร่กัน จึงเกิดการติดยาได้

2) เหตุจากการอยากทดลอง ความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง อยากรู้รสชาติ อยากสัมผัสเป็นสัญญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ ผู้เสพยาเสพติดที่มีความอยากทดลองเหมือนกันโดยคิดว่าไม่ติดง่าย ๆ แต่เมื่อทดลองเสพเข้าไปมักจะติดเพราะยาเสพติดในปัจจุบัน เช่น เฮโรอีน ติดง่ายมากเพียงแค่เสฟไม่กี่ครั้งก็ติดแล้ว

3) เหตุจากการถูกล่อลวง ยาเสพติดมีรูปร่างต่าง ๆ ทำให้ผู้รับไม่ทราบว่าเป็นสิ่งที่ได้รับเป็นยาเสพติดให้โทษร้ายแรงคิดว่าเป็นยาธรรมดาไม่มีพิษร้ายแรงตามที่ผู้ให้หลอกล่อสุดท้ายกลายเป็นเสพติดไป

4) เหตุจากความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย เช่น ต้องถูกผ่าตัด หรือเป็นโรคปวดศีรษะ เป็นโรคประสาท เป็นหิด ได้รับความทรมานร่างกาย เป็นผู้ต้องการบรรเทา พยายามช่วยตนเองมานานไม่หาย จึงหันเข้าหาหาเสพติด จนติดในที่สุด

5. เหตุจากความคณอง บุคคลประเภทนี้มีความอยากลอง ซึ่งรู้แน่ว่าว่ายาเสพติดให้โทษไม่ดี แต่ด้วยความคณองเพราะเป็นวัยรุ่นไม่เกรงกลัวอะไร ต้องการแสดงความเก่งกล้าอวดเพื่อน ขาดความยั้งคิดชักชวนกันเสพยาเสพติดจนติดในที่สุด

6) เหตุเพราะสิ่งแวดล้อม สถานที่อยู่อาศัยแออัดหรือเป็นแหล่งสลัม ภาวะทางเศรษฐกิจบีบบังคับทางครอบครัว อาทิ เช่น สภาพบ้านแตก สมาชิกในครอบครัวขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ขาดความอบอุ่นจากพ่อและแม่ และปัญหาอื่น ๆ นับเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลผลักดันให้เกิดการติดยาเสพติดได้และเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้เลิกใช้ยาเสพติดแม้แต่จะรักษาให้หายขาดก็ไม่ได้ เพราะผู้ติดยาที่ได้รับการบำบัดรักษาจนหายดีแล้วกลับมาอยู่ในสภาพแวดล้อมเก่า ๆ ที่กดดันให้ต้องกลับไปใช้ยาเสพติดอีก

วินัดดา ปิยะศิลป์ (2537 : 165) ให้เหตุผลว่าวัยรุ่นติดยาเสพติด เพราะเกิดจากความอยากรู้อยากลอง รวมกับความกล้าใจ ก้าวลงในชีวิต ทำให้ตัดสินใจผิดโดยการเลือกไปพึ่งยาเมื่อเสพติดแล้วจะยอมทำทุกอย่างเพื่อหาเงินมาจ่ายเป็นค่ายา นอกจากนั้นแล้วสาเหตุการติดยาของวัยรุ่นที่สำคัญที่สุดก็คือ มีสาเหตุจากครอบครัวที่ขัดแย้งทางอารมณ์สูงระหว่างบิดามารดากับวัยรุ่น ปัจจุบันพบว่ามีแหล่งขายยาเสพติดอยู่ภายในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาด้วย

สุพัตรา สุภาพ (2539 : 63) อธิบายการติดยาเสพติดคิดว่ามีสาเหตุทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม และที่สำคัญคือความอ่อนไหวทางอารมณ์และจิตใจของผู้ใช้ โดยสรุปไว้ดังนี้

1. สังคมและเศรษฐกิจ ปัญหายาเสพติดจะมีในเมืองมากกว่าในชนบท ถ้าพูดถึงด้านเศรษฐกิจแล้วคนยากจนติดยาเสพติดมากกว่าคนร่ำรวยหรือคนชั้นกลาง แต่ก็มิปรากฏเสมอว่าที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมไม่ดี อาจไม่มีผู้ติดยาเสพติดเลยก็ได้

2. ด้านวัฒนธรรม ในชุมชนบางแห่งโดยเฉพาะในกลุ่มที่ยึดประเพณีวัฒนธรรมของตนเอง บางแห่งก็นิยมใช้ยาเสพติดที่เสพติดไม่ใช้เพราะติดยา หรือเพราะมีความทุกข์ใจ แต่เสพติดเพราะกลุ่มเสพ หรือทำตามค่านิยมของกลุ่ม เช่นพวกฮิปปี้

3. ด้านอารมณ์ ช่วยปลดปล่อยความทุกข์ใจ อึดอัดใจ ความเจ็บปวดต่าง ๆ หรือทดลองของใหม่ เช่น อยากสนุก อยากรู้ อยากทดลอง ในที่สุดเลยติดหรือการทำตัวเข้าพวกเดียวกันหรือให้กลุ่มยอมรับตน เช่น ในกลุ่มที่เสพยาเสพติดหากไม่เสพก็เข้ากลุ่มไม่ได้

รัชณี ณ ระนอง สุภาพ กลีบบัว และสุปรียา กอมณี (2540 : 1) ได้รายงานผลการวิจัยของโรงพยาบาลธัญญารักษ์และกองสารวัตรนักศึกษา กรมพลศึกษา เกี่ยวกับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดว่าเกิดจากการอยากทดลองด้วยตนเองกับเพื่อนชวน ส่วนสาเหตุจากปัญหาครอบครัวอยู่ในลำดับหลัง และสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการใช้ยาเสพติด คือ นักศึกษาสามารถหายาเสพติดได้เอง จากร้านค้า ร้านขายยา และเพื่อนฝูงตามลำดับ โดยจำแนกตามชนิดได้ ดังนี้ บุหรี่ เหล้า เบียร์ หาได้จากร้านค้า ยานอนหลับ ยาแก้ปวด หาได้จากร้านขายยา โรงพยาบาล สำหรับ กัญชา กระต่อม เฮโรอีน มอร์ฟิน ฝิ่น และแอล.เอส.ดี

(L.S.D.) สามารถหาได้จากเพื่อนฝูง ส่วนสารระเหยได้จากร้านค้า และเหล้าแห่งหาได้จากร้านขายยา

ชูสเตอร์ และคิลบี (Schuster & Kilbey. 1992 : 778) กล่าวถึงสาเหตุการใช้ยาเสพติดว่าเกิดจาก

1. ความวิตกกังวล
2. พฤติกรรมของเพื่อน ถ้าเพื่อนดื่มเหล้าหรือสูบบุหรี่ วัยรุ่นนั้น อาจจะมีพฤติกรรมเช่นนั้นด้วย
3. วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่แตกแยกหรือมีการใช้ยาเสพติด วัยรุ่นนั้นจะมีความเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด
4. วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแนวโน้มที่จะใช้ยาเสพติด
5. การใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นจะมีลักษณะเฉพาะผู้ที่มามีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและเกิดในวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

กู๊ด (Good. 1993 : 30) ยังได้สรุปว่า การติดยาทางร่างกายนั้นเป็นเรื่องจริงแต่มาเป็นเรื่องที่ทำให้ความเข้าใจได้ยากพฤติกรรมการติดยาไม่จำเป็นว่าจะต้องขึ้นอยู่กับการติดยาโดยสาเหตุทางร่างกายเพียงประการเดียว มีอยู่บ่อยครั้งที่ความแตกต่างระหว่างการติดยาทางร่างกายและการติดยาทางด้านจิตใจ กับยาที่ออกฤทธิ์รุนแรงไม่มีความเกี่ยวข้องกัน คนที่ใช้ยานานๆจะเกิดอาการติดยาทางจิตใจ โดยแสดงออกเช่นเดียวกับคนที่ติดยาทางร่างกายในทางตรงกันข้ามการที่จัดให้ยาที่มีอิทธิพลต่อจิตใจไม่มาก เช่น กัญชา ไปอยู่ประเภทเดียวกันกับโคเคน ซึ่งเป็นยาที่แรงกว่ามากอยู่ในกลุ่มเดียวกันถือว่าไม่ถูกต้อง ผู้เชี่ยวชาญในปัจจุบันจึงเลิกคิดถึงความแตกต่างที่เคยเชื่อว่า โคเคนเป็นยาเสพติดทางด้านจิตใจ และยาเสพติดเช่นเฮโรอีนเป็นยาเสพติดทางร่างกาย เฮโรอีนเป็นยาเสพติดที่แปลกกว่ายาอื่นๆ เพราะสามารถทำให้เกิดอาการติดยาได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ยาทั้งสองประเภทเป็นยาที่ไปกระตุ้นศูนย์ควบคุมความพึงพอใจในสมอง โดยทำให้ผู้ใช้รู้สึกเกิดความอยากที่จะใช้ยานั้นอยู่เสมอ

สไตน์เบิร์ก (Steinberg. 1993 : 436 – 437) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติด ดังนี้

1. ลักษณะของบุคลิกภาพ เช่น โมโหง่าย เก็บกด มีปัญหา
2. ความสัมพันธ์ในครอบครัว ครอบครัวมีสัมพันธภาพไม่ดี เช่น ไม่มีความสนิทสนมกัน รู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อกันขัดแย้งกันอยู่เสมอ ทำให้เกิดปัญหาการใช้ยาเสพติดได้มากกว่าครอบครัวที่มีความสนิทสนมกัน
3. วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่บิดาหรือมารดาใช้ยาเสพติด

4. การใช้ยาเสพติดมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนที่ขายหรือกำลังขายอยู่ในผู้ที่ขายยาเสพติดก็จะเลือกกลุ่มเพื่อนที่ขายยาและจะช่วยเหลือกลุ่มเพื่อนที่ขายยา

5. วัยรุ่นที่เริ่มขายยามักจะมีปัญหาด้านพัฒนาการด้านจิตใจ เมื่อเวลาที่เข้าสู่สู่อ่อนแอก็จะมีอิทธิพลให้เขาหันมาขายยา

1.3.2 โทษพิษภัยของยาเสพติด

โทษพิษภัยอันเกิดจากการใช้ยาเสพติด นอกจากจะมีผลกระทบต่อผู้เสพโดยตรง ทั้งทางร่างกายและจิตใจแล้วยังก่อให้เกิดผลกระทบทางอ้อมต่อครอบครัวประเทศชาติ ทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้ดังนี้ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2538 : 30 - 31)

1.3.2.1 โทษพิษภัยต่อผู้เสพ ที่เห็นได้ชัดเจนคือ ผลต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากฤทธิ์ต่อระบบต่าง ๆ ของร่างกายเมื่อร่างกายรับยาเหล่านั้นเป็นประจำทำให้การทำงานของระบบต่าง ๆ ผิดปรกติจากเดิมจึงทำให้สุขภาพของผู้เสพล้มโทรมลง มีร่างกายซูบผอม ผิวดำคล้ำ สมอเสื่อม ป่วยด้วยโรคระบาดต่าง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลจากฤทธิ์ยา เช่น โรคทางเดินอาหาร โรคปอด โรคหัวใจ โรคตับ โรคไต ฯลฯ ภูมิคุ้มกันต้านทานในร่างกายลดลง ทำให้ติดเชื้อโรคได้ง่ายและถ้ายาเสพติดนั้นมีสารอื่นเจือปนอยู่ด้วย เช่น เฮโรอีน เบอร์ 3 อาจมียานอนหลับหรือสารหนูผสมอยู่ด้วย น้ำมันเบนซินบางชนิดมีสารตะกั่วผสมอยู่ด้วยลักษณะเช่นนี้จะเพิ่มภัยจากสารเจือปนได้อีกด้วย นอกจากนี้ผู้เสพยาเสพติด โดยการฉีดหากมีการใช้เข็มฉีดยาร่วมกันอาจถึงแก่ชีวิตได้เพราะเกิดสภาวะการติดเชื้อ เช่น การติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ จากการใช้เข็มและกระบอกฉีดยาร่วมกันของ ผู้เสพติด เฮโรอีน โดยวิธีฉีดเข้าเส้น ในส่วนของจิตใจพบว่าผู้ติดยาเสพติด มีอารมณ์ไม่ปรกติ เช่น อ่อนไหวง่าย ซึม หรือเกี้ยวกราด ในที่สุดก็จะเป็นบุคคลที่ไร้สมรรถภาพทั้งร่างกายและจิตใจไม่สนใจตนเอง ขาดความรับผิดชอบไม่อาจทำงานหรือเรียนหนังสือได้ และมักประสบอุบัติเหตุ หรือแม้แต่การทำร้ายตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ยังทำให้เสียทรัพย์ซึ่งอาจเป็นสาเหตุในการก่ออาชญากรรม ปล้น จี้ หรือฆ่า เพื่อนำเงินมาซื้อยาเสพติดและความร้ายแรงของพิษภัย ก็จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามปริมาณของยาเสพติดที่ผสมในร่างกายที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

1.3.2.2. โทษพิษภัยต่อครอบครัว การติดยาเสพติดนอกจากจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของตนเองและครอบครัวแล้วผู้เสพยาติดยังขาดความรับผิดชอบ ไม่เอาใจใส่ ไม่ห่วงใย ไม่ดูแลครอบครัวอย่างที่เคยปฏิบัติมาทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น ต้องสูญเสียเศรษฐกิจและรายได้ของครอบครัว เนื่องจากต้องนำเงินไปจัดซื้อยาเสพติดและบางรายต้องจ่ายเงินจำนวนมากเพื่อใช้จ่ายในการบำบัดรักษากลายเป็นภาวะของครอบครัวในที่สุด หรือก่อให้เกิดปัญหา

ภายในครอบครัวในที่สุด เช่น ทำให้ครอบครัวไม่สงบสุข มีปัญหาความแตกแยกเกิดการทะเลาะวิวาท

1.3.2.3. โทษพิษต่อสังคม และเศรษฐกิจ ผู้เสพยาเสพติดสามารถก่อปัญหาให้เกิดขึ้นให้กับสังคมได้ในหลายลักษณะด้วยกัน เช่น การก่ออาชญากรรม การปล้น การฉ้อโกง ทรัพย์สินทำร้ายผู้อื่นและยังอาจเป็นต้นเหตุของการสูญเสียทั้งชีวิต ทรัพย์สินของผู้อื่น เช่น การเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน การเกิดอัคคีภัย และผู้ติดยาเสพติดยังเป็นที่รังเกียจของสังคม หรือเข้าสังคมไม่ได้ พฤติกรรมของผู้ติดยาเสพติดเป็นการถ่วงความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาของสังคม สภาวะการณดังกล่าวก็จะกลับกลายเป็นภาระของสังคมส่วนรวม ในการจัดสรรบุคลากรแรงงาน และงบประมาณในการปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในที่สุด

1.3.2.4. โทษพิษภัยต่อประเทศชาติ ผู้ติดยาเสพติดจะตกเป็นทาสของยาเสพติด อาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้บ่อนทำลายเศรษฐกิจและความมั่นคง ความสงบสุขของประเทศชาติ เนื่องจากผู้ติดยาเสพติดทำให้รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษา และทำให้ขาดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพทำให้ประเทศชาติเสียกำลังส่วนหนึ่งของชาติไปอย่างน่าเสียดายโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ติดยาเสพติดที่เป็นเยาวชนย่อมสูญเสียพลังกำลังที่เป็นอนาคตของชาติถ้า รูปการณ์เป็นเช่นนี้ ความมั่นคงของชาติย่อมถูกกระทบกระเทือน

จะเห็นได้ว่า สาเหตุการติดยาบ้าหรือยาเสพติดในวัยรุ่นนั้น มีทั้งส่วนที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน อันเกิดจากสาเหตุเดียวหรือหลายสาเหตุก็เป็นได้ และในหลายสาเหตุนั้น ก็มีความเกี่ยวโยงกัน แต่บางสาเหตุก็ไม่เกี่ยวข้องกันและสาเหตุทั้งหลายนั้นอาจมีพื้นฐานมาจากเรื่องของภาวะจิตใจ สภาพแวดล้อมการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ สังคมและ วัฒนธรรม รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป ดังนั้นในการพิจารณาถึงสาเหตุการใช้ยาเสพติด จึงควรพิจารณาจากหลายๆ สาเหตุมิใช่มุ่งที่สาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง เพราะสาเหตุต่างๆ นั้นจะช่วยเสริมให้เกิดการใช้ยาเสพติด

กล่าวโดยสรุป สาเหตุการใช้และการติดยาเสพติด เพราะมีปัญหาทางสภาพสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ร่างกายและอารมณ์

1.4 ทฤษฎีการป้องกันยาเสพติด

สุธน จุลโมกษ์ (2541 : 20 – 21) โนวลิซ, (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2544 : 5 – 10 ; อ้างอิงจาก Nowlix. 1975) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีการป้องกันยาเสพติดเป็นทฤษฎีพื้นฐานของการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งยาโดยทฤษฎีนี้เน้นการลดความต้องการในการใช้ยาเสพติด สร้างภูมิคุ้มกันให้มีความสำคัญกับตัวบุคคลและระบบสภาพแวดล้อม โดยมีแนวคิดดังนี้

1.4.1. Atomistic Concept แนวคิดนี้เชื่อว่าการแก้ไขปัญหของระบบใหญ่ได้จำเป็นต้องแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงระบบย่อยแต่ละระบบให้ดีเสียก่อน ในกรณีการป้องกันปัญหา ยาเสพติดจำเป็นต้องสร้างหรือเปลี่ยนแปลง “บุคคล” แต่ละคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจึงจะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ โดยมีรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงในงานด้านการป้องกันปัญหา ยาเสพติด หรือแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันโดยการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล คือ

1.4.1.1 Socratic – Rational Model ทฤษฎีนี้เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีเหตุผล พร้อมจะตอบสนองข่าวสารใหม่ๆ ทำให้บุคคลสามารถสร้างหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติอันเป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันตามทฤษฎีนี้ ได้แก่การจัดทำข่าวสารแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้เข้าใจถึงปัญหา อันเนื่องมาจากไซยาในทางที่ผิด และการพึ่งยา การหาวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ให้นักเรียน

1.4.1.2 Social – Psychological Model ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากอิทธิพลของบรรทัดฐานจากกลุ่มที่ตนผูกพันอยู่ การสร้างเสริมให้นักเรียนเกิดความผูกพันทางอารมณ์กับกลุ่มเพื่อน ครู และโรงเรียน เช่น จัดกลุ่มสัมพันธ์ค่ายพักแรมทั้งในและนอกสถานที่โรงเรียนริเริ่มการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูเพื่อร่วมกันพัฒนาเยาวชน

1.4.2. Holistic Concept แนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับสภาวะแวดล้อม โดยเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงบุคคลโดยไม่เปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมย่อมทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อม ให้สอดคล้องและเกื้อหนุนต่อการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นในสังคมที่สลับซับซ้อน ศีลธรรมเสื่อมทราม การลดความต้องการการพึ่งยาแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันโดยการเปลี่ยนแปลงระบบสภาวะแวดล้อมคือ

1.4.2.1 Liberal Model ทฤษฎีนี้เชื่อว่าในสังคมที่ซับซ้อน ศีลธรรมเสื่อม การสร้างความเปลี่ยนแปลงในสภาวะแวดล้อมจำเป็นต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล และดำเนินไปพร้อมๆกัน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โรงเรียนดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น โรงเรียนได้นำความรู้และวิชาการใหม่ๆ ที่โรงเรียนประสบความสำเร็จออกเผยแพร่แก่ชุมชน หรือเชิญผู้แทนจากหน่วยงานในชุมชน เช่น สาธารณสุขจังหวัด พัฒนาการจังหวัด สภาตำบล ผู้นำชุมชน เจ้าของหอพักและผู้ปกครองเป็นคณะกรรมการร่วมกับโรงเรียน เพื่อหาแนวทางร่วมกันป้องกันและแก้ไขเด็กและเยาวชนที่ไซยาในทางที่ผิด

1.4.2.2 Radical Model ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมแบบฉับพลันทันทีโดยการนำหลักจิตวิทยามวลชนมาใช้ เช่น การปลุกเร้าให้คนในชุมชนร่วมมือกันแก้ปัญหาก็เผชิญอยู่

1.5 การแก้ไขปัญหายาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2541 : 4) ได้ให้แนวคิดแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ตัวคนเป็นหลัก มีลักษณะการดำเนินงานเป็น 2 ด้านคือ

1.5.1 การลดโอกาสของคนซึ่งยังไม่มีปัญหายาเสพติดไม่ให้ทดลองใช้หรือสัมผัสกับยาเสพติด ซึ่งก็คือวิธีการป้องกันยาเสพติดนั่นเอง

1.5.2. การลดความต้องการของผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดหรือติดยาเสพติดแล้วให้ลดน้อยลงหรือเลิกใช้ยาเสพติดโดยเด็ดขาด โดยใช้วิธีการแก้ปัญหายาซึ่งก็คือให้ความช่วยเหลือโดยมาตรการแทรกแซงบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ใช้ยาวนานจนติด

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้นำเอารูปแบบแนวความคิดทางจิตวิทยาและสังคมวิทยามาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยอาศัยการดำเนินการจากบ้าน ชุมชน โรงเรียน สังคม ช่วยพัฒนาสั่งสอนอบรมปลูกฝังให้คนมีจิตใจที่มั่นคงยึดมั่นในสิ่งที่ดีงาม

2. นโยบายการป้องกันยาเสพติด

2.1 นโยบายรัฐบาล มีแนวทางป้องกันปัญหายาเสพติด ดังนี้

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้เน้นทิศทางการแก้ปัญหายาเสพติด โดยดำเนินการในลักษณะแบบบูรณาการในทุกมิติของปัญหาและระดมสรรพกำลังจากทุกฝ่ายเข้าร่วมกันแก้ปัญหายาอย่างผสมผสานทั้งด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร โดยเน้นบทบาทของชุมชนหรือองค์กรประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ในส่วนยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญ คือ การลดอุปสงค์ยาเสพติดควบคู่ไปกับการลด อุปทาน ยาเสพติด เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบรรลุเป้าหมายสูงสุดเดียวกัน คือ การกำจัดปัญหายาเสพติดให้หมดสิ้นไปจากสังคมไทย รัฐบาลได้ตระหนักถึงยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดให้เป็นนโยบายความมั่นคงเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างการใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการการศึกษา การกีฬาและดนตรี การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา เพื่อให้มีบทบาทในการแก้ปัญหายาเสพติดและยาเสพติด พร้อมทั้งเร่งรัดการปราบปรามผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดทั้ง ผู้เสพ ผู้ค้า และผู้ผลิต โดยเน้นการดำเนินการกับนายทุนและผู้มีอิทธิพลที่อยู่เบื้องหลัง รวมทั้งการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาและเร่งผลักดันกฎหมายป้องกันการฟอกเงินอันเนื่องมาจากการค้ายาเสพติด (เพลินตา กะลัมพากร. 2544 : 15 – 16)

2.2 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ได้กำหนดนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 11)

2.2.1. ให้สถานศึกษาทุกแห่งถือว่าการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มของนักเรียน นักศึกษา เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษา ทั้งนี้ให้รวมถึงภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือดูแลนักเรียน นักศึกษาที่ติดยาเสพติดด้วย

2.2.2. ให้ดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนครบวงจร นับตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร สื่อ วิธีสอน และกิจกรรมของสถานศึกษา เน้นการฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับเยาวชน เพื่อผลทางการพัฒนาบุคลิกภาพและการตัดสินใจเลือกพฤติกรรม

2.2.2.1 สนับสนุนให้สถานศึกษาทุกสังกัด จัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา ตลอดจนกิจกรรมทางเลือกอื่นๆ เน้นการให้เด็กเยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างไปในทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัย เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ความมั่นคงในอารมณ์ และความสามัคคีในหมู่คณะ

2.2.2.2 ส่งเสริมให้สถานศึกษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษาให้เยาวชนในสถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการตลอดจนการสนับสนุนทางวิชาการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เน้นการทำงานในระบบเครือข่าย

2.2.2.3 ให้มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการตลอดจนการสนับสนุนทางวิชาการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เน้นการทำงานในระบบเครือข่าย

2.3 นโยบายกรมสามัญศึกษา

กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการดังนี้ (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดตาก . 2544 : 11)

2.3.1 กำหนดวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา

2.3.2 จัดระบบให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อให้มีการปรับตัวโดยไม่ไปใช้ยาเสพติด

2.3.3 สถานศึกษามีระบบดำเนินงานเด็กกลุ่มเสี่ยงไปรักษาเบื้องต้นจากในโรงเรียน หรือประสานกับโรงเรียนเด็กกลุ่มติดได้รับการรักษาฟื้นฟูจากหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพเด็กกลุ่มค้า เป็นผู้ได้รับการจัดการให้หยุดการกระจายยา

2.3.4 มีการบริการจัดการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

2.3.5 มีระบบนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่เอื้ออำนวยต่อการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงาน

แนวปฏิบัติในการดำเนินงานในสถานศึกษา

กรมสามัญศึกษายึดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ให้ผู้บริหารสถานศึกษา เอาใจใส่ควบคุมดูแลป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง โดยไม่ถือว่าเป็นความผิดที่นักเรียนใช้ยาเสพติดในสถานศึกษา แต่จะถือว่าเป็นความดีความชอบที่สามารถดำเนินการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้

และกรมสามัญศึกษายังมีนโยบายให้ครู-อาจารย์ทุกคนถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ในการเอาใจใส่ดูแลนักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยให้ผู้บริหาร สถานศึกษากำชับให้ครู – อาจารย์ได้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาให้ความรู้และข่าวสาร เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงพิษภัยของ ยาเสพติดว่ามีผลต่อชีวิตทรัพย์สิน ครอบครัว สังคมโดยให้สอดแทรกในกิจกรรมการเรียน การสอนทุกรายวิชาการเผยแพร่ความรู้จากวีดิทัศน์ เอกสาร และจากวิทยากรผู้รู้ รวมทั้ง การรณรงค์ในรูปแบบต่าง ๆ

2. การจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาโดยการจัดให้มีกลุ่มนักเรียนแกนนำ เช่น

- โครงการ “เพื่อนเพื่อเพื่อน” หรือ “เพื่อนเตือนเพื่อน”
- การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด
- การจัดกิจกรรมชมรมต่อต้านยาเสพติด

3. ให้สถานศึกษาตรวจสอบสุขภาพนักเรียนสม่ำเสมอ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (อาจเป็นเดือนละ 1 ครั้ง) โดยประสานงานกับกระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานทางแพทย์ หรือ บุคลากรของโรงเรียนที่ได้รับการอบรมมา

- เน้นการตรวจสอบสุขภาพปกติ
- ตรวจปัสสาวะของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

4. ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมทางเลือกเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคมของนักเรียน เช่น

4.1 ด้านสุขภาพ อนามัย เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา ต่างๆ และการนันทนาการด้านอื่น ๆ

4.2 ด้านจิตใจ เช่น กิจกรรมทางศาสนา การอบรมศีลธรรม การนั่งสมาธิ การส่งเสริมประเพณีไทย เป็นต้น

4.3 ด้านสังคม เช่น การจัดตั้งชมรมต่างๆ ในโรงเรียน อาทิ ชมรมคณิตศาสตร์ ชมรมภาษาอังกฤษ ชมรมต่อต้านยาเสพติด และโรคเอดส์ ชมรมบำเพ็ญประโยชน์ อาสาสมัครในโรงเรียน กิจกรรมค่ายเยาวชน เป็นต้น

4.4 ด้านการฝึกอาชีพ เช่น กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เป็นต้น

5. ให้สถานศึกษาดำเนินการแก้ไขกลุ่มนักเรียนที่ช้ำยาเสพติด โดยถือว่านักเรียนที่ช้ำยาเสพติดเป็นคนที่ใช้หลักมนุษยธรรม และให้ปิดข้อมูลเป็นความลับ และพิจารณาแยกดำเนินการตามระดับการช้ำยาเสพติด ดังนี้

5.1 กลุ่มนักเรียนผู้เริ่มช้ำยาเสพติด นักเรียนเหล่านี้เริ่มพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น ไม่เอาใจใส่การเรียน ผลการเรียนตกต่ำ หลับในชั้นเรียน คบเพื่อนที่ผิด หนีชั้นเรียน นักเรียนกลุ่มนี้อาจใช้บุหรี่ สุรา และเริ่มทดลองช้ำยาเสพติดบางชนิด และสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัดกับนักเรียน เพื่อไม่ให้มีการช้ำยาเสพติด ประเภทที่รุนแรงขึ้นจนถึงขั้นติดยาเสพติด และหยุดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด โดย

5.1.1 จัดบริการการให้คำปรึกษาแนะนำ โดยคณาจารย์แนะแนว และคณะกรรมการป้องกันยาเสพติดโรงเรียน และจัดการเรียนการสอนเสริมพิเศษ หรือให้ทำกิจกรรมพิเศษ

5.1.2 ใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อน เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม

5.1.3 คณะกรรมการติดตามดูแลพฤติกรรมนักเรียน โดยประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน

5.1.4 ดำเนินการโดยใช้มาตรการป้องปราม และเฝ้าระวังโดยเข้มงวดในการตรวจค้นการลักลอบนำยาเสพติดมาเสพ การสุ่มตรวจสุขภาพโดยไม่แจ้งล่วงหน้า

5.1.5 จัดกิจกรรมฟื้นฟูค่านิยมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในลักษณะเข้าค่ายในโรงเรียน โดยมี ครู – อาจารย์ คอยดูแลอย่างใกล้ชิด มีระเบียบรัดกุม ให้ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครองนักเรียน

5.1.6 ประสานงานกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมแก้ไขปัญหา โดยผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการจัดทำกิจกรรมกลุ่มบำบัดรักษานักเรียนที่เริ่มมีปัญหาการใช้ยา

5.2 นักเรียนกลุ่มที่ติดยาเสพติด คือ กลุ่มนักเรียนที่ช้ำยาเสพติดเป็นประจำ พฤติกรรมโดยทั่วไปจะหนีเรียนบ่อย ลักษณะทรพัสสินของผู้อื่น เพื่อหาเงินซื้อยาเสพติด

นอกจากนี้ยังมีการหาเงิน โดยการขายยาเสพติดไปสู่เพื่อนนักเรียนอื่นดังนั้นจึงควรให้สถานศึกษาดำเนินการโดย

5.2.1 ประสานงานกับผู้ปกครองให้ทราบ ให้ผู้ปกครองนำบุตรหลานเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในสถานบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยให้นักเรียนลาหยุดพักการเรียน

5.2.2 ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่พร้อมที่จะส่งบุตรหลานเข้ารับการรักษาสถานศึกษาจัดส่งนักเรียนเข้าบำบัดรักษาโดยประสานงานกับหน่วยงานที่ดำเนินการเรื่องนี้อาจเป็นสถานบำบัดของทางราชการ องค์กร เอกชน หรือวัด หรือสถานศึกษาอาจจัดทำค่ายบำบัดรักษาและฟื้นฟูในโรงเรียนไม่ให้ให้นักเรียนออกจากโรงเรียน

5.2.3 ให้คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของโรงเรียนติดตามดูแลเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มที่กลับมาเรียนหลังจากผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูและพิจารณาแล้วโดยใช้หลักมนุษยธรรม ให้ความอบอุ่น ความรัก เพื่อไม่ให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมกลับไปใช้ยาเสพติดอีก หรือเฝ้าระวังไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกลุ่มผู้ใช้ยาหรือจำหน่ายยาเสพติดอีก อาจจัดนักเรียนเข้ากลุ่มกิจกรรม “เพื่อนเพื่อเพื่อน” โดยให้เพื่อนนักเรียนช่วยดูแลและเฝ้าระวังอีกทางหนึ่ง

5.2.4 ถ้านักเรียนเกิดปัญหาด้านสังคม หรือปัญหาในด้านการถูกรบกวนข่มขู่จากกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติด ก็แนะนำให้ผู้ปกครองย้ายสถานที่เรียนให้นักเรียน โดยทางโรงเรียนดำเนินการประสานงานให้

5.3 นักเรียนที่เป็นผู้ขายยาเสพติดนักเรียนกลุ่มนี้อาจเป็นผู้ที่ไม่เสพติด แต่เป็นผู้ที่รับยาเสพติดมาขายหรือเป็นตัวแทนนำยาเสพติดมาให้ให้นักเรียนผู้ติดยานำไปจำหน่ายต่อให้สถานศึกษาดำเนินการโดย

5.3.1 นักเรียนที่ติดยาเสพติดและขายยาเสพติดให้เพื่อน เพราะต้องการเงินซื้อยาเสพติดใช้ให้โรงเรียนติดต่อกับผู้ปกครองรับทราบ ให้ตักเตือน ให้อยู่ดีและทำภาคทัณฑ์ไว้ และส่งตัวเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ

5.3.2 นักเรียนที่เป็นผู้ค้ายาเสพติด โดยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการค้าอยู่นอกโรงเรียนนักเรียนกลุ่มนี้ถือว่าเป็นกลุ่มที่เป็นอันตรายต่อนักเรียนทั้งโรงเรียน ให้ทางโรงเรียนประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อดำเนินการ เพื่อยุติพฤติกรรมโดยเด็ดขาดหรือลาออกจากโรงเรียน หรือถ้าเกิดพฤติกรรมซ้ำ ให้โรงเรียนประสานงานทั้งผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่ตำรวจปราบปรามยาเสพติด

2.4 นโยบายสถานศึกษา

สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการป้องกันยาเสพติด ดังนี้
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2543)

2.4.1. สถานศึกษากำหนดให้ครู อาจารย์ รับผิดชอบและดูแลนักเรียน นักศึกษา อย่างใกล้ชิด โดยกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างครู อาจารย์ ต่อจำนวนนักเรียน นักศึกษา และครอบครัวของ นักเรียน นักศึกษา

2.4.2. สถานศึกษาต้องประสานงาน และขอความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ปกครองท้องถิ่น สมาคมวิชาชีพ ตำรวจและทหารให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด ในรูปแบบคณะกรรมการประจำสถานศึกษา

2.4.2.1 หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาต้องถือว่างานป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดมีความสำคัญยิ่งและต้องกำหนดไว้ในแผนงานและกิจกรรมตลอดทั้งปี รวมทั้งต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดกับนักเรียน นักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.4.2.2 ให้สถานศึกษาถือว่านักเรียน นักศึกษาที่ติดยาเสพติดเป็นเสมือน ผู้ป่วยจะต้องไม่ปล่อยทิ้งให้ความช่วยเหลือดูแลและส่งไปบำบัดรักษา กรณีที่นักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้ว หากมีความประสงค์ไม่กลับมาเรียนในสถานศึกษาเดิม ให้สถานศึกษาจัดหา สถานศึกษาใหม่ได้ โดยสถานศึกษาใหม่ต้องร่วมมือรับนักเรียนนักศึกษา และไม่ทอดทิ้งนักเรียน นักศึกษาเหล่านั้น

2.4.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ต้องมีส่วนร่วมและรับผิดชอบใน การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายให้ ลดจำนวนผู้ติดยาเสพติดในสถานศึกษา และให้ปลอดยาเสพติดภายในปีการศึกษา 2544

2.4.2.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา หากพบข้อมูลหรือ เบาะแสที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานศึกษาต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชา ตามลำดับทราบทันที จนถึงกรมต้นสังกัด เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ ดำเนินการแก้ไขให้หน่วยงานทางการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการลงโทษตาม ขั้นตอนของวินัยและกฎหมายอย่างเด็ดขาดทันทีที่พบว่า ครู อาจารย์และบุคลากรในหน่วย งานทางการศึกษาและสถานศึกษามีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและกรณีที่กระทำการ ทุจริตหรือถูกจับกุมดำเนินคดีให้ดำเนินการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน และหากผู้บริหาร ขาดความเอาใจใส่และรับผิดชอบ ผู้บริหารจะต้องได้รับการลงโทษ

ครู อาจารย์ บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่มีผลงาน และได้ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างจริงจังจนสำเร็จตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ จะได้รับการพิจารณาความดีความชอบเป็นพิเศษ

หน่วยงานในระดับกรม ต้องให้ความสำคัญในการควบคุมกำกับดูแลส่งเสริมสนับสนุน หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างใกล้ชิด และจริงจังให้กรมและหน่วยงานทางการศึกษาดำเนินการการตรวจสอบและติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และ รายงานผลให้คณะกรรมการ ปปส. ศธ.ทราบ

สรุป นโยบายการป้องกันยาเสพติดทุกระดับ ตั้งแต่ระดับรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา และระดับโรงเรียน สามารถสรุปเป็นนโยบายการป้องกันยาเสพติดด้านการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด การจัดทำแผนและดำเนินการตาม แผนป้องกันยาเสพติด

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้มีผู้รู้ ให้ความหมายและแนวคิดในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ดังนี้

ปวีณา ศรีบูรณ์ (2539 : 13 – 15) ได้ให้ความหมายของการป้องกันยาเสพติด คือ การให้การศึกษ ข่าวดสาร ความรู้และข้อมูลในเรื่องคุณภาพชีวิตยาและยาเสพติด ตลอดจน การป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชน ให้รอดพ้นจากยาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ ไปสู่กลุ่ม เป้าหมายเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้สามารถอยู่ท่ามกลางยาเสพติดได้ โดยไม่พึ่งยาเสพติดถึงแม้จะ ประสบกับปัญหาตนเอง และครอบครัว รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วน ผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายไปใช้ยาเสพติด ควบคู่กันไปด้วย

โนวลิส (Nowlix. 1975) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้เสนอแนวคิดการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดภายใต้พื้นฐานองค์ประกอบของปัญหาเสพติด คน ยา และสิ่งแวดล้อม ไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. แนวความคิดตามทัศนะของศีลธรรมและกฎหมาย (The Legal-Moral Model) แนวความคิดรูปแบบนี้ให้ความสำคัญที่ตัวยา โดยจะมีการแบ่งแยกออกเป็น 2 ชนิด คือ ยาชนิด ที่ปลอดภัยและยาชนิดที่เป็นอันตราย ยาชนิดที่ปลอดภัยคือ ยาชนิดที่ไม่มีอันตราย กฎหมาย หรือสังคมไม่ห้ามใช้ ดังนั้นการดำเนินการตามแนวความคิดนี้คือ การกั้นยาที่อันตรายออกไป ให้ไกลจากคนเพื่อไม่ให้คนได้มีโอกาสใช้และถือว่าตนเป็นผู้บริสุทธิ์ไม่ทราบข้อเท็จจริงเป็นผู้ที่ เคารห์ร้ายหรือไปใช้ยาในทางที่ผิดๆ โดยไม่ตั้งใจ จึงควรได้รับการคุ้มครองคนที่บริสุทธิ์และ ลงโทษผู้กระทำผิดในด้านต่างๆ เช่น การควบคุมการปลูกพืชเสพติด การผลิต การจำหน่าย ยาเสพติดและการเสพยาเสพติด เป็นต้น ส่วนในด้านของตัวยาก็ออกกฎหมายควบคุมการ จำหน่ายยาการเพิ่มราคายาให้สูงขึ้น การออกคำเตือนเกี่ยวกับอันตรายของยาที่มีผลต่อร่างกาย จิตใจและสังคมอย่างร้ายแรง พร้อมทั้งบอกถึงบทลงโทษไว้ด้วยเพราะมีความเชื่อว่าการทำให้

เห็นอันตรายที่จะเกิดผลจากการใช้ยาและบดทอนโทษถ้าหากมีการใช้ยาอันตรายแล้วจะเป็นการยับยั้งพฤติกรรม การใช้ยาของคนได้

2. แนวความคิดตามทัศนะของสุขภาพอนามัย (The Public Health Model) แนวความคิดตามรูปแบบนี้ได้มองการแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นเรื่องของสาธารณสุข คือ เปรียบเสมือน โรคติดต่อว่า ตัวยา คือ ตัวเชื้อโรค ตัวคน ผู้เป็นพาหะนำโรค สิ่งแวดล้อม คือ แหล่งที่เพาะพันธุ์เชื้อโรค แต่อย่างไรก็ตามแนวความคิดนี้ยังให้ความสำคัญกับตัวยาคือเป็นหลักคล้ายกับแนวความคิดที่ 1 จะแตกต่างกันที่แนวความคิดนี้ให้ความสนใจเกี่ยวกับยาหรือสารที่ก่อให้เกิดผลการคิดมากกว่า จึงมิได้มีการแบ่งยาออกเป็นยาที่ปลอดภัยและที่เป็นอันตราย แต่ได้รวมเอาเรื่องของแอลกอฮอล์ (เหล้า) นิโคติน (บุหรี่) คาเฟอีน (กาแฟ) เข้าไว้ด้วย แนวความคิดนี้ก็ยังคงใช้วิธีการกันยาออกไปจากคน ด้วยวิธีเพิ่มราคาให้สูงขึ้น ออกกฎหมายควบคุมมิให้มีการซื้อได้ง่าย การรณรงค์ให้สังคมยอมรับสิ่งเสพติดต่างๆ นั้นน้อยลงในด้านของตัวคน ก็พยายามที่จะค้นหาตัวผู้ติดยาเสพติดควบคุมกันไปด้วย สำหรับผู้ที่ไม่ได้ติดยาเสพติดก็ให้ดำเนินการให้การศึกษาเรื่องยาที่มีผลต่อการติดเพื่อเป็นการป้องกันไว้คล้ายกับการฉีดวัคซีนป้องกันโรค โดยแนวความคิดนี้มีความเชื่อว่าทุกคน จะเห็นคุณค่าของการมีอนามัยดี กลัวโรคภัยไข้เจ็บ พร้อมทั้งจะหลีกเลี่ยงการใช้ยาโดยไม่จำเป็น

3. แนวความคิดตามทัศนะของจิตวิทยาสังคม (The Psycho – Social Model) แนวความคิดตามรูปแบบนี้ ต่างจากแนวความคิด 2 รูปแบบแรก กล่าวคือ แนวความคิดนี้ให้ความสำคัญกับตัวคนมากกว่าที่จะให้ความสำคัญไปที่ตัวยา โดยคิดว่าการใช้ยาของคนเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนการที่คนจะใช้ยาหรือไม่ใช้นั้นเป็นเรื่องพฤติกรรมของแต่ละคนจะไม่มีดำเนินการหรือต่อต้านหากคนมีความจำเป็นต้องใช้ยา แต่จะคำนึงถึงความแตกต่างของจำนวนยาที่ใช้จำนวนครั้งที่ใช้แบบอย่างการใช้ประโยชน์ต่างๆ ที่ผู้ใช้ได้จากการใช้ ตลอดจนการให้ผลของยา ซึ่งจะมีความแตกต่างกันในแต่ละคนที่ใช้ยา และยังมองว่าสังคมเป็นปัจจัยที่จะมีส่วนผลักดันคนให้เกิดพฤติกรรมการใช้ยาในรูปแบบต่างๆ กันออกไป ดังนั้น แนวความคิดนี้จึงได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหายาโดยมุ่งพยายามที่จะเสริมสร้างเจตคติและพฤติกรรมของคนไม่ให้หันไปใช้ยาเสพติด พร้อมทั้งเสริมให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ที่มีอิทธิพลในการผลักดันให้คนเกิดความคับข้องใจ และหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออก นอกจากนี้ แนวความคิดรูปแบบนี้ยังให้ข้อคิดว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับยาที่มีผลต่อร่างกายของคนนั้น เป็นสิ่งสำคัญจะต้องทำให้สอดคล้องกับการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมาย มีวิธีการถ่ายทอดที่ดี เพื่อให้บังเกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติของคนซึ่งจะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคน ๆ นั้นในที่สุด และการดำเนินงานตามแนวความคิดนี้จะต้องสนใจปัญหาพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการใช้ยาของคนเสียก่อน

4. แนวความคิดตามทัศนะสังคม – วัฒนธรรม (The Social – Culture Model) แนวความคิดตามรูปแบบนี้ต่างกับแนวความคิดตามทัศนะจิตวิทยาสังคม โดยแนวความคิดนี้มุ่งจะปรับองค์ประกอบทางสังคมให้เข้ากับความต้องการของคน เช่น สถาบันต่างๆ ในสังคมจะต้อง

ลดความเคร่งครัด ความไม่เป็นกันเอง มุ่งคิดถึงความเป็นมนุษย์ของคนให้มากขึ้น การบริการด้านสุขภาพอนามัย หรือการบริการขององค์กรทางสังคมอื่นๆ ควรคำนึงถึงผู้ใช้บริการให้มากขึ้น ในด้านสภาพของครอบครัวเปิดโอกาสให้เด็กได้เข้ากลุ่มเพื่อนฝูงได้เห็นในหลายๆแบบ สถานที่ทำงานควรมุ่งให้คนทำงานด้านการได้รับคำตอบแทนเป็นที่น่าพอใจ มีแรงจูงใจที่ดีแทนที่นายจ้างจะคิดถึงผลกำไรทางการค้าเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพื่อคนจะได้ไม่เกิดความคับข้องใจและถ้ากฎหมายที่ออกมาคุมประพฤติของคนล้าสมัย หรือออกมาแล้วไม่ส่งผลทางปฏิบัติก็ให้ยกเลิกเสีย

3. การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการด้วยวิธีการเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย โดยระดมทรัพยากรทางการศึกษาและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กรมสามัญศึกษา (2543 : 29) ได้กำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมวางแผนการป้องกันและแก้ไข มีการกำกับ ติดตาม ประเมินอย่างเป็นระบบ และร่วมวางแผนปฏิบัติ ติดตาม ประเมินอย่างจริงจัง สำนักงานโครงการโรงเรียนสีขาว (2543 : 5-8) กำหนดแนวปฏิบัติของโรงเรียนในการป้องกันยาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษาดังนี้

1. ตั้งคณะกรรมการ
2. ประกาศนโยบาย
3. วิเคราะห์ปัญหาและต้นเหตุ
4. วางแผน / โครงการกิจกรรม
5. ประสานกับตำรวจ ทหาร ชุมชน ผู้ปกครอง
6. สนับสนุนทรัพยากร
7. กำกับ นิเทศ ติดตาม
8. ประเมินและรายงาน

จากแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษา และแนวปฏิบัติของโรงเรียน ในการป้องกันยาเสพติด และอบายมุขในสถานศึกษาของสำนักงานโครงการโรงเรียนสีขาว ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ 5 ด้าน คือ การวางแผนโครงการกิจกรรม การประสานกับตำรวจ ทหาร ชุมชน ผู้ปกครอง การสนับสนุนทรัพยากร การกำกับ นิเทศ ติดตาม การประเมินผลรายงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1. การวางแผน / โครงการกิจกรรม การดำเนินงานป้องกันและแก้ไข สำนักงานโครงการ โรงเรียน กรมสามัญศึกษา การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา การดำเนินการและผู้บริหารจะต้องดำเนินการตามกรอบนโยบายของหน่วยงานระดับสูงได้แก่

นโยบายระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับกรม และระดับสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด
สำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร

สรุปสาระสำคัญนโยบายในระดับต่าง ๆ

นโยบายรัฐบาล สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2544 : 6 - 9) ได้เร่งรัดดำเนินการเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายใต้นโยบายระยะเร่งด่วน ประกอบด้วยการปลูกพล้งแผ่นดินและการป้องกัน การควบคุมตัวยาและสารเคมี การปราบปราม การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ การข่าว การอำนวยความสะดวกและประสานงาน การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ความร่วมมือระหว่างประเทศ การวิจัยพัฒนาและติดตามประเมินผล และกระทรวงศึกษาธิการก็มีนโยบายเร่งรัดเพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยในปีงบประมาณ 2545 ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนจำนวน 112,772,600 บาท สำหรับกรมสามัญศึกษาได้รับงบประมาณสูงสุด คือ จำนวน 40,315,700 บาท และผู้เสพติดได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาดเข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมาย ควบคุมการนำเข้าสารเคมี สร้างความร่วมมือกับองค์กรระดับประเทศ และนานาชาติ แกะไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อผู้เสพสนับสนุนกองทัพบกในการให้ความร่วมมือส่วนราชการและประชาชน การแก้ไขปัญหายาให้บรรลุผลสมบูรณ์

นโยบายระดับกระทรวงศึกษาธิการ ให้สถานศึกษาทุกแห่งถือว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษาให้ดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนครบวงจร นับตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรสื่อวิธีการสอนและกิจกรรมของสถานศึกษาเน้นการฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับเยาวชน เพื่อผลทางการพัฒนาบุคลิกภาพ และการตัดสินใจเลือกพฤติกรรมให้สถานศึกษาทุกสังกัดจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาตลอดจนกิจกรรมทางเลือกอื่นๆ เน้นการให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างไปในทางสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัยเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ความมั่นคงทางอารมณ์และความสามัคคีในหมู่คณะ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษาให้เยาวชนในสถานศึกษามีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญาอย่างเต็มทีพัฒนาระบบบริหารและการจัดการสนับสนุนทางวิชาการรวมทั้งการสอดส่องดูแล เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเป็นการทำงานในระบบเครือข่าย (สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. 2542 : 18)

นโยบายระดับกรมสามัญศึกษา กำหนดวางแผนป้องกัน และแก้ปัญหายาเสพติด กิจกรรมกลุ่มทุกกลุ่มเป้าหมายและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาจัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตรที่สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดโดยนักเรียน

มีส่วนร่วมจัดระบบให้ความช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงเพื่อให้มีการปรับปรุงตัวโดยไม่ไปใช้ยาเสพติด สถานศึกษามีระบบดำเนินงานเด็กกลุ่มเสี่ยงไปรักษาเบื้องต้นจากในโรงเรียนหรือประสานกับโรงเรียนเด็กกลุ่มติดได้รับการรักษาฟื้นฟูจากหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ เด็กกลุ่มคำเป็นผู้ได้รับการจัดการให้หยุดการกระจายยา มีการบริหารจัดการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เอื้ออำนวยต่อการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงาน (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดตาก. 2544 : 11)

นโยบายที่นำเสนอนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องศึกษาให้เข้าใจและนำไปใช้ในการวางแผนตามกรอบภารกิจของโรงเรียน

การวางแผน (Planning) ถือเป็นหน้าที่ทางการบริหารที่มีความสำคัญอันดับแรกสุด การวางแผนเป็นการกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การวางแผนไม่ใช่การตัดสินใจ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 27) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผนหมายถึงการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร และความต้องการที่ใช้หน่วยงานย่อยประสานกันอย่างไรเพื่อให้งานของส่วนรวมดำเนินไปอย่างราบรื่น

สงวน ช้างฉัตร (2529 : 2) ได้ให้ความหมายของการวางแผนคือ กระบวนการศึกษา สภาพปัจจุบันและความต้องการที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่โดยแยกปัญหาทางการศึกษาที่สำคัญและต้องการดำเนินการแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปในอนาคต โดยการตั้งวัตถุประสงค์เป้าหมายในการพัฒนาโดยคำนึงถึงทรัพยากรของประเทศและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและผลตอบแทนที่ประชาชนจะได้รับจากการศึกษาและพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดเพื่อให้งานสำเร็จและบรรลุ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ลีลา สีนานุเคราะห์ (2530 : 71) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน คือ กิจกรรมหรืองานที่กำหนดวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็น แนวทางสำหรับดำเนินการ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2533 : 11 – 12) ได้กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การเตรียมการหรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ทำให้ผู้บริหารมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานหรือทำอะไรบางอย่างในอนาคต การวางแผนจึงเป็นการตัดสินใจของผู้บริหารในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจะทำอะไร (What to do) ทำอย่างไร (How to do) ทำเมื่อใด (When to do) ให้ใครทำ (Who is to do it) ต้องการทรัพยากรอะไร (What is needed to do it) และการวางแผนประกอบด้วย การเตรียมการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลแผน

มาลี สุวรรณอรรถ (2537 : 36) ได้ให้ความหมายของการวางแผนว่าเป็นการวางแผนในการถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ เป็นการเตรียมตนเองเพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานการวางแผนเป็นสิ่งสำคัญ แต่ก็ไม่ใช่ว่าสิ่งที่ยุ่งยากกลับจะช่วยจัดให้งานที่สลับซับซ้อนนั้นเป็น

ระบบระเบียบง่ายต่อการปฏิบัติให้ได้ผลตามที่ต้องการไม่ว่าจะทำอะไรก็ตามหากได้มีการคิดกำหนดขั้นตอนและศึกษาวิธีการกระทำเพื่อให้มีความพร้อมเสียก่อน ก็จะทำให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

การวางแผนคือ การคิด และกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าต้องการอะไร และจะทำอะไรในอนาคต ช่วยให้สามารถดำเนินงานได้ตามลำดับขั้นตอน และถูกต้องตามความต้องการ

การดำเนินการใดๆ ก็ตาม หากผู้ปฏิบัติมิได้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าก็จะทำงานได้อย่างล่าช้าปราศจากหลักเกณฑ์ ยิ่งถ้าหากงานนั้นต้องใช้บุคลากรร่วมปฏิบัติการมากเท่าไร แผนงานก็จะต้องละเอียด และรัดกุมมากยิ่งขึ้นเท่านั้น เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการประสานงาน และไม่เกิดการซ้ำซ้อน ซึ่งจะทำให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งจะเป็นการเตรียมการหรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าเกิดความพร้อมในการปฏิบัติงาน

3.2 การประสานงาน ความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 76 มาตรา 79 มาตรา 81 สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น การแสวงหาความร่วมมือในการดำเนินงานใดๆ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องคำนึงถึงและต้องปฏิบัติส่งเสริมให้เกิดขึ้นในการดำเนินงานนั้นๆ

การประสานงานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องวางแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

การประสานงานได้มีผู้รู้กล่าวไว้หลายทัศนะด้วยกันซึ่งแต่ละทัศนะก็มีความหมายสอดคล้องกันและกัน เช่น กิติมา ปรีดีติลล (2529 : 221-222) กล่าวว่า การประสานงานคือ สิ่งที่จะช่วยให้เกิดความเต็มใจและรวมถึงความสามารถของแต่ละบุคคลและกลุ่มที่ค้นพบวิธีการที่จะประสานกิจกรรมและความร่วมมือในองค์กร

และประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2536 : 183 - 184) กล่าวไว้ว่า การประสานงาน หมายถึงงานใดที่มีปริมาณงานมากจนเกินกว่ากำลังของบุคคลเพียงคนเดียวที่จะสามารถกระทำได้สำเร็จงานนั้นย่อมจำเป็นต้องมีการแบ่งเพื่อช่วยกันทำระหว่างบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องครั้งเมื่อก่อนมีการแบ่งงานกันทำและร่วมรับผิดชอบด้วยกันแล้ว ก็จำเป็นต้องมีการประสานงานกันเพื่อให้ทราบว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับของบุคคลอื่นในลักษณะใด ผลลัพธ์พึงปรารถนาคือ การบรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ในการทำงานของหน่วยงานไม่ว่าขนาดเล็กหรือใหญ่ โดยทั่วไปก็เช่น

กัน บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ต้องทำงานร่วมกันอย่างสอดคล้องประสาน เพื่อให้ได้ผลงานสำเร็จรูปตามที่ ตั้งความหวังไว้ กล่าวได้ว่า การประสานงาน หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ด้วยความร่วมมือร่วมใจที่สอดคล้องประสานระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องของหน่วยงาน หรือองค์กร เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายภายในกำหนดระยะเวลาที่วางไว้

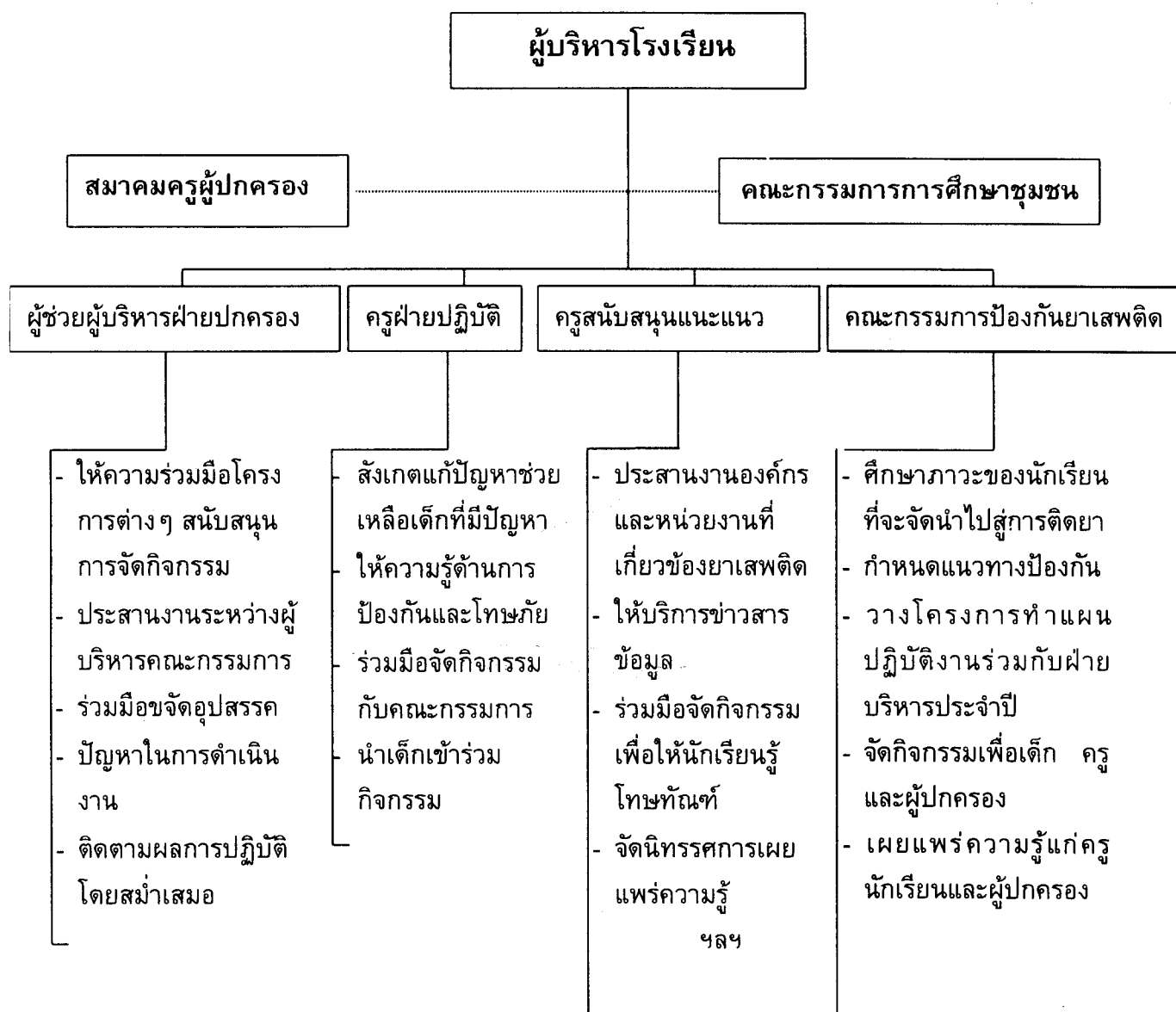
การประสานงานที่ดีจึงปรากฏในรูปของการร่วมงานที่มีลักษณะสอดคล้องกลมเกลียว สมัคสมานสามัคคีระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ในหน่วยงานและความรับผิดชอบ ร่วมมือของแต่ละฝ่าย ย่อมนำมาซึ่งผลงานที่มีคุณภาพ ประหยัด และรวดเร็ว การประสานงาน จึงเป็นหัวข้อที่มีความสำคัญยิ่งหัวข้อหนึ่งของการบริหารงานที่จะมองข้ามไปเสียมิได้ยิ่ง หน่วยงานที่มีขนาดใหญ่ขึ้นต้องใช้จำนวนมาก เครื่องมือเครื่องใช้และเงินที่ใช้จ่ายมากขึ้นเพียง ใด การประสานงานก็ยิ่งมีความสำคัญและความจำเป็นเพิ่มขึ้นเพียงนั้น

ความสำคัญของการประสานงาน เนื่องจากประสานงานเป็นกระบวนการที่ต้องจัดให้ มีขึ้นทุกขั้นตอนของการบริหาร และทั้งยังเป็นตัวช่วยผสมผสานปัจจัยในการบริหาร อันได้แก่ คน เงิน วัสดุ การจัดการ และเวลา ให้ผสมกลมกลืนกันดังได้กล่าวแล้ว จึงถือว่าการประสาน งานเป็นกระบวนการในการบริหารที่สำคัญอย่างหนึ่งเพราะทำให้เกิดประโยชน์อย่างมากมายใน การบริหาร คือ

1. ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว
2. ช่วยขจัดความสับสนเปล่าและประหยัดในเรื่องที่เกี่ยวกับเวลา เงิน วัสดุ ในการ ทำงาน และเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตให้กับองค์กร
3. ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีสร้างความสามัคคีธรรมในหมู่คณะและช่วยลดข้อ ขัดแย้งภายในองค์กร
5. ช่วยสร้างขวัญในการทำงานของข้าราชการ บุคลากรและเจ้าหน้าที่ในองค์กร
6. ช่วยลดอันตรายอันเกิดจากความบกพร่องในการทำงานให้น้อยลง
7. ช่วยป้องกันการงานที่ซ้ำซ้อนกัน เพราะทุกฝ่ายเข้าใจในหน้าที่ที่ตนเองเข้าใจ หลักการและวิธีการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี
8. ช่วยให้องค์กรเข้าใจปัญหาของหน่วยงานอื่น และนำมาเป็นบทเรียนในการ ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับหน่วยงานหรือองค์กรของคนอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพใน การบริหารงานได้

สรุป การประสานงาน หมายถึง การดำเนินงานที่ทำให้การปฏิบัติงานของบุคคลหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เป็นไปในลักษณะร่วมกันและสอดคล้องกัน เพื่อบรรลุเป้าหมาย อันเดียวกัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง การประสานงานได้แก่การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปหรือหน่วย งานตั้งแต่ 2 หน่วยงานขึ้นไปทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุถึงวัตถุประสงค์อันเดียวกัน

แผนผังการประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ภาพประกอบ 2 แผนผังการประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). แนวทางปฏิบัติงานเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดให้โทษ
ในสถานศึกษา. หน้า 4. ม.ป.พ.

3.3 การสนับสนุนทรัพยากร

ภารกิจที่สำคัญอีกด้านหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา คือการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานให้สำเร็จผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทรัพยากรก็คือ บุคคล เงิน วัสดุ และอื่นๆ (สิริ เทศประสิทธิ์. 2529 : 140) ผู้บริหารโรงเรียนจะจัดมีกระบวนการในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องอาศัยแผนเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหรือดำเนินงานว่าใครควรทำอะไร ที่ไหน ทำอย่างไร เมื่อไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การวางแผนจึงเป็นจุดเริ่มต้นในด้านการจัดการบริหารของผู้บริหาร เพื่อนำไปสู่การจัดองค์การ การจัดหาบุคลากรเข้าปฏิบัติงานการอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงานและการจัดสรรงบประมาณ (สุรพันธ์ ยนต์ทอง. 2533 : 103)

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นงานนโยบายระดับชาติที่ทุกหน่วยงานจะต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพการสนับสนุนด้านทรัพยากรที่ผู้บริหารจะต้องวางแผนสนับสนุน มีดังนี้

3.3.1. บุคลากรเป็นหัวใจของความสำเร็จในการบริหาร เราอาจจะขาดแคลนทรัพยากรในด้านอื่นๆ แต่เราก็สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมการบริหารได้อยู่ในระดับหนึ่งแต่ถ้าขาดบุคลากรแล้ว จะไปเกิดการบริหารบุคลากรจึงมีความสำคัญเป็นลำดับแรกของการบริหาร การดำเนินงานทางด้านบุคลากร ประกอบด้วย การสรรหาบุคคล การรักษา การพัฒนา การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ ขวัญที่ดี และความซื่อสัตย์ต่อองค์การ (ชาญชัย อาจินสมจาร. ม.ป.ป. : 42)

3.3.2. เงิน นับว่าเป็นปัจจัยในการดำเนินงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นงานตัวใดจำเป็นที่จะต้องใช้เงินในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาในงานวิจัยนี้เงินหมายถึงงบประมาณค่าใช้จ่ายต่างๆ ตามระยะเวลาของโครงการการบริหารงานของหน่วยงานในเรื่องงบประมาณนั้นมีความสำคัญและจะเป็นตัวการที่กำหนดการบริหารงบประมาณว่าจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว หากผู้บริหารและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีความรู้และเข้าใจถึงระบบงบประมาณดีแล้วการจัดทำและบริหารงบประมาณ ความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นตัวผู้บริหารจะต้องตระหนัก และเห็นความสำคัญของงบประมาณว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพสูงผู้บริหารจะต้องจัดองค์การ และวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่เป็นอยู่และให้มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานในองค์กร โดยเฉพาะหน่วยงานที่เป็นหน่วยข้อมูลกลางในการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารจะต้องจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานงบประมาณให้เป็นงานที่ต่อเนื่องและมีข้อมูลในด้านต่างๆไว้พร้อม ผู้บริหารจะต้อง

จัดเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็น ในการบริหารงบประมาณไว้ครบถ้วน เพื่อให้งบประมาณเป็นไป ด้วยความรวดเร็ว

ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินโครงการซึ่ง จะต้องมีการวางแผนการให้บริการด้านการเงินและวัสดุ มีแนวทางดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมธิราช. 2537 : 164)

1. จะต้องเป็นไปตามแผนงานหรือโครงการที่ตกลงกันไว้ระหว่างผู้เกี่ยวข้องและได้ รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ
2. การเบิกจ่ายเงินและวัสดุนั้น จะต้องไม่ขัดต่อระเบียบ และได้รับการอนุมัติจาก ผู้มีอำนาจ
3. ควรมีการวิเคราะห์ผลการใช้เงินและวัสดุตามโครงการควรรายงานหน่วยเหนือและ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อทราบ

สิริ เทศประสิทธิ์ (2529 : 141) ได้กล่าวว่าการให้ความร่วมมือร่วมใจต่อหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน ความร่วมมือร่วมใจเป็นหัวใจในการทำงานแบบกลุ่มรวมพลัง หรือการพัฒนาแบบผสมผสานการสนับสนุนในทุกวิถีทาง ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบแบบ แผนทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมุ่งผลในการช่วยหรือพัฒนาชุมชนเป็นสำคัญการส่ง กำลังบำรุงเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่ง ในการบริหารชุมชน “กำลัง” ดังกล่าวอาจเป็นในรูปต่างๆ เช่น คน เงิน และวัสดุ เป็นต้น ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการทั้งเป็นแบบแผนและไม่เป็น แบบแผนมีความสำคัญมากในการบริการชุมชน

สรุป การสนับสนุนทรัพยากร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่ง ที่จะส่งผล ให้การบริหารงานของผู้บริหารประสบความสำเร็จ การบริหารงานโดยปราศจากการสนับสนุน ด้านทรัพยากร จะไม่มีทางสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพการ วางแผนในการจัดทำงบประมาณของโรงเรียนจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งโดยโรงเรียน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายงบประมาณนั้น จะมากหรือน้อยก็แล้วแต่การวางแผนทำงบประมาณว่าจะใช้เงิน วัสดุ และบุคลากรทำอะไรบ้าง การสนับสนุนทรัพยากรจึงเป็นกรอบภารกิจที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการจัดหาคน เงินและวัสดุ อุปกรณ์สนองตอบการดำเนินงานให้สามารถดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ ตามแผนงาน / โครงการ

3.4 การกำกับ นิเทศ ติดตาม

สิริ เทศประสิทธิ์ (2529 : 113 – 116) ได้กล่าวว่า การกำกับ นิเทศ ติดตาม เป็น กระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน

สถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เพราะการบริหารงานทุกชนิดจะต้องมีการติดตามผลและประเมินผล ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบว่ามีการทำงานตรงเป้าหมาย ความมุ่งหมายวัตถุประสงค์หรือไม่ ในฐานะผู้บริหาร การติดตามผล หมายถึงการควบคุมและติดตามควบคุมกันไป ทั้งนี้เพราะการควบคุม การติดตามผล และการประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันและมีส่วนสัมพันธ์กันอยู่อย่างใกล้ชิด

วัตถุประสงค์การควบคุมและติดตามผลงานของโครงการก็เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานถูกต้องและเสร็จสิ้นตามขั้นตอนที่ได้วางโครงการไว้ เพื่อนำผลหรือข้อมูลจากการไปติดตามผลมาใช้ในการแก้ปัญหา ปรับปรุงมาตรการดำเนินงานตามโครงการให้สมบูรณ์และตรงเป้าหมายของโครงการมากขึ้นโดยปกติ เมื่อลงมือปฏิบัติงานมักจะมีการเบี่ยงเบน หรือมีเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคของการดำเนินงานผู้บริหารงานโครงการจึงจำเป็นต้องสร้างเครื่องมือขึ้นใช้ในการควบคุม และติดตามผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการควบคุมและติดตามผลโครงการคือต้องรู้วัตถุประสงค์ ความมุ่งหมายและเป้าหมายของโครงการที่ตั้งไว้ต้องรู้ขั้นตอนการดำเนินงานและวิธีการดำเนินงานของโครงการ

ประเภทและรูปแบบสำหรับการควบคุม มีดังนี้คือการควบคุมและติดตามผลทางปริมาณการควบคุมและติดตามผลทางด้านคุณภาพการควบคุมและติดตามผลด้านเวลาการควบคุมและติดตามผลด้านงบประมาณการควบคุมและติดตามผลด้านวิชาการและการควบคุมและติดตามผลในแง่ความคุ้มค่าของโครงการ

ขจิต สุวรรณสังข์ (2544 : 46-47) กล่าวว่า การนิเทศติดตามและประเมินผลเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จโดยเน้นกระบวนการร่วมคิดร่วมทำของบุคคลภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ปลอดจากยาเสพติด การพนัน สื่อลามกและการทะเลาะวิวาท โดยการสร้างภูมิคุ้มกันได้อย่างยั่งยืน

ผู้นิเทศ คือ ผู้ร่วมคิดร่วมทำและสนับสนุนข้อมูล เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถพัฒนาตนเอง คิด และตัดสินใจเองและพัฒนางานได้ด้วยตนเอง จนสามารถพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้สูงขึ้นตรงตามความต้องการที่แท้จริงของการพัฒนากระบวนการนิเทศโรงเรียนสีขาวเป็นกระบวนการพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยใช้วิธีการร่วมคิดร่วมทำและการนำเสนอข้อมูลการพัฒนาในบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานเพื่อให้โรงเรียนปลอดจากยาเสพติด การพนัน สื่อลามก และการทะเลาะวิวาทและสร้างภูมิคุ้มกันได้อย่างยั่งยืน ดังนี้

สภาพความสำคัญของโรงเรียนสีขาว ซึ่งโรงเรียนสีขาวที่ประสบผลสำเร็จพิจารณาจากสภาพของโรงเรียนและบุคคลสำคัญ คือ

1. สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนมีความอบอุ่น เอื้อต่อการพัฒนานักเรียนให้ปลอดจากยาเสพติด การพนัน สื่อลามก และการทะเลาะวิวาท

2. ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียน ปลอดภัยจากยาเสพติด การพนัน สื่อลามก และการทะเลาะวิวาท

3. นักเรียนมีภูมิคุ้มกันยาเสพติด และอบายมุขต่างๆ

4. นักเรียนมีความห่วงใย เอื้ออาทรซึ่งกันและกันและร่วมกันที่จะทำโรงเรียนสีขาว

5. มีการพัฒนาให้เป็นโรงเรียนสีขาวอย่างยั่งยืน

6. ความร่วมมือกับโรงเรียนพัฒนาปกป้อง และดูแลให้เป็นโรงเรียนสีขาวตลอดไป

แนวทางในการนิเทศติดตามและประเมินผลโรงเรียนสีขาวโดยแนวทางการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลโรงเรียนสีขาว ดำเนินการนิเทศแบบพาทำ ผู้นิเทศเป็นผู้นำ และสร้าง ผู้รับการนิเทศให้เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาให้เป็นโรงเรียนสีขาว ซึ่งใช้ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ให้แนวทางร่วมคิด

2. ร่วมทำ ร่วมประเมินผล และร่วมปรับปรุง

3. สนับสนุนแนวคิด แนวปฏิบัติ การพัฒนาตนเอง

สรุป การกำกับ นิเทศ ติดตามผล เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงาน ตามโครงการหรือแผนงานที่กำลังดำเนินงานอยู่ประสบความสำเร็จ เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติ สามารถที่จะแก้ปัญหาได้อย่างทันที่ การนิเทศติดตามผลเป็นกระบวนการที่จะแสวงหา ความร่วมมือเพื่อที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน สำหรับการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาผู้บริหารโรงเรียนมีภารกิจที่จะต้องดำเนินการนิเทศติดตามกัน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

3.5 การประเมิน และรายงานผล

สิริ เทศประสิทธิ์ (2529 : 116 – 120) กล่าวว่า การประเมินผลงานเป็นกระบวนการ ต่อเนื่องจากการควบคุมและติดตามผลงานโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การติดตามผลเป็นส่วนหนึ่ง ของการประเมินผล กล่าวอีกนัยหนึ่งการประเมินผลก็คือการนำเอาผลการติดตามผลงาน มาวิเคราะห์แล้วประเมินค่าออกมาว่าได้ผลดีหรือไม่อย่างไรและเพียงใดควรจะนำเอาผลที่ ประเมินได้นี้ไปวางแผน แก้ไขปรับปรุงโครงการนั้นๆ หรือโครงการอื่นที่พอจะนำเอาผลดังกล่าว ไปใช้ได้หรือไม่อย่างไรและเพียงใดนั่นเอง การประเมินผลจะต้องประเมินตามวัตถุประสงค์ ความ มุ่งหมายและเป้าหมายของโครงการดังนั้น จึงมีผู้กล่าวว่า การประเมินผลเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะ ควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้สามารถดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุ วัตถุประสงค์ตามขั้นตอนต่างๆ ตามที่วางแผนไว้ด้วยดี

3.5.1 ประโยชน์หรือคุณค่าของการประเมินผลงาน

การประเมินผลงานเป็นองค์ประกอบของการบริหารอีกอย่างหนึ่งซึ่งมักจะถูกเลเลยกันมากในประเทศไทย เรามักจะเห็นผู้บริหารงานบางคนไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารการศึกษา ทั้งในและนอกสถานศึกษา ผู้บริหารพัฒนาชุมชน ผู้บริหารงานศาสนา และผู้บริหารงานด้านอื่นๆ ที่เป็นผู้บริหารโครงการต่างๆ ซึ่งเมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว ก็ทำโครงการอื่นต่อไป หาได้มีการประเมินผลงานตามโครงการที่ผ่านไประหว่างนั้นไม่ ทำให้เป็นการเสียประโยชน์อย่างน่าเสียดาย ประโยชน์หรือคุณค่าของการประเมินผลงาน มีดังนี้

3.5.1.1. ทำให้ผู้บริหารรู้จักจุดบกพร่องของแผนงานหรือโครงการที่วางไว้รู้ปัญหาและอุปสรรคของผู้ใต้บังคับบัญชาในขณะปฏิบัติงาน และจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงได้ทันที่ก่อนที่จะถึงแผนงานหรือโครงการนั้นจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในที่สุด

3.5.1.2. เป็นวิธีติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการว่าในระยะเวลาหนึ่งได้มีผลงานเกิดขึ้นมากน้อยหรือไม่อย่างไร และเพียงไร ถ้ามีผลงานน้อยต่ำกว่าเป้าหมายความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์เป็นเพราะอะไร ในกรณีที่ผลงานรุดหน้าไปอย่างรวดเร็วเป็นเพราะอะไร ผู้บริหารจะได้นำมาศึกษาเปรียบเทียบและนำไปใช้เป็นแนวทางในการวินิจฉัยสั่งการสำหรับงานนั้นหรืองานอื่นต่อไป

3.5.1.3. เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรมผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อผู้บริหารทราบสาเหตุข้อขัดข้องและจุดอ่อนหรือจุดที่จะต้องแก้ไขพร้อมทั้งแนะนำหรือชี้แจงงานภายใน

3.5.1.4. เป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารอาจใช้ในการพิจารณา ให้คุณให้โทษแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างมีเหตุผลและมีหลักฐานที่แน่ชัด

3.5.1.5. ทำให้ผู้บริหารสามารถนำความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ตลอดจนผลสำเร็จขั้นสุดท้ายของงานออกเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์และรายงานหน่วยเหนือได้อย่างมีหลักฐานและมีเหตุผล

3.5.1.6. เป็นวิธีการหนึ่งในอันที่จะสะสมประสบการณ์และทักษะในการทำงานของผู้บริหารทั้งยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการวินิจฉัยสั่งการของผู้บริหารโดยทางอ้อมอีกด้วย

3.5.1.7. เป็นวิธีการหนึ่งในการควบคุมงานของผู้บริหารหรือหน่วยงานโดยมีขั้นตอนที่รัดกุมและถูกต้องตามหลักวิชา

3.5.1.8. เป็นวิธีการหนึ่งที่จะปลูกฝังนิสัยความรับผิดชอบของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ปฏิบัติงานให้รู้จักปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหน้าที่ที่มอบหมาย

3.5.1.9. เป็นการตรวจสอบหรือทดสอบเครื่องมือหรืออุปกรณ์การประเมินผลงานของผู้บริหารว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงพอ ถ้าไม่มีประสิทธิภาพหรือย่ำแย่ก็จะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงต่อไป

3.5.2 ประเภทของการประเมินผลงาน

การประเมิน พอจะแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ผู้บริหารอาจใช้อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างในกรณีเดียวกันก็ได้

3.5.2.1. การประเมินในสนามผู้บริหารออกติดตามด้วยตนเองหรือจะให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบออกติดตามแล้วรายงานผลด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรก็ได้ นอกจากนี้ก็ยังอาจใช้คู่มือติดตามผลงานตามโครงการให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบกรอกตามแบบและให้รายงานผู้บริหารทราบเป็นระยะ ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด

3.5.2.2. การประเมินด้วยการสอบถามและการประชุม เป็นการประเมินผลงานโดยวิธีให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในโครงการ ซึ่งอาจจะมีการประชุมทุกสัปดาห์หรือทุกเดือนแต่ลักษณะของโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบผลการปฏิบัติงานนอกจากนั้นควรมีการสอบถามเจ้าของเรื่องที่ได้รับมอบหมายงานให้ไปทำโดยตรงอีกด้วย

3.5.2.3. การประเมินจากรายงานการกำหนดแบบรายงานเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับงานบางประเภท ในกรณีที่หน่วยเหนือเป็นผู้ออกหรือกำหนดแบบหน่วยปฏิบัติก็ควรจะช่วยดูข้อบกพร่องของแบบแล้วรายงานหน่วยเหนือด้วย เพื่อหน่วยเหนือจะได้พิจารณา แก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นนอกจากนั้น ลักษณะงานบางอย่างอาจเพียงแต่ใช้รายงานแบบบรรยายความไปตามธรรมดาโดยไม่ต้องกำหนดแบบก็ได้ เช่น การบันทึกเสนอ เป็นต้น ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ต้องทำ แม้ผู้รักษาการแทนผู้บริหารก็จะได้อ่านทราบเรื่องที่เสนอได้ทันที อันจะเกิดประโยชน์แก่การบริหารอย่างมาก

3.5.3 ประเมินผลงานในเรื่องอะไรบ้าง

3.5.3.1. การประเมินงานประจำ คือการติดตามและประเมินผลงานที่สั่งหรือมอบหมายให้ทำ เพื่อทราบปัญหาหรืออุปสรรคและผลสำเร็จของงาน

3.5.3.2. การประเมินผลของโครงการ คือการประเมินผลงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อทราบว่าผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ อย่างไรและเพียงพอ นอกจากนั้น จะต้องพิจารณาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไปด้วย เช่น การฝึกอบรมประชาชนในชนบทเกี่ยวกับวิชาชีพพระยาสัน ผู้บริหารจะต้องทราบว่าประชาชนที่ได้รับการฝึกอบรมไปแล้วนั้นมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นการพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตของเขาหรือไม่อย่างไรและ เพียงใด ซึ่งเป็นการพิจารณาในด้านคุณภาพ ถ้าหากคุณภาพไม่ดีก็ควรหาทางแก้ไขปรับปรุงต่อไป

3.5.4 ข้อควรคำนึงในการประเมินงาน

อุทุมพร จามรมาน (2530 : 20) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งหนึ่งซึ่งวัดตามเกณฑ์ภายใน และภายนอก”

3.5.4.1 การประเมิน ควรมีการจัดบันทึกไว้ เพื่อจะได้เป็นหลักฐานช่วยจำ ถ่ายทอดให้ผู้เกี่ยวข้องและเป็นเครื่องมือประกอบการศึกษาค้นคว้าได้อีกด้วย

3.5.4.2 การประเมินต้องอาศัยวิเคราะห์ปัญหา เทคนิคการวิเคราะห์ปัญหา เป็นหัวใจสำคัญยิ่งในการประเมินผล ผู้บริหารควรที่จะเป็นนักวิเคราะห์หรือมีเจ้าหน้าที่วิเคราะห์เป็นผู้ช่วยเหลือด้วย

3.5.4.3 ควรประเมินจากหลายฝ่าย ทั้งฝ่ายผู้ได้รับประโยชน์และฝ่ายผู้เสียประโยชน์ด้วย จึงจะได้รับผลที่เป็นภาพจริงมิใช่ภาพลวงตา

3.5.4.4 การประเมินงานควรพิจารณาให้เหมาะสมกับเวลาสถานการณ์ ทรัพยากรรวมทั้งกำลังเจ้าหน้าที่อย่างเร่งรัดเกินไป มิฉะนั้น ผู้บริหารอาจจะได้รับรายงานหรือยกเมฆก็ได้

3.5.4.5 การประเมินมิใช่การจับผิด ผู้บริหารหรือผู้มีหน้าที่ประเมินผลจะต้องไม่คิดจับผิดผู้ปฏิบัติงาน เพราะถ้าหากจับผิดแล้ว ในการประเมินผลงานครั้งต่อไปก็จะพบแต่ข้อเท็จจริงจะไม่พบข้อจริง และจะไม่มีโอกาสล่วงรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่แท้จริง

3.5.4.6 ควรรายงานการประเมินให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบในเวลาอันสมควรและควรรายงานให้แก่ประชาชนในชุมชนที่อยู่ในพื้นที่โครงการหรือทั่วประเทศแล้วแต่กรณี ผู้รู้ท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า การรายงานที่ดีที่สุดก็คือการรายงานต่อประชาชนผู้เสียภาษีนั่นเอง

มาณี ไชยธีรานุวัติศิริ (2536 : 205) ได้ให้ความหมายการประเมินผลว่า ในการดำเนินงานใดๆ ก็ตามเป้าหมายที่ต้องการมากที่สุดก็คือ ผลงานที่ได้ต้องบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นผลงานที่คุ้มค่ากับการลงทุนทรัพยากร กำลังคน และเวลาที่ใช้ไป การประเมินผลและติดตามผลจึงมีบทบาทเป็นอย่างมากที่จะช่วยตัดสินว่า การดำเนินงานตลอดจนผลงานนั้นๆ มีจุดมุ่งหมายหรือประการใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข และผลงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่มีคุณค่าเพียงพอที่จะดำเนินการต่อไปอีกหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปัจจุบันนี้หน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชนหรือภาครัฐบาล นิยมดำเนินการในระบบที่เรียกว่าโครงการ ซึ่งมีระยะเวลาที่แน่นอนในการดำเนินการงานลักษณะดังกล่าวนี้ เจ้าของโครงการจำเป็นต้องทราบผลของการดำเนินการอย่างรวดเร็วภายหลังโครงการเสร็จสิ้นลง การประเมินผลจึง

ถูกนำมาใช้ควบคู่ไปกับการดำเนินการโครงการโดยจะมีการประเมินผลทั้งในขณะที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่และภายหลังโครงการเสร็จสิ้นลงแล้ว นอกจากนั้นยังอาจจะทำการติดตามผล ซึ่งเป็นการประเมินผลลักษณะหนึ่งเช่นกัน แต่เป็นการประเมินภายหลังที่โครงการสิ้นสุดลงชั่วระยะเวลาหนึ่ง การติดตามผลจะช่วยให้หน่วยงานที่ดำเนินงานทราบว่าโครงการที่จัดไปแล้วนั้นสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานหรือไม่

สรุป การติดตามผลงาน และการประเมินเป็นองค์ประกอบที่เป็นหัวใจอันสำคัญยิ่งของการบริหารแผนงานหรือโครงการต่างโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารการศึกษาที่มีแผนงานหรือโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยเหนือหรือจากความร่วมมือของหน่วยงานของตนเองหรือชุมชนพึงตระหนักในความสำคัญดังกล่าว และดำเนินการควบคุมงาน การติดตามผลงาน และการประเมินผลงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป.

4. ลักษณะของชุมชนในกรุงเทพมหานคร

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ และปปส (2540 : 154-159) ได้รายงานการวิจัยสภาพกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ประชากร 1569 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 5,716,779 คน แบ่งการปกครองพื้นที่ออกเป็นเขตต่าง ๆ ทั้งหมดจำนวน 24 เขต มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่จำนวน 7,156 คน แยกในเรื่องศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ของกรุงเทพมหานคร นับถือศาสนาพุทธ และ ศาสนาอื่น เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาอื่นๆ เหล่านี้มีผู้นับถือไม่มาก

ในกรุงเทพมหานครมีศูนย์บริการสาธารณสุข โรงพยาบาล คลินิก ทั้งภาครัฐและเอกชน ประมาณ 2,274 แห่ง กระจาย อยู่นานไปตามเขตต่างๆ สภาพทางเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่ มีสภาพความเป็นอยู่ในลักษณะของชุมชนเมืองมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านที่พักอาศัย แหล่งอุตสาหกรรม รวมทั้งสถานประกอบการต่างๆ เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สถานประกอบการซึ่งเป็นกลไกที่เกี่ยวข้องและเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงสภาวะทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร

จะเห็นได้ว่า กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่เป็นศูนย์กลางในทุกด้านเป็นแหล่งดึงดูดคนให้เข้ามาแสวงหางานทำ แสวงหาความสะดวกสบายต่างๆ เกิดการอพยพจากชนบทเข้าสู่เมืองประชากรทวีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจนเกินกว่าองค์กรของสังคมเมืองจะสามารถสร้างงานหรือบริการขั้นพื้นฐานให้ได้เพียงพอปัญหาที่เกิดขึ้นมาจึงมีมากมาย เช่น การขาดแคลนสาธารณูปโภค ปัญหาการจ้างงาน และการมีงานทำไม่เหมาะสม ปัญหาการให้บริการสังคมด้านต่างๆ ไม่เพียงพอเช่นการแพทย์ อนามัย การศึกษา เป็นต้น ปัญหาการอยู่อาศัยในชุมชนต่างๆ ปัญหาผู้สัญจร เรือร้อนไม่มีแหล่งพำนักถาวร ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาอื่นๆ

ลักษณะชุมชนที่อยู่ใกล้โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

อารยา สิโรตม และคณะ. (2540 : 2) กล่าวว่า ชุมชนเกือบทุกชุมชน ก็มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ และสังคมตลอดจนความไม่ปลอดภัยในทรัพย์สิน ในที่นี้กล่าวถึงชุมชนที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ดังนี้

1. ชุมชนบ้านจัดสรร ได้แก่ชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เกือบทุกเขตทั้งในปริมณฑลและรอบปริมณฑล มีสาธารณูปโภคที่ดีมีปัญหาก่เกิดขึ้นในชุมชนไม่มาก

2. ชุมชนแฟลต (เคหะชุมชน) ได้แก่ชุมชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในลักษณะของชุมชนเมืองที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน มีจำนวน 74 แห่งสำหรับ ชุมชนแฟลต ส่วนมากจะมีทั้งไม่มีปัญหาและมีปัญหารวมทั้งปัญหายาเสพติด คือ

- การเคหะ ดินแดง (ห้วยขวาง)
- การเคหะ (บางกะปิ)
- การเคหะ (แฟลตบ่อนไก่ พระโขนง)
- แฟลตของกองทัพทุกแห่งในกรุงเทพมหานคร
- แฟลตสถานีตำรวจนครบาลในกรุงเทพมหานคร

3. ชุมชนแออัด สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2538 : 7) กล่าวไว้ว่าในกรุงเทพมหานคร ประชากร อยู่กันอย่างแออัด มีความหนาแน่นของประชากร 3,583 คนต่อตารางกิโลเมตร ในปี 2533 มีชุมชนแออัด รวม 1,514 แห่ง มีประชากรอาศัยอยู่ไม่ต่ำกว่า 1,412,167 คน ชุมชน แออัดในกรุงเทพมหานคร ปี 981 แห่ง ชุมชนแออัดติดริมคลองในกรุงเทพมหานคร มี 457 แห่ง ชุมชนแออัดที่อาศัยอยู่ใต้สะพาน ในกรุงเทพมหานคร มี 76 แห่ง มีปัญหาเกือบทุกด้าน ที่มากที่สุดคือปัญหายาเสพติด

ชุมชนแออัด (Crowded Community) ปราณี พนมเริงไชย. (2532 : 34) ได้ให้ความหมายว่า เดิมใช้คำว่า สลัม (Slum) ซึ่งมีการเปลี่ยนเป็นคำว่าชุมชนแออัดเมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ.2525 เหตุผลของการเปลี่ยนคำดังกล่าวเนื่องมาจากคำว่า "สลัม" ให้ความหมายในเชิงต่ำต้อย ผู้อยู่อาศัยรู้สึกตนเองเป็น คนชั้นล่างทำให้เกิดช่องว่างทางสังคม อันอาจก่อให้เกิดผลลบได้

ณัฐชัย ดันติสุข (2524) ให้ความหมายชุมชนแออัดนี้ตามความหมายใน Encyclopeadia นั้นหมายถึง ที่อยู่อาศัยอันไม่มีที่ว่าง ขาดทรุดโทรม ขาดบริการที่ถูกต้องตามหลักอนามัยหรืออาศัยอยู่กันอย่างแออัดยัดเยียด อันทำให้ไม่อาจใช้เป็นที่อยู่อาศัยเพื่อดำเนินชีวิตในครอบครัวให้มีความสุขกายสบายใจได้ ซึ่งแยกได้ 2 ลักษณะคือ (1) Blighted Area เป็นบริเวณที่กำลังเสื่อมโทรม เนื่องจากปัญหาต่างๆ ถ้าไม่มีการปรับปรุงจะเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว (2) Slum Area เป็นบริเวณพื้นที่ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่จะมีสภาพชำรุดทรุดโทรมถึงที่สุดยากที่จะปรับปรุงให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลวันแต่จะทำการรื้อถอน หรือโยกย้ายอาคาร

ผู้คนออกไปจัดอาคารไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ขาดแสงสว่าง ขาดการระบายอากาศ ขาดการปรับปรุงด้านสาธารณสุข ซึ่งเป็นการบั่นทอนสุขภาพความปลอดภัย ตลอดจนศีลธรรมอันดีงามของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตนั้นๆ ด้วย

กองผังเมือง สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร (2534 : 1) ได้ให้ความหมายของแหล่งเสื่อมโทรมว่าเป็นแหล่งหรือย่านที่มีอาคารหนาแน่น และอาคารนั้นส่วนมากชำรุดทรุดโทรม หรือมีสถานที่ที่ไม่เหมาะที่จะใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือมีลักษณะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยและศีลธรรม หรือสวัสดิภาพของผู้ที่อาศัยและประชาชนอยู่อย่างแออัดมีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้อาศัยที่มีสภาพไม่ถูกสุขลักษณะ มีน้ำขัง อับชื้นหรือสกปรก เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยหรือเป็นแหล่งที่อาจก่อให้เกิดการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือ ศีลธรรมอันดีประชาชน ทั้งนี้จำนวนอาคารที่อยู่อาศัยในชุมชนอย่างน้อยต้องไม่ต่ำกว่า 30 หลังคาเรือนต่อพื้นที่หนึ่งไร่ไม่ว่าจะอยู่ในบริเวณที่ดินของเจ้าของที่ดินรายเดียวกันหรือไม่ก็ตามและชุมชนแออัดมักจะถูกมองจากสังคมภายนอกในทางลบที่เป็นเช่นนี้เพราะพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับชาวชุมชนแออัด มักจะออกมาในลักษณะที่เป็นเรื่องร้ายแรง เศร้า ทารุณ โหดร้าย อันตราย ขาดความรับผิดชอบการที่ชุมชนแออัดมีปัญหาเสียดสีเพิ่มขึ้นอีก ย่อมมีผลกดดันต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดมากยิ่งขึ้น และมีผลกระทบต่องานสังคมภายนอกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สรุป

ชุมชนในเมืองหลวง เช่นกรุงเทพมหานคร มีความสลับซับซ้อน มีรูปแบบวิถีชีวิตที่หลากหลาย ทำให้ชุมชนกรุงเทพมหานครมีลักษณะหลากหลายด้วย บางคนมองว่า ชุมชนในกรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างทางสังคม ไม่มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือกัน ไม่มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่บางคนก็มองว่าชุมชนกรุงเทพมหานครในเขตชานเมืองยังมีความเป็นชุมชนแบบชุมชนชนบทอยู่ เพราะชาวชุมชนยังมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันเองและบางคนก็มองว่าชุมชนในใจกลางกรุงเทพมหานครที่มีความเป็นเมืองเต็มทีนั้น แม้จะประกอบไปด้วยผู้คนที่ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และมีความแตกต่างทางสังคมอย่างมาก แต่ด้วยสภาวะความเป็นอยู่ที่ต้องดิ้นรนขวนขวายนั้น กลับมีศักยภาพในการรวมกลุ่มมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในเชิงพึ่งพาอาศัยบนฐานการประสานประโยชน์ซึ่งกันและกันอันจัดว่าเป็นลักษณะที่เป็นชุมชนเมือง ซึ่งแตกต่างไปจากสังคมในชุมชนชนบทที่พึ่งพาอาศัยกันบนฐานของ น้ำใจที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสียดสีที่น่าจะสามารถดำเนินการได้ในชุมชนกรุงเทพมหานครโดยมุ่งหมายให้ครอบคลุมชุมชนกรุงเทพมหานครทั้ง 3 ประเภทที่มีความแตกต่างทางคุณลักษณะของพื้นที่ความหนาแน่นของ

ประชากร และคุณลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในชุมชน โดยในการนำแนวทางและวิธีการดังกล่าวไปปฏิบัติต้องได้รับการวิเคราะห์เพื่อประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละชุมชนด้วย

5. บุคลากรในสถานศึกษา มีหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

5.1 ผู้บริหารในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา. (2539 : 3) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่วางแผนปฏิบัติการ กำหนดนโยบาย เป้าหมายของโรงเรียน จัดองค์กร กำหนดหน้าที่รับผิดชอบและมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชา จัดระบบสารสนเทศ บริหารงานบุคคล โดยการพัฒนาบุคลากร ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การบำรุงขวัญและให้กำลังใจ การสื่อสารคมนาคม และการประชาสัมพันธ์ การจัดการสื่อสารคมนาคม การจัดการประชาสัมพันธ์การบริหารการเงิน และการประเมินการประชาสัมพันธ์

5.2 ครูฝ่ายปกครอง มีหน้าที่ วางแผนงานปกครองนักเรียน บริหารงานปกครอง โดยกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ประสานงานปกครอง ส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี ป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน โดยการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนและประเมินผลงานปกครองนักเรียน

5.3 ครูแนะแนวมีหน้าที่ รวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารบริการให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายกรณีในแนวลึกมีบริการติดตามผล

สรุป โรงเรียนและการศึกษา ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียน มีส่วนที่จะช่วยในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบนโยบายของกรมสามัญศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

ชาญ ชุ่มบุญชู (2526 : 89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การป้องกันการติดยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในทัศนะของผู้บริหาร เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนตามที่เป็นจริงและตามที่มุ่งหวัง ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรครูมีทัศนะต่อการป้องกันที่เป็นจริงโดยมีคะแนน

เฉลี่ยด้านการประเมินผลอยู่ในระดับต่ำ แต่ด้านการให้การศึกษาด้านความร่วมมือและด้านกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทักษะต่อการป้องกันที่มุ่งหวัง มีคะแนนเฉลี่ย รวมด้านการให้การศึกษา ด้านความร่วมมือ ด้านกิจกรรม และด้านการประเมินผลอยู่ใน ระดับสูง ผลการเปรียบเทียบทักษะต่อการป้องกันที่เป็นจริง พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีทักษะต่อการป้องกันที่เป็นจริงสูงกว่าทักษะของครู ผลการเปรียบเทียบทักษะต่อการป้องกันที่มุ่งหวัง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทักษะต่อการป้องกันที่มุ่งหวังสูงกว่าทักษะของครู

／ เรื่องชัย บุญศักดิ์ (2527 : 104 – 118) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่มีต่อปัญหายาเสพติด เพื่อสำรวจและเปรียบเทียบทักษะเกี่ยวกับปัญหาเสพติดของนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 130 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน 23 คน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล 107 คน ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาเสพติดของนักเรียนพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทักษะด้านการบริหารโรงเรียนในแง่การป้องกันใช้ยาเสพติดเป็นหน้าที่รับผิดชอบของครูทุก ๆ คน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาชีพในช่วงหลังเลิกเรียนจัดมุมหนังสือเกี่ยวกับยาเสพติดการติดโปสเตอร์และคำขวัญต่อต้านยาเสพติดภายในโรงเรียน ด้านการจัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในโรงเรียนและด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยการจัดอยู่ค่ายพักแรมระหว่างปิดภาคเรียนแตกต่างกัน ส่วนวิธีการป้องกันด้านอื่น ๆ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม มีทักษะไม่แตกต่างกัน

นิรมล เปลียนจรรยา (2530 : บทคัดย่อ อ้างถึงในกรมวิชาการ 2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้กัญชา และสารระเหยของนักเรียนวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร : การเรียนรู้ทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้กัญชาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 30.5 และนักเรียนที่ใช้สารระเหย ร้อยละ 13.6 และพบว่าอิทธิพลของกลุ่มปฐมภูมิโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนสนิทจะมีผลต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนมากที่สุด และผู้วิจัยยังได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรนำการเสริมแรงมากำหนด เงื่อนไขโดยการให้รางวัลและการลงโทษอย่างเหมาะสม และสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมต่างๆ มีการอบรม จัดนิทรรศการ เผยแพร่ความรู้ทางสื่อโดยเน้นโทษของยาเสพติดมากกว่าผลดีและส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางด้านนันทนาการเมื่อนักเรียนมีเวลาว่าง เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี ปลูกต้นไม้ ทำงานอดิเรกเพื่อการหารายได้ระหว่างเรียนในปี พ.ศ. 2533 กรมการฝึกหัดครูได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตและสุขภาพของเยาวชน สภาพการใช้ยาเสพติดและทัศนคติเกี่ยวกับสายสามัญและสายอาชีพ จำนวน 5,715 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่าจะมีนักเรียนร้อยละ 11.16 เคยใช้สารระเหยหรือกัญชา หรือยากระตุ้นประสาทมาแล้วในอดีต ได้แก่ กัญชา สารระเหยและยากระตุ้นประสาทนั้น นักเรียนสายอาชีพใช้มากกว่านักเรียนสายสามัญ พบในเมืองมากกว่าชนบทผู้ที่ใช้ส่วนมากอยู่

ในกลุ่มที่พักอาศัยตามลำพัง นิยมใช้เวลาว่างพักผ่อนนอกบ้าน เพื่อวิชาเรียน การบ้านไม่สนใจ และการใช้กัญชาพบในกลุ่มนักเรียนมีมากกว่ากลุ่มอื่น ส่วนผู้ที่มีผลการเรียนอ่อน ใช้จ่ายกระตุนประสาทมากกว่ายาเสพติดผิดกฎหมายชนิดอื่นๆ ส่วนการเริ่มใช้ยาพบว่าเริ่มใช้มาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

อำไพ สวัสดิ์พงษ์ (2533 : 95-103) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตามประเภทวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม พณิชยกรรม ช่างอุตสาหกรรมและพณิชยกรรม ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนตามประเภทวิชาพบว่าโรงเรียนทั้ง 3 ประเภทวิชามีปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน และพบว่าโรงเรียนประเภทวิชา พณิชยกรรมมีปัญหาในเรื่องครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาให้ความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่าโรงเรียนอีก 2 ประเภทวิชา และโรงเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและพณิชยกรรมมีปัญหาในเรื่องนักเรียนยังไม่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร

จิรรัตน์ เนาวจำเนียร (2534 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะชีวิตของผู้บริหารต่อการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งยาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยอย่างมากต่อการนำการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งยาไปปฏิบัติในโรงเรียนและเห็นว่าสามารถนำกิจกรรมการสร้างความสำเร็จ การสร้างความรู้สึกรักมั่นและการเคารพตนเองและผู้อื่น ตลอดจนเกียรติภูมิของบุคคลไปปฏิบัติได้มาก ยกเว้นการสร้างความสำเร็จที่เกี่ยวกับการเผยแพร่วิชาการใหม่ๆ ให้กับชุมชน ผู้บริหารเห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้ในระดับกลาง สำหรับการพัฒนาทักษะส่วนตนและสังคม การพัฒนาในการประกอบอาชีพ ผู้บริหารเห็นว่านำไปปฏิบัติในโรงเรียนได้ในระดับปานกลางทั้งนี้เพราะโรงเรียนยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมและสร้างความสัมพันธ์ร่วมมือกับชุมชน ครูส่วนใหญ่ทำหน้าที่สอนภายในโรงเรียนเท่านั้น

ณัฐสิทธิ์ เอี้ยวเจริญ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสาเหตุและลักษณะความผิดของนักเรียน นักศึกษาที่ประพฤติไม่เหมาะสมกับสภาพและวัย พบว่า สภาพแวดล้อมตัวนักเรียนนักศึกษาที่ประพฤติไม่เหมาะสมกับสภาพและวัยมาจากครอบครัวที่ชอบดื่มสุรามาก ที่สุตรองลงมาคือการใช้เวลาไม่สุภาพและชอบใช้ยาเสพติด และยาเสพติดที่นักเรียน นักศึกษาเหล่านั้นใช้มากที่สุด คือ บุหรี่ รองลงมา คือ เบียร์และสุรา ลักษณะการเสพติดโดยเริ่มทดลองใช้คนเดียวมีมากที่สุด รองลงมา คือ ตามสมาคมสนุกเกอร์และสวนสาธารณะ สาเหตุมาจากเพื่อนบังคับชักชวน และชักนำมากที่สุด รองลงมาคือ มีปัญหาหนี้เรียน

กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา (2536 : 384 – 385) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเลิกใช้ยาเสพติด ผลการวิจัยพบว่า ครูเคร่งครัดเรื่องระเบียบวินัยมาก โรงเรียนเข้มงวดเรื่องการเรียนการสอนมาก มีกลุ่มเพื่อนในโรงเรียนใช้ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ เช่น สุรา เบียร์ ยาบ้า ดมสารระเหย เสพกัญชา เสพฝิ่น และเสพยาอีเฟรน และเพื่อนนอกโรงเรียนดื่มและเสพยาเสพติดคล้าย ๆ กัน จะต่างกันที่มีปริมาณการใช้มากกว่า และมีการเสพยาอีเฟรนเพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์กับครอบครัวจะมีทะเลาะเบาะแว้งกันบ้าง มีนักเรียนเกือบครึ่งที่พ่อแม่หย่าร้างและมีพ่อแม่เลี้ยง เกี่ยวกับตัวนักเรียนเองมากกว่าครึ่งเคยแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด เคยสูบบุหรี่และดื่มสุรา เบียร์มากที่สุด ประเภทยาเสพติดที่นักเรียนเริ่มใช้ครั้งแรกในระดับมัธยมศึกษาคือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สารระเหย มอร์ฟิน และบุหรี่ สาเหตุของการใช้คือ อยากทดลองบรรเทาอาการป่วยทางร่างกาย และเพื่อนชวน เกี่ยวกับการเลิกใช้ยาเสพติด พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารक्षाให้หายขาดได้ถ้าได้รับการบำบัดรักษา สำหรับกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลิกใช้ยาเสพติด นักเรียนมากกว่าครึ่งกล่าวว่าบิดามารดาเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลมากที่สุด

วีรวรรณ สุธีรไกรลาศ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการติดยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง สุขภาพจิตและการกล้าแสดงออก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเสพยาเสพติด และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิเสธการชักจูงเรื่องยาเสพติดจากเพื่อน และความภาคภูมิใจเพียงตัวเดียวที่สามารถทำนายทัศนคติต่อการเสพยาเสพติดได้ และมีอำนาจในการทำนาย ร้อยละ 23 ทัศนคติต่อการเสพยา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด และความภาคภูมิใจในตนเองสามารถทำนาย ปฏิเสธการชักจูงเรื่องยาเสพติดจากเพื่อนในกลุ่มนักเรียนทั้งหมด และมีอำนาจในการทำนาย ร้อยละ 41.27, 20.89 และ 15.23 ตามลำดับ

รัศมี วิศทเวทย์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาสภาพการแพร่ระบาดของสารระเหยความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานด้านยาเสพติดและประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด และรูปแบบกิจกรรมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ปฏิบัติอยู่รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สารระเหยแพร่ระบาดในเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในระดับสูง ส่วนประชาชนที่อยู่ในชุมชนแออัดที่ไม่มีการดำเนินการป้องกันยาเสพติดมีทัศนคติด้านปัญหายาเสพติดในระดับกลางเจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับต่ำ

สำเร็จ แยมโสภี (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินการตามนโยบายป้องกันและปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยสรุปจากรายการที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระดับสูงสุดพบว่า สภาพการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการป้องกันปัญหาเสพติดของกรมสามัญศึกษา มีการกำหนดและแจ้งนโยบายและมาตรการให้โรงเรียนปฏิบัติ โรงเรียนไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา โรงเรียนเคยสำรวจจำนวนนักเรียนที่เข้ายาเสพติด มีการดำเนินการให้นักเรียนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดโดยจัดนิทรรศการ จัดบอร์ดข่าวสาร ผู้บริหารแจ้งให้ที่ประชุมครูให้ดูแลเอาใจใส่ในการป้องกันปัญหาเสพติด ติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของครู - อาจารย์ จากการรายงานหรือการบอกเล่า มีการรายงานนักเรียนที่เข้ายาเสพติดตามข้อมูลที่เป็นจริง ส่วนสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดทำหน้าที่กำกับ ควบคุม ดูแลให้สถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบายป้องกันปัญหาเสพติดโดยให้รายงานผลการปฏิบัติงานตามกำหนดปัญหาที่มีผู้ระบุเกินร้อยละ 50 ได้แก่ ครู - อาจารย์ไม่รู้จักยาเสพติดชนิดร้ายแรงและยาเสพติดชนิดอื่นๆ ครู - อาจารย์ไม่ดูแลเอาใจใส่ขาดความรับผิดชอบผู้ปกครองไม่ดูแลเอาใจใส่ ชุมชนมียาเสพติดแพร่ระบาดมากและสภาพชุมชนไม่ปลอดภัยสำหรับครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันปัญหาเสพติด

ปวีณา ศรีบูรณ์ (2539 : 93 - 111) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด มีการวางแผนการดำเนินงาน มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้เรื่องยาเสพติดมีการสำรวจการใช้ยาเสพติดของนักเรียนซึ่งพบว่ามีการใช้บุหรี่มากที่สุด รองลงมาคือสารระเหย แอมเฟตามีน สุรา ภัยยา และเฮโรอีน ตามลำดับ การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหายาเสพติด การได้รับการนิเทศงานป้องกันยาเสพติดจากศึกษานิเทศก์ การดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติดและประสบการณ์ของครูในเรื่องการป้องกันยาเสพติด เป็นปัญหาระดับปานกลาง สำหรับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดระหว่างโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ พบว่าเป็นปัญหาไม่แตกต่างกัน

ปัจฉิมา พิตรสาร (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด มีการวางแผนการดำเนินงาน มีการนิเทศและประเมินผลการดำเนินงาน มีการสำรวจเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ซึ่งพบว่าการใช้บุหรี่มากที่สุด รองลงมาคือ

สารระเหย สุรา และกัญชา มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน ยาเสพติดและมีการแนะแนวเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดแก่นักเรียน

2. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน มีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ปัญหา ยาเสพติด การดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติด ขอบการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เด็กติดยาเสพติดและการได้รับการนิเทศงานป้องกันยาเสพติดจากศึกษานิเทศก์

3. การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานด้านการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีปัญหา มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านการวางแผนและด้านการติดตามและประเมินผลปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัญหา ดาวกระจาย (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมของผู้ปกครองในการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 397 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่มีต่อนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ทิชากร กันทะ (2540 : 72) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารและการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันการติดยาเสพติดและเสนอแนวทางในการบริหารและจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันการติดยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ ยาเสพติดที่พบมากในโรงเรียน คือ บุหรี่ สำหรับการดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติดนั้นดำเนินการในรูปของคณะกรรมการประกอบด้วยผู้บริหาร ครู อาจารย์ มีสมาคมผู้ปกครอง ครูและกรรมการศึกษาโรงเรียน กิจกรรมป้องกันยาเสพติดที่จัดมาก คือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้และจัดทำป้ายนิเทศแนวทางในการดำเนินการป้องกันนั้นยังคงให้มีคณะกรรมการอันประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายสำหรับกิจกรรมป้องกันยาเสพติดนั้นควรให้มีการสอนสอดแทรกในทุกวิชาเชิญวิทยากรมาบรรยาย จัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการป้องกันยาเสพติด ครู อาจารย์ทุกคนต้องช่วยกันสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียน จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และส่งเสริมนันทนาการ

ทัศนีย์ สุมาลย์ และคณะ (2531) ได้ทำการศึกษาประเมินผลโครงการเขตปลอดยาเสพติดในชุมชนแออัด โดยทำการศึกษาในชุมชนแออัดคลองเตยพบว่า สาเหตุที่ผู้ติดยาเสพติดหันกลับมาเสพยาเนื่องจากระยะเวลาที่ไปพักรักษาตัวสั้นเกินไป ยังปรับตัวไม่ได้อยู่ในระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อก็พ้นระยะพักฟื้นให้กลับมาอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดิม ประกอบกับชาวบ้านไม่เต็มใจ

ต้อนรับบางรายกลับมาพบปัญหาทางบ้านเกิดความกลัดกลุ้มใจ จึงหันไปยึดยาเสพติดเป็นที่พึ่ง
อีกแหล่งค้ายาเสพติดก็ยังมีอยู่สามารถหาซื้อได้ในชุมชนแออัดคลองเตย

มาลินี ศิริวงศ์ไพรัตน์ (2532 : 1) ได้ทำการศึกษาลักษณะบางประการทางนิเวศน์
วิทยาสังคมและเศรษฐกิจที่สัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของประชากรในกรุงเทพมหานคร
กลุ่มตัวอย่างเป็นคนไข้ติดยาเสพติดที่มารับการรักษาที่แผนกจิตเวช พบว่า สภาพแวดล้อม
ของคน ที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์ กับการติดยาเสพติด โดยผู้ที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อม
ที่เป็นแหล่งสลัมจะมีโอกาสในการติดยาเสพติดมาก เนื่องจากแหล่งสลัมเป็นที่มั่วสุมของแหล่ง
อบายมุข ผู้ว่างงานและผู้มีปัญหาในเรื่องค่าครองชีพเป็นจำนวนมาก จึงถูกใช้เป็นเครื่องมือของ
ผู้จำหน่ายยาเสพติด จึงพบผู้ติดยาเสพติดในแหล่งสลัมจำนวนมาก

วัฒนาพร สุขพรต (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร
ด้านเภสัชวิทยา ด้านจิตวิทยาและด้านสังคมกับระยะเวลาในการมีภาวะการติดยาซ้ำของผู้ติดยา
เฮโรอีนในระหว่างการบำบัดรักษา กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาเป็นผู้ติดยาเฮโรอีนเพศชายที่รับ
การบำบัดรักษาในคลินิกยาเสพติดสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร จำนวน 11 แห่ง ที่อาศัยอยู่ใน
เขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมของที่พักอาศัย อยู่ในสภาพแวดล้อม
ไม่ดี คืออยู่ในชุมชนแออัดมีจำนวนผู้ติดยามากกว่ากลุ่มที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมดีปานกลาง
(บริเวณใกล้แหล่งชุมชนแออัด) หรือสภาพแวดล้อมดี (กลุ่มที่อยู่นอกชุมชนแออัด)

โสภา (ชูพิกุลชัย) ชปิลมันน์, สมบัติ สุพพัชชัย และประกายรัตน์ สุขุมลชาติ
(2534 : 65) ได้ทำการศึกษารูปแบบของชุมชนที่พึงปรารถนาของผู้อาศัยในชุมชนแออัดกลุ่ม
ตัวอย่างเป็นหัวหน้าครัวเรือน ผลจากการศึกษาพบว่า ปัญหาสำคัญที่หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่
เผชิญอยู่ในปัจจุบัน ปัญหาหนึ่งคือ คนในบ้านติดยาเสพติด ส่วนปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน
หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ยอมรับว่า เด็กในชุมชนติดสารระเหย และมีการเสพยาเสพติดและ
ขายยาเสพติดกันมาก

อังสนา เปศะนันท์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรม
สุดโต่งสารระเหย ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
วัดบางโพธิ์อามาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 ที่มีพฤติกรรมสุดโต่งสารระเหย
จำนวน 13 คน ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง 3 คน เป็นรายกรณี โดยใช้กระบวนการในการ
ศึกษา 7 ขั้นตอน ผลการศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมสุดโต่งสารระเหย
ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ไม่ถูกต้อง และสิ่งแวดล้อมภายนอกหรือในสังคมก็ยังเป็น
ปัจจัยที่ทำให้เด็กมีโอกาสใช้ยาเสพติดได้ เช่น อยู่ใกล้ชิดกับยาเสพติด คือ แหล่งชุมชนแออัด
หรือสังคมที่มีการขายยาเสพติดแพร่หลาย หาซื้อง่ายและราคาถูก

รุ่งทิวา พันธุ (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินป้องกันยาเสพติด
ในโรงเรียนอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการดำเนินงานป้องกัน

ยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษา ส่วนมากมีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน โดยมีการวางแผนการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดแน่นอนตลอดปี มีคณะกรรมการดำเนินงาน มีการให้ความรู้ การจัดกิจกรรมเสริมความรู้ การบริการให้คำปรึกษา มีแผนการประเมินผล โดยประเมินผลภาคละครั้ง โดยใช้การสังเกตและมีการนิเทศติดตามผลเป็นครั้งคราวมีการสำรวจการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ซึ่งยาเสพติดที่พบคือ บุหรี่ รองลงมาคือ แอมเฟตามีน สุรา เฮโรอีน และกัญชา ตามลำดับ 2. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษา มีปัญหาในระดับปานกลาง 3. เมื่อเปรียบเทียบปัญหาพบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาทั้งสองสังกัดมีปัญหาการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วาสนา ทับแก้ว (2538 : บทคัดย่อ) สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบการวิจัยพบว่า 1. สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดโดยส่วนร่วมพบว่า โรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดโดยจัดในรูปของโครงการ มีการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ แก่ครู และนักเรียนมีการประเมินการดำเนินงานโดยการสังเกต มีการนิเทศและติดตามผล การดำเนินงานเป็นครั้งคราว มีการสำรวจการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ซึ่งพบว่าการใช้สารระเหยมากที่สุด รองลงมาคือ บุหรี่ 2. ปัญหาการดำเนินงานในโรงเรียนเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการวางแผนการดำเนินงานมีปัญหาอยู่ระดับปานกลาง ด้านการปฏิบัติงานและด้านการติดตาม และการประเมินผลมีอยู่ในระดับน้อย 3. เมื่อเปรียบเทียบดำเนินงานระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนด้านการปฏิบัติงานด้านการติดตามและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

บัณฑิต อ่อนดำ (2539 : 25) ได้ศึกษารูปแบบการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ โดยเน้นบทบาทของชุมชนและระบบกลไกของรัฐและองค์การพัฒนาเอกชนที่เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนศึกษากรณีภาคเหนือ ซึ่งเป็นชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ชุมชนแม่จูล อ. แม่แจ่ม ชุมชนบ้านแม่ชะปูลวง อ. สะเมิง ชุมชนบ้านปากทางสะลอง อ. แม่ริม และชุมชนบ้านแม่ระแก อ. เมือง ทั้ง 4 ชุมชนเป็นตัวแทนของชุมชนที่มีองค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทจัดการแก้ไขปัญหามีส่วนร่วมของชุมชนตลอดจนการสนับสนุนการช่วยของหน่วยงานราชการ องค์การพัฒนาเอกชน และเครือข่ายองค์กร ชุมชนด้วยกันเอง จากการศึกษาวิจัย พบว่าสถานการณ์ยาเสพติดในภาคเหนือมีการเปลี่ยนแปลงและแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว ปัจจัยพื้นฐานและเงื่อนไขต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงทั้งด้านตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อมมีส่วนผลักดันให้ ปปส. หน่วยราชการ องค์การพัฒนาเอกชน และองค์กรชุมชน

ซึ่งกำลังมีบทบาทและภาระต่างกันต้องปรับบทบาทและกระบวนการทำงานของแต่ละฝ่าย ซึ่งพบว่าสิ่งที่ต้องพิจารณา 5 องค์ประกอบ คือ

- 1) การปรับฐานความคิดใหม่
- 2) การปรับกระบวนการทำงานจากผู้ทำมาเป็นผู้สนับสนุนให้เกิด “กระบวนการของชุมชน” (Process) ในการเข้ามาเป็นเจ้าของปัญหาเสพติด” และตัดสินใจเองในการเป็น “ผู้ร่วมในการแก้ไขปัญหา”
- 3) การปรับจากการยึดพื้นฐานที่ปลูกฝัง ผู้ติดยา ผู้ค้ายาเสพติดเป็นตัวตั้ง เน้น “คน” และ “องค์กรชุมชน” เป็นศูนย์กลางและเป็นตัวตั้งของการทำงานและสนับสนุน
- 4) กระบวนการสร้างภูมิคุ้มกันด้านทานขององค์กรชุมชนขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้งของชุมชน และกระบวนการครอบงำ ชี้นำ แทรกแซง สนับสนุน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม
- 5) ระบบงบประมาณและการจัดสรรจะต้องจัดในรูปของ “กองทุนสนับสนุน” แทนการจัดกิจกรรมครั้งเดียวเพื่อให้เกิดกิจกรรมต่อเนื่องซ้ำ ๆ ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมติดตามของชุมชนและเกิดแรงจูงใจในการระดมทุน แรงงาน วัสดุสมทบหาชุมชนเองมากบ้าง น้อยบ้าง ตามฐานะเศรษฐกิจของแต่ละครัวเรือน

ธนัทชัย สุขา (2540 : บทคัดย่อ) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร สังกัดตำรวจภูธรมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม ทั้งด้านการบริหาร ด้านการจัดองค์กร ด้านการจัดบุคลากร ด้านการสั่งการ ด้านการควบคุม และด้านการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษอยู่ในระดับมาก 2. สภาพปัญหาในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าปัญหายาอยู่ในระดับมาก 3. ข้อเสนอแนะควรให้ความสำคัญและสนับสนุนจากหน่วยเหนือและมีจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้มากขึ้น และควรมีการจัดงบประมาณที่ใช้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามให้มากยิ่งขึ้น

นิภารัตน์ จำสมบูรณ์ (2540 : บทคัดย่อ) ความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีพบว่า ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในอันตรายพิษภัยของยาเสพติด ที่มีต่อสุขภาพเป็นอย่างดี ทั้งทางตรงและทางอ้อมของนักเรียนกลุ่มนี้จะได้รับความรู้มากจากครอบครัว โรงเรียน และสื่อประเภทต่างๆ การศึกษาของมารดา รายได้ของนักเรียนและลักษณะของชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในระดับความรู้ในเรื่องยาเสพติดของนักเรียน ในขณะที่ปัจจัยเรื่อง การศึกษาของมารดา รายได้ครอบครัว กลุ่มเพื่อน อาชีพของบิดา และลักษณะการพักอาศัยที่มีต่อความแตกต่างในพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน

นงศราญ ณรงค์ศักดิ์ (2540 : บทคัดย่อ). การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า สภาพการดำเนิน

งานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนส่วนใหญ่พบว่ามีการใช้บุหรี่มากที่สุด รองลงมาคือ แอมเฟตามีน สารระเหย สุรา การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดโดยการสอดแทรกความรู้และวิธีการป้องกันยาเสพติดในการเรียนการสอนมีพัฒนาความรู้พื้นฐาน การป้องกันยาเสพติดให้แก่บุคลากรนักเรียน ดำเนินการตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ด้วยการพัฒนาสภาพแวดล้อม และโครงสร้างให้เหมาะสมกับการเรียน และพัฒนาการ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาการแก่นักเรียน มีการดำเนินการป้องกันยาเสพติดร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ มีการนิเทศติดตามผล และส่วนใหญ่เมื่อพบนักเรียนใช้ยาเสพติด จะใช้วิธีการตักเตือน มีการจัดรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน สำหรับการป้องกันยาเสพติดที่พบคือความเหมาะสมของสื่อในการให้ความรู้ เพื่อการรณรงค์ที่ได้มาตรฐาน และมีคุณภาพ การดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติด งบประมาณในการดำเนินงาน และการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เด็กติดยาเสพติด

ประภาพร บัวพรวน (2540 : บทคัดย่อ) การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี สถานศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า 1. ความคิดของผู้บริหารสถานศึกษา และครูฝ่ายปกครอง เกี่ยวกับสาเหตุการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา พบว่า เกิดจากบุคคลในครอบครัวของนักเรียนหรือนักศึกษาเสพยาเสพติด นักเรียนหรือนักศึกษาคบเพื่อนติดยาเสพติด การซื้อขายยาเสพติดสามารถกระทำได้ง่าย นักเรียน หรือนักศึกษาเข้าไปเที่ยวในสถานเริงรมย์ และนักเรียนหรือนักศึกษามาจากครอบครัวที่แตกแยก 2. ความคิดของผู้บริหารสถานศึกษา และครูฝ่ายปกครอง เกี่ยวกับแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาที่ควรปฏิบัติมากที่สุด คือให้ครูสังเกตพฤติกรรมและควบคุมดูแลพฤติกรรมนักเรียน นักศึกษา โดยการว่ากล่าวตักเตือนและให้คำแนะนำ 3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายปกครองเกี่ยวกับสาเหตุและวิธีการป้องกันและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายปกครองที่มีระดับการศึกษาของสถานศึกษาต่างกัน พบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการแพร่ระบาดของยาเสพติดแตกต่างกันคือ นักเรียน หรือนักศึกษามีส่วนร่วมในการจำหน่ายยาเสพติด และบุคคลภายนอกแอบนำยาเสพติดเข้ามาจำหน่ายในสถานศึกษา

พิมพ์ใจ บุญยัง (2540 : 27) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนราธิวาส กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1140 คน เป็นกลุ่มทดลอง 63 คน กลุ่มเปรียบเทียบ 51 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิต ซึ่งประกอบด้วยทักษะการตัดสินใจทักษะการแก้ไขปัญหาและทักษะการปฏิเสธ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจไม่หลงเสพยาเสพติด ทักษะการแก้ไขปัญหาเมื่อเผชิญกับแรงกดดันจากเพื่อนที่เสพยาเสพติด ทักษะการปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนให้เสพยาเสพติด และมีพฤติกรรมในการป้องกันการเสพยาเสพติดดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองและดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มาริสสา หะสาเมาะ (2540 : 26 - 27) ได้ดำเนินการวิจัยแบบกึ่งทดลองเรื่อง ประสิทธิภาพของการจัดโครงการป้องกันการใช้ยาและยาเสพติดสำหรับนักเรียนวัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานคร กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 1 - 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพ จำนวน 76 คน ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาและยาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า กลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุมใช้เวลาว่างตามแหล่งบันเทิงโตะสนุกเกอร์ ตู้เกมส์ ฯลฯ ร้อยละ 11.80 และ 11.90 ตามลำดับ ภายหลังจากทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนน เฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบแนวความเชื่อเรื่องการใช้ยาและยาเสพติดไม่พบความ แตกต่างกันอย่างสถิติ ยกเว้นทักษะการปฏิเสธที่พบว่ากลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

ดุชนี สุทธิปริยาศรี และคณะ (2540 : 27) วิจัยประเมินผลการป้องกันการใช้ ยาเสพติดในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยดำเนินการวิจัยแบบกึ่งทดลอง กับกลุ่มตัวอย่าง ที่มีประวัติการใช้ยาเสพติด จำนวน 204 คน ผลการศึกษา พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของ ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มทดลองมีปัญหาด้านขาดเหตุผลและการปล่อยปละละเลยมากกว่า กลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$) สำหรับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการ ใช้ยาเสพติดพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบแตกต่างกันทั้งก่อนและหลังการทดลอง

ตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนที่ศึกษา คือ นักเรียน สุบบุหรี นักเรียนด้อมสุรา เพื่อนสุบบุหรี นักเรียนหนีโรงเรียน นักเรียนหนีจากบ้าน เพื่อนด้อม สุรา และนักเรียนมีประวัติการใช้ยาเสพติดพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบแตกต่างกัน ทั้งก่อนและหลังการทดลอง

มัลลย์ บึงสว่าง (2540 : 27 - 28) ศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกัน ยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 12 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 12 คน กลุ่ม ตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 12 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง 12 คน อาจารย์ที่รับผิดชอบ งานป้องกันยาเสพติด 12 คน และหัวหน้างานแนะแนวจำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น 48 คน กระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติงาน ประจำปี ให้นักเรียนตระหนักรู้จักโทษพิษภัยของยาเสพติดมากที่สุด รองลงมา คือ ให้นักเรียน รู้จักป้องกันตนเองจากยาเสพติด การกำหนดนโยบาย โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อ ป้องกันยาเสพติดยึดนโยบายของกรมสามัญศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ ยึดสภาพและปัญหา ของโรงเรียน ผู้รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน สำหรับบุคคลหรือคณะบุคคลอื่นที่ ให้การสนับสนุน ได้แก่ ชมรมเพื่อนเตือนเพื่อน รองลงมา ได้แก่ นักการ พ่อค้า แม่ค้า มีการ ประสานงานภายในและภายนอกโรงเรียน ส่วนปัญหาการบริหารงานเพื่อป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สูงสุด คือ ขาดการวางแผนแบบอย่างจริงจัง

ขอข่างานไม่ชัดเจน โครงสร้างกิจกรรมไม่ชัด การจัดการทำงานไม่เหมาะสม ประเด็นการประเมินผลไม่ครอบคลุม ไม่ชัดเจน การติดตามและการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนมีน้อย

การศึกษาวิจัยสภาพปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินงานตามนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาว (หน่วยศึกษา นิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2542 : 15)

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ตำรวจค่อนข้างน้อย ยังไม่มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมโครงการ การประชุมปรึกษาหารือกันน้อย โรงเรียนไม่มั่นใจในความปลอดภัยในการทำงานร่วมกัน และไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการทำงานร่วมกัน

ความต้องการของโรงเรียนเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจคือต้องการให้ร่วมเป็นคณะกรรมการโครงการ เป็นวิทยากร การจราจร ร่วมประชุมปรึกษาหารือ สอดคล้อง ดูแล ตรวจตราแหล่งมั่วสุม ดักเตือน ปราบปราม จับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย ร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยควรจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าร่วมโครงการโรงเรียนสีขาวทั่วประเทศ ควรร่วมประชุมปรึกษาหารือ วางแผน ปฏิบัติ ติดตาม และประเมินการดำเนินงานกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่องในกรณีทั่วไปและกรณีเร่งด่วน ปราบปรามยาเสพติดจริงจัง ตรวจค้นและจับกุมแหล่งมั่วสุมใกล้โรงเรียน จัดสายตรวจดูแลโรงเรียน ให้ที่อยู่ติดต่อกรณีเร่งด่วน ร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนและชุมชน

สุจินต์ นิมนงค์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษามาตรการการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า ผลการดำเนินการป้องกันนักเรียนนักศึกษาที่เสพยาเสพติดของสถานศึกษาในเขตการศึกษา 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สรุป ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งกำลังระบาดไปสู่ชุมชนทุกแห่งและประชาชนทุกวัยมีผลร้ายต่อผู้เสพทั้งด้านครอบครัวและสุขภาพส่วนตัว อีกทั้งยังก่อให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติ จึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่สมควรจะเร่งดำเนินการแก้ไขเพื่อขจัดปัญหานี้ให้น้อยลง การแก้ไขปัญหาย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งในส่วนของประชาชนเอกชน และหน่วยงานรัฐบาล การลดปัญหายาเสพติดย่อมมีผลต่อการลดปัญหาสังคม ในด้านอื่นๆลงอีกด้วย เช่น ปัญหาอาชญากรรมทางเพศ ปัญหาการทำร้ายร่างกาย การจี้ปล้นทรัพย์ เป็นต้น เมื่อใดก็ตามที่สังคมมีปัญหาน้อยลง เมื่อนั้นสังคมย่อมประสบแต่ความสุขสงบอย่างแท้จริง

จากงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับปัญหายาเสพติด กล่าวคือ ในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่เป็นปัญหา เช่น ในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมหรือในชุมชนแออัดมักเป็นแหล่งที่มีผู้เสพยาเสพติดมาก

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

โจนส์ (Jones. 1974 : 2583 - A) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบทัศนคติและความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 2 กลุ่ม ๆ ละ 60 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันในด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด แต่มีความแตกต่างในด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อต้านยาเสพติดมากกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันนั้นมีทัศนคติต่อต้านยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาแยกกันอยู่

สเปฟเวค (Spevack. 1974 : 674-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ทัศนคติ และพฤติกรรมของนักเรียนที่ติดยาและไม่ติดยาเสพติดโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และใช้เวลาทำการวิจัยนานถึง 3 ปี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ติดและไม่ติดยาเสพติดนั้น มีบุคลิกภาพ ทัศนคติ และพฤติกรรมแตกต่างกัน นักเรียนที่ติดยาเสพติดมีลักษณะของความเป็นผู้ใหญ่ น้อยกว่าและมีแนวโน้มของการใช้ยาเพิ่มมากขึ้นนอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่ติดยาส่วนใหญ่มีบิดามารดาที่สูบบุหรี่หรือดื่มสุรา

วิดดอน (Whiddon. 1975 : 3426 - A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความรู้เจตคติ และการใช้ยาเสพติดระหว่างนักเรียนระดับ 12 ในรัฐมอนทานาตะวันตก ผลการวิจัยพบว่า

1. คนที่มีความรู้อาจติดยาเสพติดได้
2. การมีความรู้จะไม่ช่วยบรรเทาการใช้ยาเสพติดให้น้อยลง
3. นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อยาเสพติด มักจะหันไปใช้ยาเสพติดมากขึ้น
4. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องยาเสพติดและเจตคติได้รับอิทธิพลส่วนใหญ่มาจากการอยู่ร่วมกันของกลุ่ม
5. ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและการใช้ยาเสพติดได้รับอิทธิพลส่วนใหญ่จากการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียนที่เป็นเพศเดียวกัน
6. สำหรับยาเสพติดที่ผิดกฎหมายมีแนวโน้มที่จะใช้เหมือนกัน เมื่อนักเรียนอยู่รวมกันเป็นกลุ่มตามเพศ ตามขนาดของโรงเรียน และโรงเรียนที่เป็นเพศเดียวกัน

เคสเซลสมิท (Kesselschmidt. 1977 : 120 – 121 A) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถพื้นฐานของครูผู้สอนเรื่องยาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา โดยกำหนดประเด็นความสามารถของครูไว้ 2 ประการ คือ ประการแรก ความรู้เกี่ยวกับปัญหาสังคมที่มีผลกระทบต่อเด็ก ประการที่สอง คือความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีในโรงเรียน โดยจัดประชุมปฏิบัติการสำหรับครูขึ้น 2 ครั้ง และทำการทดสอบความสามารถของครูโดยดูจากสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนจำนวนมากได้แสดงออกถึงความสามารถที่มีอยู่และนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าครูที่มีความสามารถในการประยุกต์

ใช้ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีในโรงเรียนนั้น มีส่วนช่วยในการเรียนการสอนนำเสนอใจตรงประเด็นและสนุกสนานกว่าครูที่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสังคมที่มีผลกระทบต่อเด็ก

ไฟน์สไตน์ (Feinstein. 1978 : 5935 – A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของนักศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ จำนวน 829 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามผลการวิจัยพบว่าการใช้ยาของนักศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญการใช้ยาของผู้ปกครอง กล่าวคือ ถ้าผู้ปกครองของนักเรียนคนใดใช้ยาเสพติดชนิดใดแล้ว นักศึกษาคนนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะใช้ยาเสพติดชนิดนั้นตามไปด้วย

สโตคิลีย์ (Stokely. 1978 : 6026 - 6027 A) ได้ทำการวิจัยเพื่อประเมินผลการป้องกันยาเสพติด ซึ่งดำเนินงานร่วมกันโดยโรงเรียนและชุมชนในรัฐแคลิฟอร์เนีย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ โดยประเมินจากที่ได้รับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยพบว่าวัตถุประสงค์ที่บรรลุผลสำเร็จสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียน และผลงานของครูแนะแนวประจำโรงเรียน ส่วนวัตถุประสงค์ที่ยังต้องได้รับการพัฒนา ได้แก่ การประสานสัมพันธ์ของชุมชน การมีส่วนร่วมในการวางแผนของนักเรียนและการจัดสรรเงินงบประมาณ

บราวน์ (Brown. 1979 : 3752 - 3753 - A) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างด้านเจตคตินักเรียนรัฐบาลที่มีต่อการเลือกใช้ยาเสพติด และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติที่มีต่อยาเสพติด กลุ่มประชากรเป็นนักเรียนระดับ 5 ถึงระดับ 12 ในโรงเรียนประจำตำบล ไกล์ เมืองดัลลาส รัฐเท็กซัส ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีเจตคติที่ดีต่อบุหรี่มากกว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีเจตคติที่ดีต่อกัญชา และ แอล เอส ดี มากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับเฮโรอีน และเมทิติน นั้นไม่มีความแตกต่างและพบว่า นักเรียนมีเจตคติทางลบต่อ แอล เอส ดี เฮโรอีน เมทิติน มากกว่าบุหรี่ยูรา และกัญชา

โจนส์ (Jones. 1998 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิธีป้องกันยาเสพติดของผู้บริหารตามแนวคิดของนักเรียนมัธยม วัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่ออธิบายปัญหาการใช้ยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมชนบทแห่งหนึ่ง ในรัฐอาลาบามา เกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาของผู้บริหาร เรื่องปัญหายาเสพติด การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงวิจัยคุณภาพ เพื่อผู้วิจัยจะได้ศึกษาปัญหายาเสพติดอย่างลึกซึ้งและมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้ยาถือเป็นเรื่องปกติของนักเรียนมัธยม ซึ่งเป็นเรื่องน่าเป็นห่วงที่สุดที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ของกลุ่มตัวอย่าง 4 คน พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ทุกวันนี้มีการลองใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย

2. แรงกดดันของกลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งพบมากในข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 คน อยู่กับกลุ่มเพื่อนเมื่อเขาลองใช้ยาเป็นครั้งแรกและทุกคนกล่าวว่า เขาใช้ยาเสพติดเพราะเพื่อนทำเช่นนั้นเหมือนกัน

3. การขาดความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง มักเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้ยาผิดกฎหมาย ซึ่งได้จากคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างเหล่านั้น

4. ผู้บริหารจะต้องมีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้า ซึ่งเป็นคำตอบของคำถามที่ว่า "ผู้บริหารจะต้องป้องกันยาเสพติดในหมู่นักเรียนมัธยมได้อย่างไร"

5. การใช้สุราเป็นสิ่งทดแทนการใช้ยาเสพติด ซึ่งเป็นการค้นพบจากข้อมูลที่เก็บภายหลังจากนักเรียนจบมัธยมไปแล้ว 3 ใน 4 คน ยอมรับว่ามีการดื่มสุราเป็นปกติตั้งแต่เลิกใช้ยาเสพติด แต่อีกคนยอมรับว่าเขาดื่มทั้งสุราและยาเสพติด

จากผลการวิจัยในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ผู้ที่ติดยาเสพติดให้โทษมีลักษณะของความเป็นผู้ใหญ่น้อยกว่า และมีแนวโน้มในการใช้ยาเสพติดเพิ่มมากยิ่งขึ้นถ้าผู้ปกครองของนักศึกษาคนใดใช้ยาเสพติดชนิดใดแล้ว นักศึกษาคอนนั้นก็มีแนวโน้มในการใช้ยาเสพติดนั้นตามไปด้วย อีกทั้งผู้ที่ติดยาเสพติดมีความสามารถในการรับรู้ ความเข้าใจและความจำน้อยกว่าผู้ที่ไม่ติดยาเสพติดให้โทษและการป้องกันปัญหาเสพติดต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของนักเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียน และการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จาก 117 โรงเรียน จำนวน 351 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 351 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check – List) สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามลักษณะตัวแปรที่กำหนดไว้เพื่อศึกษา คือ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดโรงเรียน ลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ ไลเคิร์ต (Likert) ดังนี้

5. หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4. หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3. หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2. หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1. หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามภายใต้กรอบของตัวแปร 5 ด้านคือ การวางแผนและโครงการ จำนวน 11 ข้อ การประสานงานความร่วมมือภาครัฐและเอกชน จำนวน 9 ข้อ การสนับสนุนทรัพยากร จำนวน 6 ข้อ การกำกับ นิเทศ ติดตาม จำนวน 9 ข้อ การประเมินผลและรายงานผล จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 40 ข้อ

2. นำแบบสอบถามการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา รวม 5 ด้านที่สร้างเสร็จแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจแก้ไขแล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน คือ ดร. เกลิมชัย รัตนประยูร ผู้อำนวยการสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ดร.ปรีชา บุญอมรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิสารพิทยากร สังกัดกรมสามัญศึกษา รศ.ดร. อารี พันธุ์มณี ภาควิชาจิตวิทยาและแนะแนวการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดร.สรณัฐ ภูทอง สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และว่าที่ ร.ต. ดร. สุวิทย์ สรณารักษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนทวีวัฒนา สังกัดกรมสามัญศึกษา ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงและการใช้ภาษาที่เหมาะสม

3. ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามความเห็นชอบของประธานกรรมการ กรรมการควบคุมปริญญาบัตร แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 34 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α) โดยวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

แบบสอบถามการดำเนินงานป้องกันฯ รวมทั้ง 5 ด้าน ค่าความเชื่อมั่น = 0.98

1. ด้านการวางแผน/โครงการ	ค่าความเชื่อมั่น = 0.91
2. ด้านการประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน	ค่าความเชื่อมั่น = 0.94
3. ด้านการสนับสนุนทรัพยากร	ค่าความเชื่อมั่น = 0.92
4. ด้านการกำกับ นิเทศ ติดตาม	ค่าความเชื่อมั่น = 0.94
5. ด้านการประเมินและรายงานผล	ค่าความเชื่อมั่น = 0.94

4. นำเสนอประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือ ถึงผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเครื่องมือวิจัย พร้อมนัด วัน เวลา สถานที่จัดส่งคืนแบบสอบถามดังกล่าว
3. ผู้วิจัยประสานงานกับประธานกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อเก็บแบบสอบถามทั้งหมด
4. ผลการเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งออกไปจำนวน 351 ชุด ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 280 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80 ของแบบสอบถามทั้งหมดและมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS FOR WINDOWS การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1) หาค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1

2) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้านของแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหยาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร 5 ด้าน แล้วประเมินระดับคะแนน โดยแปลค่าความหมายของคะแนนเฉลี่ยดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) เปรียบเทียบ การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามบุคลากรในสถานศึกษา ลักษณะของชุมชนที่ใกล้โรงเรียน และขนาดโรงเรียนโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้สถิติเชฟเฟ (Scheffe')

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่ การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538 : 119) ค่าที่ได้จะอยู่ระหว่าง 0-1 ค่าที่เข้าใกล้ 1 จะมีความเชื่อมั่นสูง แสดงว่าแบบสอบถามสามารถ วัดในเนื้อหาเดียวกันและวัดได้สอดคล้องกับทุกข้อ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1 , 2 และ 3 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้สถิติเชฟเฟ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ ในการแจกแจงแบบเอฟ (F- distribution)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนยกกำลังสอง (Mean of Square)
df	แทน	ชั้นแห่งเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา เรื่อง การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างนำเสนอโดยการแจกแจงความถี่เป็นคำร้อยละ และนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้านแล้วประเมินระดับคะแนน โดยแปลค่าความหมายของคะแนนเฉลี่ย

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามบุคลากรในสถานศึกษาลักษณะของชุมชน ใกล้ที่ตั้งโรงเรียน และขนาดโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนวดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (280)	ร้อยละ (100.0)
ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม		
ผู้บริหารโรงเรียน	89	31.8
ครูฝ่ายปกครอง	109	38.9
ครูแนะแนว	82	29.3
ลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียน		
ชุมชนบ้านจัดสรร	96	34.3
ชุมชนแฟลต	104	37.1
ชุมชนแออัด	80	28.6
ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 500-1,499 คน)	77	27.5
ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 1,500-2,499 คน)	103	36.8
ขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนเรียน 2,500 คน และมากกว่า)	100	35.7

จากตาราง 1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูฝ่ายปกครอง (ร้อยละ 38.9) รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียน (ร้อยละ 31.8) ลักษณะของชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียนเป็นชุมชนแฟลต (ร้อยละ 37.1) รองลงมาคือ ชุมชนบ้านจัดสรร (ร้อยละ 34.3) ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ (ร้อยละ 36.8) รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (ร้อยละ 35.7)

**ตอนที่ 2 การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร**

**2.1 การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ดังปรากฏในตาราง 2**

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมายตามความคิดเห็นของ
บุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว เกี่ยวกับการ
การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการวางแผน / โครงการ	3.89	.65	มาก
1. โรงเรียนมีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานศึกษา มีการจัดระบบข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน	4.20	.63	มาก
2. โรงเรียนมีบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านยาเสพติดที่ชัดเจน	4.36	.59	มาก
3. โรงเรียนมีแผนงานโครงการเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด เพื่อการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ	4.24	.75	มาก
4. โรงเรียนมีแผนงาน หรือกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	4.35	.69	มาก
5. ชุมชนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด	3.61	.98	มาก
6. โรงเรียนมีนโยบายการป้องกันยาเสพติดโดยมีการดำเนินงาน ตามเป้าหมายอย่างหลากหลายกิจกรรม	4.18	.71	มาก
7. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและ การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ผู้ปกครอง	3.87	.88	มาก
8. โรงเรียนมีโครงการออกเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนในชุมชน	3.68	.79	มาก
9. โรงเรียนมีโครงการกิจกรรมให้ความช่วยเหลือผู้เสพติดให้ได้ รับการบำบัด	3.75	.78	มาก
10. โรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุที่ทำให้นักเรียนเสพยาเสพติด	3.43	.75	ปานกลาง
11. โรงเรียนมีการพัฒนาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ดีขึ้น	3.76	.90	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน	3.99	.77	มาก
12. โรงเรียนประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการรณรงค์ ป้องกันยาเสพติด	4.26	.89	มาก
13. โรงเรียนร่วมมือกับสมาคมผู้ปกครองแจ้งผู้ปกครองในการ ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.93	.89	มาก
14. โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันยาเสพติดที่หน่วยงาน อื่นจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ.	4.10	.76	มาก
15. โรงเรียน ได้รับความร่วมมือในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดจากองค์กรภาครัฐและเอกชน	4.10	.97	มาก
16. โรงเรียนส่งบุคลากรไปร่วมประชุมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับ ยาเสพติดที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น	4.31	.76	มาก
17. โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนหรือผู้ปกครองในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.93	.67	มาก
18. โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับตำรวจ ชุมชน องค์กร เอกชนอย่างเป็นระบบ	4.15	.55	มาก
19. คณะครู อาจารย์และบุคลากรในด้านความร่วมมือในการ ดำเนินงานต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	4.16	.75	มาก
20. โรงเรียนได้รับความร่วมมือในการตรวจการเสพยาเสพติด ของนักเรียน	4.02	.74	มาก
ด้านการสนับสนุนทรัพยากร	3.50	.73	มาก
21. โรงเรียนจัดสรรงบประมาณสนับสนุนงานป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดอย่างพอเพียง	3.58	.71	มาก
22. โรงเรียนระดมทรัพยากรจากชุมชนเพื่อมาร่วมดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.68	.89	มาก
23. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากรจากองค์กรเอกชนใน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.41	.88	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
24. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน ทางราชการอื่น	3.34	.79	ปานกลาง
25. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนวิทยากรจากแหล่งอื่นมาให้ความรู้ ด้านยาเสพติดแก่นักเรียน	3.76	.72	มาก
26. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนสื่อต่างๆ รวมทั้งเครื่องมือ เครื่องใช้ในการดำเนินงานด้านยาเสพติด	3.76	.62	มาก
ด้านการกำกับ นิเทศ ติดตาม	3.88	.80	มาก
27. โรงเรียนมีการกำกับติดตามการดำเนินงานด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด	3.83	.67	มาก
28. โรงเรียนมีการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวการใช้ ยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด	4.13	.79	มาก
29. โรงเรียนมีการนิเทศติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และผู้ใช้อย่างใกล้ชิด	4.24	.75	มาก
30. โรงเรียนมีระบบข้อมูลผู้เสพยาเสพติดเพื่อการกำกับติดตาม บำบัดแก้ไขอย่างเป็นระบบและใกล้ชิด	4.15	.70	มาก
31. โรงเรียนจัดระบบนิเทศจากผู้มีหน้าที่นี้อย่างสม่ำเสมอ	3.82	.87	มาก
32. โรงเรียนจัดระบบแนะแนวภายในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง	3.80	.98	มาก
33. โรงเรียนมีระบบรายงานเกี่ยวกับยาเสพติดให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง	3.86	.85	มาก
34. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมชมรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	3.98	.86	มาก
35. โรงเรียนมีระบบการตรวจสอบกิจการค้า ในบริเวณสถาน ศึกษาเพื่อป้องกันยาเสพติด	3.54	1.01	มาก
ด้านการประเมินและรายงานผล	3.70	.83	มาก
36. โรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานด้านการดำเนินงาน และการป้องกันยาเสพติด	3.76	.77	มาก
37. โรงเรียนนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน กำกับ นิเทศ ติดตาม แก้ไขปัญหายาเสพติด	3.71	.80	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
38. โรงเรียนมีการประเมินสถานการณ์การใช้ยาเสพติดในสถาน ศึกษาเป็นระยะและต่อเนื่อง	3.84	.88	มาก
39. โรงเรียนรายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชนทราบเป็นระยะ	3.73	.99	มาก
40. โรงเรียนมีระบบการตรวจสอบอาหารเครื่องดื่มที่ปนเปื้อน ยาเสพติดในสถานศึกษา	3.52	.90	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า บุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ฝายปกครองและครูแนะแนวในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา โดยภาพรวมในแต่ละด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้านยกเว้นด้านการวางแผนโครงการในข้อที่ว่าโรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูลสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเสพยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลางและด้านการสนับสนุนทรัพยากรในข้อที่ว่าโรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากรจากองค์กรเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและในข้อที่ว่าโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนวิทยากรจากแหล่งที่มาให้ความรู้ด้านยาเสพติดแก่นักเรียนก็อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะของชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร จำแนกตามบุคลากรในโรงเรียน ลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียน
และขนาดโรงเรียน

ตัวแปร	การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร										ความหมาย
	การวางแผน		การประสานงาน		การสนับสนุนฯ		การกำกับ ฯ		การประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
บุคลากรในโรงเรียน											
ผู้บริหารโรงเรียน	3.98	.71	4.00	.81	3.39	.75	3.96	.82	3.74	.87	มาก
ครูฝ่ายปกครอง	3.66	.55	3.93	.80	3.40	.56	3.65	.63	3.48	.68	มาก
ครูแนะแนว	4.11	.66	.407	.66	.374	.84	40.10	.90	3.96	.91	มาก
ลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียน											
ชุมชนบ้านจัดสรร	4.01	.55	4.14	.64	3.52	.65	3.85	.60	3.68	.66	มาก
ชุมชนแฟลต	3.95	.66	4.13	.72	3.63	.66	4.05	.78	3.81	.81	มาก
ชุมชนแออัด	6.68	.69	3.65	.86	3.32	.87	3.69	.98	3.60	1.03	มาก
ขนาดโรงเรียน											
ขนาดกลาง	3.92	.27	4.29	.70	3.13	.62	3.96	.47	3.86	.51	มาก
ขนาดใหญ่	3.88	.72	3.84	.72	3.79	.52	3.71	.82	3.64	.83	มาก
ขนาดใหญ่พิเศษ	3.88	.76	3.92	.80	3.49	.86	3.94	.94	3.55	1.02	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครองและครูแนะแนว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในแต่ละรายด้าน อยู่ในระดับมาก บุคลากรในโรงเรียนแต่ละลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียนและในโรงเรียนแต่ละขนาดโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดในแต่ละรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม บุคลากรในโรงเรียนลักษณะของชุมชนใกล้ที่โรงเรียนและขนาดโรงเรียน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ ความแปรปรวนชนิดตัวประกอบทางเดียว (One Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้สถิติเชฟเฟ (Schffe') ดังปรากฏในตาราง 4 – 8 ดังนี้

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว

ความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	6.59	2	3.29	9.11 **	.000
ภายในกลุ่ม	100.16	277	.36		
รวม	106.75	279			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 บุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถาน ศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับทางดำเนินงานป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร จำแนกตามบุคลากรในโรงเรียนเป็นรายคู่

บุคลากรในสถานศึกษา	$\bar{X}$	ครูฝ่ายปกครอง 3.62	ผู้บริหาร 3.81	ครูแนะแนว 4.00
ครูฝ่ายปกครอง	3.62	-	.19	.38 * *
ผู้บริหารสถานศึกษา	3.81			.19
ครูแนะแนว	4.00			

* * มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่าบุคลากรในสถานศึกษาที่เป็นครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างจากครูฝ่ายปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูแนะแนว และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูฝ่ายปกครองไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้ง
โรงเรียน

ลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5.13	2	2.57	6.99	.001
ภายในกลุ่ม	101.62	277	.37		
รวม	106.75	279			

* * มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียนเป็นรายคู่

ลักษณะชุมชน	$\bar{X}$	ชุมชนแออัด 3.58	ชุมชนบ้านจัดสรร 3.84	ชุมชนแฟลต 3.91
ชุมชนแออัด	3.58	-	.25 *	.33 *
ชุมชนบ้านจัดสรร	3.84		-	.07
ชุมชนแฟลต	3.91			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ใกล้ชุมชน
แฟลตและชุมชนบ้านจัดสรรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญห
ยาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร แตกต่างกว่าชุมชนแออัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลากรที่
ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้ชุมชนบ้านจัดสรรกับชุมชนแออัด และโรงเรียนที่ตั้งใกล้
ชุมชนแฟลตกับชุมชนแออัด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกัน
และแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.659	2	.079	.207	.814
ภายในกลุ่ม	106.589	277	.385		
รวม	106.748	279			

จากตาราง 8 แสดงว่า บุคลากรในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยสรุปผลการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งของบุคลากรในโรงเรียน ลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียนและขนาดโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา เป็นการศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานครใน 5 ด้านดังนี้

- 1) การวางแผน และโครงการ
- 2) การประสานงานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน
- 3) การสนับสนุนทรัพยากร
- 4) การกำกับนิเทศติดตาม
- 5) การประเมินและรายงานผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

- 1) ประชากร คือผู้บริหาร ครูฝ่ายปกครองและครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวน 117 โรงเรียน จำนวน 351 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว จำนวน 351 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check – List) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตามลักษณะตัวแปรที่กำหนดไว้เพื่อศึกษา คือ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามขนาดโรงเรียนลักษณะชุมชนใกล้ที่ตั้งของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็น 5 ระดับ เรียงตามค่า มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

2) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอความร่วมมือ ถึงผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเครื่องมือวิจัย พร้อมนัดวันเวลาสถานที่จัดส่งคืนแบบสอบถามดังกล่าว

3) ผู้วิจัยประสานงานกับประธานกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อเก็บแบบสอบถามทั้งหมด

4) ผลการเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งออกไปจำนวน 351 ชุด ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 280 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80 ของแบบสอบถามทั้งหมดและมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS FOR WINDOWS การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1.1) หาค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1

1.2) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ และรายด้านของแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันการ และแก้ไขปัญหา

ยาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร รวม 5 ด้าน แล้วประเมินระดับค่าคะแนนเฉลี่ย โดยแปลค่าความหมายของคะแนนเฉลี่ย 5 ระดับ ตามเกณฑ์กำหนด

1.3) เปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามบุคลากร ในโรงเรียน ลักษณะของชุมชนที่ใกล้โรงเรียน และขนาดโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) และทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้สถิติเชฟเฟ (Scheffe')

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. บุคลากรในโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน โดยภาพรวม ในแต่ละด้านและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเกือบทั้งหมดยกเว้นด้านการวางแผน / โครงการ ในข้อที่ว่าโรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุที่ทำให้นักเรียนเสพยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลางและด้านการสนับสนุนทรัพยากรในข้อที่ว่าโรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากรจากองค์กรเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และในข้อที่ว่าโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนวิทยากรจากแหล่งที่มาให้ความรู้ด้านยาเสพติดแก่นักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวมและรายด้านและเมื่อจำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของชุมชนที่ตั้งโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนพบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น

2. เปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามบุคลากรในโรงเรียน ลักษณะของชุมชนใกล้ที่ตั้งโรงเรียนและขนาดโรงเรียน พบว่า

2.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าบุคลากรในโรงเรียนที่เป็นครูแนะแนวมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มากกว่า ครูฝ่ายปกครอง ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูแนะแนวและความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูฝ่ายปกครองไม่แตกต่างกัน

2.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในลักษณะชุมชนแตกต่างกัน มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนแฟลต และชุมชนบ้านจัดสรร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดขอผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มากกว่าชุมชนแออัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้ชุมชนบ้านจัดสรร กับชุมชนแออัด และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้ชุมชนแฟลตกับโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้ชุมชนแออัดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.3 บุคลากรในโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีข้อค้นพบสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน คือ การวางแผน / โครงการ ด้านการประสานงานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านการกำกับ นิเทศ ติดตาม และด้านการประเมินและรายงานผลอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยที่พบนี้สอดคล้องกับ ชาญ ชุ่มบุญชู (2526 : 89) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูฝ่ายปกครอง มีทัศนะที่คาดหวังต่อการป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับสูง ผลการวิจัยของ จีรรัตน์ เนาวจำเริญ (2534 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยในระดับมากต่อการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งพาไปปฏิบัติในโรงเรียนและเห็นว่าสามารถนำกิจกรรมการสร้างความสำเร็จ และการสร้างความรู้สึกมุ่งมั่น การเคารพตนเองและผู้อื่น ตลอดจนเกียรติภูมิของบุคคลไปปฏิบัติได้มาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินต์ นิมนนท์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าการดำเนินการป้องกันนักเรียน นักศึกษา จากยาเสพติดของสถานศึกษาในเขตการศึกษา 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการวิจัยของ ปัจฉิมา พิตรสาธ (2538 : บทคัดย่อ) ปวีณา ศรีบูรณ์ (2539 : 93 – 111) และ รุ่งทิพา พันธุ (2538 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวมีผลใกล้เคียงกับการวิจัยในครั้งนี้ที่เป็น

เช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารและครูตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ดังผลการวิจัยของ รุ่งทิวา พันธุ์ (2538 : บทคัดย่อ) วาสนา ทับแก้ว (2538 : บทคัดย่อ) ปวีณา ศรีบุรณ์ (2539 : 93 – 111) ทิชากร กันหะ (2540 : บทคัดย่อ) นงคราญ ณรงค์ศักดิ์ (2540 : บทคัดย่อ) และ ประภาพร บัวพรวน (2540 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา พบสอดคล้องกันว่า สภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดแน่นอนตลอดปี มีคณะกรรมการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน มีการจัดทำโครงการและการประเมินผล การสำรวจเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน พบว่า มีการใช้บุหรี่มากที่สุด รองลงมาคือ สารระเหย แอมเฟตามีน และสุรา ตามลำดับ มีการดำเนินการป้องกันยาเสพติด โดยการสอดแทรกความรู้ และวิธีป้องกันยาเสพติดในการเรียนการสอน มีการจัดป้ายประกาศ ข่าวสาร เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีการพัฒนาความรู้พื้นฐานให้แก่บุคลากร แก่นักเรียน มีการดำเนินการตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อม และโครงสร้างให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ และพัฒนาการ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาการแก่นักเรียน มีการดำเนินการป้องกันยาเสพติดร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ มีการนิเทศติดตามผล และส่วนใหญ่เมื่อนักเรียนใช้ยาเสพติด จะใช้วิธีการดักเตือนตลอดจนมีการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

นอกจากนี้ผลการวิจัยของ นิภารัตน์ จำสุมบูรณ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดสุพรรณบุรี ยังพบว่าส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดของนักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจในอันตรายและพิษภัยของยาเสพติดที่มีต่อสุขภาพเป็นอย่างดี รวมทั้งทราบถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นอย่างดีด้วยเช่นกัน โดยความรู้ได้มาจากทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นครอบครัว โรงเรียน และสื่อประเภทต่าง ๆ ประกอบกับงานวิจัยของ ธนัทธชัย สุขา (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า สภาพการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธร สังกัดตำรวจภูธรมหาสารคาม ที่มีการปฏิบัติหน้าที่ทุกด้าน รวมทั้งด้านการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษอยู่ในระดับมาก จึงอาจมีผลทำให้โอกาสในการติดสิ่งเสพติดจากที่บ้านและในโรงเรียนมีน้อยลง จึงทำให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำเร็จในระดับมากด้วย

ส่วนสาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ นโยบายยุทธศาสตร์ และแผนด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด (2544 : 6-9) ประกอบด้วยการปลูกพลังแผ่นดินและการป้องกัน การควบคุมตัวยาและสารเคมี การปราบปรามการบำบัดรักษาและฟื้นฟู สมรรถภาพการข่าว การดำเนินการและประสานงานการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ความร่วมมือระหว่างประเทศ การ

วิจัยพัฒนาและติดตามประเมินผล และกระทรวงศึกษาธิการก็มีนโยบายเร่งรัดเพื่อดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนโดยในปีงบประมาณ 2545 ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนจำนวน 112,772,600 บาท สำหรับกรมสามัญศึกษา ได้รับงบประมาณสูงสุดคือจำนวน 40,315,700 บาท ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงอาจเป็นผลให้การดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำแนกตามบุคลากรในโรงเรียน ลักษณะชุมชน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ประภาพร บัวพรวน (2540 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายปกครองเกี่ยวกับสาเหตุและวิธีป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการวิจัยครั้งนี้ที่ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว มีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .01 โดยบุคลากรที่เป็นครูฝ่ายปกครอง มีความเห็นแตกต่างจากครูแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ส่วนผู้อื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรในโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 3) มีหน้าที่วางแผน กำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมาย กำหนดบทบาทหน้าที่ จัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน พัฒนาบุคลากร ประเมินผลการปฏิบัติงาน การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ รวมทั้งเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดของหน่วยงาน ในขณะที่ครูฝ่ายปกครอง (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 6) มีหน้าที่บริหารงานปกครอง ส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม โดยกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นมาส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติ ยกย่องให้กำลังใจผู้ประพฤติดี และดำเนินการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ในขณะที่ครูแนะแนว (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 128 - 129) มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคล ให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายกรณี รวมทั้งการให้บริการคำปรึกษาหารือแก่นักเรียนที่มีปัญหาในการศึกษาเล่าเรียน ด้วยบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และ ครูแนะแนว ที่แตกต่างกันดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นผลการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งระหว่างครูฝ่ายปกครองกับครูแนะแนว เพราะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันกล่าวคือ ครูฝ่ายปกครองมีหน้าที่ปกครองดูแลนักเรียนในภาพรวมทั้งโรงเรียน ส่วนครูแนะแนวมีหน้าที่ดูแลนักเรียนที่เข้าถึงลักษณะส่วนบุคคลมากกว่าจึงทำให้ครูฝ่ายปกครองกับครูแนะแนวมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามลักษณะชุมชนที่ตั้งโรงเรียน คือ ชุมชนบ้านจัดสรร ชุมชนแฟลต และชุมชนแออัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายปกครอง และครูแนะแนว พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนในชุมชนแฟลตและชุมชนบ้านจัดสรร แตกต่างจากชุมชนแออัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ลักษณะชุมชนที่อยู่ใกล้โรงเรียนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมในการดำรงชีพแตกต่างกัน และมีส่วนสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของโรงเรียนด้วย ซึ่งจากการศึกษาพบว่าลักษณะของชุมชนที่อยู่ใกล้โรงเรียนในกรุงเทพมหานครสามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านจัดสรร ซึ่งเป็นชุมชนที่ก่อสร้างขึ้นอย่างเป็นระเบียบ มีสาธารณูปโภคที่ดี เพราะการก่อสร้างบ้านจัดสรรต้องได้รับการอนุญาตและควบคุมดูแลโดย กรุงเทพมหานคร ผู้ที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนบ้านจัดสรรมีฐานะทางเศรษฐกิจดีพอที่จะซื้อบ้านและที่ดินเป็นของตนเองได้ ส่วนชุมชนแฟลตหรือเคหะชุมชน การเคหะแห่งประเทศไทยเริ่มก่อสร้างแฟลตแล้วให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยได้เข้าพักอาศัย ต่อมา มีการขยายการก่อสร้างชุมชนแฟลตออกไปอย่างกว้างขวางตามความต้องการของผู้เช่าหรือผู้ซื้อ ซึ่งปัจจุบันมีการก่อสร้างแฟลตให้เช่าหรือให้ซื้อทั้งของการเคหะแห่งประเทศไทย ของกรุงเทพมหานคร ของส่วนราชการอื่น ๆ และของเอกชนทั่วไป ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนแฟลตเป็นผู้ที่มีรายได้เพียงพอต่อการเช่าที่พักอาศัย มีสาธารณูปโภคที่สะดวก แต่จากการศึกษาของ อารยา สิโรตม และคณะ (2540 : 2) กล่าวว่า iva ชุมชนแฟลตในกรุงเทพมหานครก็มีปัญหาในการดำรงชีวิตทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สำหรับชุมชนอีกลักษณะหนึ่งคือชุมชนแออัด ซึ่งมีลักษณะบ้านเรือนปลูกติดต่อกันอย่างหนาแน่นแออัดไม่มีระเบียบ ขาดสาธารณูปโภคที่ดี มีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อสุขภาพอนามัย รวมทั้งไม่ค่อยมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2538 : 7) กล่าวว่า ชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครมีปัญหาด้านยาเสพติดมากที่สุด ซึ่งกองผังเมืองสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร (2534 : 1) กล่าวว่า ชุมชนแออัดมักจะถูกมองจากภายนอกในทางลบที่เป็นเช่นนี้เพราะพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับชาวชุมชนแออัด มักจะออกมาในเรื่องร้ายแรง เสรา ทารุณ อันตราย ขาดความรับผิดชอบ การที่ชุมชนแออัดมีปัญหายาเสพติดเพิ่มขึ้นอีก ย่อมมีผลกดดันต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดมากยิ่งขึ้น และมีผลกระทบต่อสังคมภายนอก อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วย

ลักษณะของชุมชนและผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านจัดสรร ชุมชนแฟลต และชุมชนแออัด ที่มีลักษณะคุณภาพชีวิตแตกต่างกันดังกล่าว โดยเฉพาะชุมชนแออัดอาจกล่าวได้ว่าเป็นชุมชนที่มีลักษณะคุณภาพชีวิตด้อยกว่าชุมชนบ้านจัดสรรและชุมชนแฟลต รวมทั้งชุมชนแออัดเป็นแหล่งที่มีปัญหาด้านยาเสพติดมากดังกล่าว ข้างต้น จึงอาจเป็นผลทำให้ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยเห็นว่าชุมชนบ้านจัดสรรและชุมชนแฟลตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างจากชุมชนแออัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ผลการวิจัยของ มาลินี ศิริวงศ์ไพรัตน์ (2532 : 1) ได้ทำการศึกษาลักษณะบางประการทางนิเวศวิทยา สังคม และเศรษฐกิจ ที่สัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพแวดล้อมของคนที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติดโดยผู้ที่อยู่ในสลัม จะมีโอกาสในการติดยาเสพติดมากกว่าที่อื่น เนื่องจากแหล่งสลัมเป็นที่มาวมของแหล่งอบายมุข ผู้ว่างงาน และผู้มีปัญหาในเรื่องค่าครองชีพเป็นจำนวนมาก จึงพบผู้ติดยาเสพติดในแหล่งสลัมจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ วัฒนาพร สุขพรต (2533 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าสภาพแวดล้อมของที่พักอาศัยที่อยู่ในสภาพแวดล้อมไม่ดี คืออยู่ในชุมชนแออัด ผู้ติดยาเสพติดมากกว่ากลุ่มที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีปานกลาง (บริเวณใกล้เคียงชุมชนแออัด) หรือสภาพแวดล้อมดี (กลุ่มที่อยู่นอกชุมชนแออัด) อีกทั้งงานวิจัยของ อังสนา เปตะนันท์ (2536 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมสูด ดม สารระเหย ในโรงเรียนวัดบางโพธิ์มาวาส กรุงเทพมหานคร โดยสรุปว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรม สูด ดม สารระเหย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง และสิ่งแวดล้อมภายนอกหรือในสังคมเป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กมีโอกาสใช้ยาเสพติดได้ เช่น อยู่ใกล้ชิดกับยาเสพติดคือแหล่งชุมชนแออัด หรือสังคมที่มีการขายยาเสพติดแพร่หลายหาซื้อง่าย และราคาถูก

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น เป็นสิ่งยืนยันให้เห็นถึงสภาพของความแตกต่างระหว่างชุมชนที่เป็นชุมชนบ้านจัดสรร ชุมชนแฟลต และชุมชนแออัด ซึ่งโรงเรียนที่ตั้งอยู่ชุมชนที่แตกต่างกัน อาจจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมในชุมชนดังกล่าวนั้น ทำให้ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนบ้านจัดสรร ชุมชนแฟลต มีความแตกต่างจากโรงเรียนในชุมชนแออัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา ศรีบูรณ์ (2538 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงาน

ป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดระหว่างโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ไม่แตกต่างกันแต่ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของ ปัจฉิมา พิตรสาร (2538 : บทคัดย่อ) และ วาสนา ทับแก้ว (2538 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาโดยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีการระดมความรับผิดชอบมาก นักเรียนมีจำนวนมากกว่าการดูแลเอาใจอาจจะไม่ทั่วถึง จึงทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน และไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า กรมสามัญศึกษา (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดตาก. 2544 : 11) ได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน โดยสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งครอบคลุมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนและ โครงการด้านการประสานงานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านการกำกับนิเทศติดตาม และด้านการประเมินและรายงานผล ประกอบกับกรมสามัญศึกษาได้รับการจัดสรรงบประมาณด้านการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนสูงสุดในกระทรวงศึกษาธิการ มีการสำรวจข้อมูลของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อดำเนินงานด้านการป้องกันแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และดำเนินการรักษาแก่นักเรียนกลุ่มที่โช้ยา ประกอบกับนโยบายของรัฐบาล (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2544 : 1) ที่เร่งรัดให้ส่วนราชการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายใต้ นโยบายเร่งด่วน ให้ผู้ค้าได้รับการลงโทษ ผู้เสพได้รับการบำบัดรักษา และกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำคู่มือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน (สำนักงานกิจการพิเศษ. 2544) เพื่อให้ส่วนราชการและสถานศึกษาในสังกัดได้ใช้เป็นคู่มือในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบทั่วประเทศ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงอาจทำให้ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่

ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรดำเนินการด้านการสนับสนุนทรัพยากรเพิ่มมากขึ้นเพราะผลการวิจัยพบว่าในด้านนี้มีการดำเนินงานน้อยกว่าด้านอื่นดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรพิจารณาเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณการสนับสนุนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เพียงพอและควรแสวงหาความร่วมมือจากองค์กรเอกชนในด้านของงบประมาณให้มากขึ้นด้วย

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรเพิ่มบทบาทครูฝ่ายปกครองให้มากขึ้นทั้งในด้านการประเมินผลการดำเนินงาน การสนับสนุนทรัพยากรและด้านการวางแผนและโครงการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้ชุมชนแออัดควรเน้นการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการสนับสนุนทรัพยากร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของยาเสพติดในโรงเรียนเพื่อให้ได้รูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัญหาและความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของยาเสพติดในโรงเรียนแบบสัมภาษณ์ลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและการดำเนินการเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในโรงเรียน โดยมุ่งศึกษาจากนักเรียนโดยตรงทั้งเชิงสำรวจและแบบเจาะลึก

2.4 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดของนักเรียน โดยศึกษาข้อมูลจากผู้ปกครองและชุมชน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2535). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- กรมสามัญศึกษา. (2525). การป้องกันการใช้จ่ายในทางที่ผิดสำหรับนักเรียนและเพื่อน. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- (2539ก). แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งยา. กรุงเทพฯ : กองพัสดุและอุปกรณ์การศึกษา.
- (2539ข). เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- (2530ก). คู่มือการปกครองนักเรียน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กองพัสดุและอุปกรณ์การศึกษา.
- (2530ข). การป้องกันการใช้จ่ายในทางที่ผิด : แนวคิดในการสร้างภูมิคุ้มกัน. กรุงเทพฯ : กองพัสดุและอุปกรณ์การศึกษา, กรมสามัญศึกษา.
- (2541). โรงเรียนสีขาว เล่ม 1. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- (2542ก). การศึกษาวิจัยสภาพปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินงานตามนโยบาย โครงการ โรงเรียนสีขาว. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศ.
- (2542ข). บทบาทของกรมสามัญศึกษาและสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษา.
- (2543). รายงานการศึกษากิจกรรมที่โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2541 – 2543. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศน์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2536) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย. กรุงเทพฯ : กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงฯ.
- (2538). ยาเสพติด. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงฯ.
- (2543ก). จุดประกายด้านภัยสารเสพติด. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา กระทรวงฯ.
- ✓ ----- (2543ข). โรงเรียนสีขาว 1 เมษายน 2543 ครบรอบ 2 ปี กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา กระทรวงฯ.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). คู่มือการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดในสถานศึกษา. สำนักงาน
กิจการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กองบรรณาธิการ. (2542, 17 สิงหาคม) “ยาเสพติด,” *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน*. (2) : 14-17.
- กองผังเมือง สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร. (2534). *สรุปประมวลผลการอนุญาตปลูกสร้างอาคารใน
เขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2531 – 2533*. กรุงเทพฯ : กองฯ, ถ่ายเอกสาร.
- กิตติมา ปรีดีดีลิก. (2529). *ทฤษฎีบริหารองค์การ*. กรุงเทพฯ : ธารนิพนธ์.
- กิตติ ลิ้มชัยกิจ. (2531). *เอกสารประกอบการบรรยาย การแก้ปัญหา ยาเสพติด*. กรุงเทพฯ :
กองปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันยาเสพติด
สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ขจิต สุวรรณสังข์. (2544). *การดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนสหวิทยาเขตสมเด็จพระสังฆราช
สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการ
ศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- จรีรัตน์ เนาวจำเนียร. (2534). *ทัศนคติของผู้บริหารต่อการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งยาในโรงเรียน
มัธยมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สังคมสงเคราะห์).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จิรวิน เทียนทองดี. (2542). *พฤติกรรมในการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตดุสิต*. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(สุศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
มิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญ ชุ่มบุญชู. (2526). *การป้องกันการติดยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในทัศนะของผู้บริหารและครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(สุศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (ม.ป.ป.). *การบริหารการศึกษากรุงเทพฯ : พิมพ์ดี เฟลท สเนกฟิล์ม*.
- ดุชนัน สุทธิปริยาศรี และคณะ. (2540). *การวิจัยประเมินผลการป้องกันการใช้ยาเสพติดใน
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐชัย ตันติสุข. (2534). “สภาพลักษณะของชุมชนแออัด,” ใน *รายงานการสัมมนาการปรับปรุง
ชุมชนแออัด ระหว่างวันที่ 27 - 29 กรกฎาคม 2534*. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ.

- ทรงพล พูลพิพัฒน์. (2543). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้อง
หาทัณฑ์สถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (รัฐศาสตร์).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนีย์ สุมาลย์, นก พัฒนาพันธ์และชัยพฤกษ์ กฤษณะ. (2531). การประเมินผลโครงการเขต
ปลอดยาเสพติดในชุมชนแออัด. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ทัศนียา ปิ่นคล้าย. (2543ก). "ปัญหาสังคม," เอกสารคำสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- (2543ข). พฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษา ตอนปลายในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ทิชากร กันทะ. (2540). แนวทางการป้องกันการติดยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ธนัทชัย สุขา. (2540). การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
ให้โทษของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีภูธร สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- นพพร พานิชสุข. (2528). อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการใช้จ่ายกระตุ้นประสาทประเภท
แอมเฟตามีนของเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นภาพรณ หะวานนท์. (2540). เอกสารคำสอนวิชาสังคมวิทยาสำหรับการพัฒนาประเทศ
พล 710. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- นวนันท์ กิจทวี (2541). ประสิทธิภาพของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพ
ยาบ้าในนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์
วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

นิรมล เปลี่ยนจรรยา. (2530). การใช้กฎหมายและสารระเหยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิชาความรู้ทางสังคม. วิทยานิพนธ์ สม.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

นิภารัตน์ จำสุมบูรณ์. (2540) ความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. รศ.ม. (ประชากรศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

นงคราญ ณรงค์ศักดิ์ (2540). การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารงานการศึกษา). เชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

บัญชา ดาวกระจาย. (2539). พฤติกรรมของผู้ปกครองในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. ปริญญาโท กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ประภาพร บัวพรรณ. (2540). การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

✓ ประเสริฐ นูนาบี. (2541). การศึกษา เจตคติที่มีต่อสิ่งเสพติดของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ปราณี พนมเรียงชัย. (2532). การพัฒนานโยบายเกี่ยวกับชุมชนแออัด. วิทยานิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ปวีณา ศรีบูรณ์. (2539). สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ปัจฉิมา พิตรสาธ. (2539). สภาพและปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2536). เอกสารอ่านประกอบสำหรับวิทยากร(กลุ่มชุมชน)กองป้องกันยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.

พนัส หันนาคินทร์. (2526). การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร.

พรทิพย์ จิตรธร. (2516). ยาเสพติดให้โทษกับการบำบัดรักษา. วิทยานิพนธ์ สม.ม.

(สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

เพลินดา กะลัมพากร. (2544). การมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันสารเสพติดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

พรเพ็ญ เพชรสุศิริ และ ป.ป.ส. (2540). รายงานการวิจัย “แบบการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย” เสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (สกว.) กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.

พิมพ์ใจ บุญยัง. (2540). การเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณและคณะ. (2543). ประสิทธิภาพของการจัดการป้องกันการเข้าและการเสพยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ภา สารสิน. (2522). ปัญหาการควบคุมยาเสพติดในประเทศไทย การศึกษาเฉพาะกรณีถึงมาตรการและยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติ. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ภาณี ไชยธีรานุวัตติศิริ. (2536). เอกสารอ่านประกอบสำหรับวิทยากร (กลุ่มชุมชน). กองป้องกันยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.

มารีสา หะสาเมาะ. (2540) ประสิทธิภาพของการจัดโครงการป้องกันการเข้าและเสพยาเสพติดสำหรับนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

มาลัย บึงสว่าง. (2540). การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- มาลินี ศิริวงศ์ไพรัตน์. (2523). ลักษณะบางประการทางนิเวศน์วิทยา สังคมและเศรษฐกิจที่สัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของประชากรในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- มาลี สุวรรณอรรถ. (2537). เทคนิคและวิธีการถ่ายทอด. กองฝึกอบรม สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งทิพา พันธุ์. (2538). สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนี้ ณ ระนอง สุภาพ กลีบบัว และสุปรียา กอมณี. (2540). "ปัญหายาเสพติดในเด็กวัยเรียนและเยาวชน," ในสถานการณ์สุขภาพและสิ่งแวดล้อม. 3 (1) : 1 / 4.
- รัศมี วิศทเวทย์. (2527) การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : วิทยาลัยกองทัพบก. ถ่ายเอกสาร.
- เรืองชัย บุญศักดิ์. (2527). ทศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 11 ที่มีต่อปัญหายาเสพติด. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ลีลา สีนานุเคราะห์. (2530). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ภาคพัฒนาต่างๆ และเอกสารวิชาการ หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- วาสนา ทับแก้ว. (2538). สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์, วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร สุขพรต. (2533). ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านเภสัชวิทยา ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมกับระยะเวลาในการมีภาวะการติดยาเสพติดซ้ำของผู้ติดเฮโรอีนในระหว่างการบำบัดรักษา. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). "คำเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้," ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18(3) : 8 - 11.
- วินัดดา ปิยะศิลป์. (2537). "ครอบครัวกับวัยรุ่น," ใน การพัฒนาครอบครัว. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งแอนพับลิชชิ่ง.

- วีณา นนทพันธุ์วาทย์. (2533). การจัดการศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ยาในทางที่ผิดในโรงเรียนมัธยมศึกษา. เอกสารผลงานทางวิชาการ ฉบับที่ 4 กรมสามัญศึกษา.
- (2534). การจัดการศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ยาในทางที่ผิดในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรมสามัญศึกษา. อัดสำเนา.
- วีรวรรณ สุธีร์ไกรลาศ. (2536). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการติดยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีประกาย ทัดตานนท์. (2539) ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตนในการป้องกันสารเสพติดระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสหศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร .
- สงวน ช่างจัต. (2529). การวางแผนการศึกษา ทฤษฎีและแนวทางในการปฏิบัติ. พิษณุโลก : คณะวิทยาการจัดการ วิทยาลัยครูพิษณุโลกสงคราม.
- สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย. (2538). การประมาณการจำนวนผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ. อัดสำเนา.
- สำนักงานโครงการโรงเรียนสีขาว. (2543). "หลักเกณฑ์ในการพิจารณา," โรงเรียนสีขาวปลอดยาเสพติด. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ .
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). นโยบายการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามสารเสพติด. (2540) ความรู้เบื้องต้นเรื่องยาและสารเสพติด. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2541). รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปีงบประมาณ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์เกษตรแห่งประเทศไทย, สำนักงานฯ. ถ่ายเอกสาร.
- (2540). แนวคิดและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานฯ. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2543). แนวทางและกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน : เฉพาะกรณีในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานฯ ถ่ายเอกสาร.

----- (2544). นโยบายยุทธศาสตร์และแผนด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลในช่วงแผนฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา. ถ่ายเอกสาร.

----- (2545). บทสรุปสำหรับผู้บริหารแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544 - 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

----- (2542). การติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา. สำนักงานฯ.

----- (2543). บทสรุปสำหรับผู้บริหาร แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544 - 2545. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา. สำนักงานฯ. ถ่ายเอกสาร.

----- (2544). นโยบาย ยุทธศาสตร์ และ แผนต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549). กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา. สำนักงานฯ.

สำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร (2544) กรมสามัญศึกษา. เลขที่ ศธ. 0812/4952

เรื่องขอส่งมาตรฐานการดำเนินยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน. สำนักงานฯ.

สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดตาก. (2544ก). รายงานผลการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตาก. ตาก : สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดตาก สำนักงานฯ.

----- (2544ข). "การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดตาก," "พลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะยาเสพติด". ตาก : สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดตาก. สำนักงานฯ.

สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2542). การติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา

สำเร็จ แยมโสภี. (2539). การศึกษาการดำเนินการตามนโยบายป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ด.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สิริ เทศประสิทธิ์. (2529). บทบาทของนักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2538) การประมาณการจำนวนผู้ติดยาเสพติดใน
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.

— สุขฤดี รัชตถการสกุล. (2543). โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (สุศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุจินต์ นิมนงค์. (2544). การศึกษามาตรการการป้องกันการยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษา ในสถานศึกษา เขตการศึกษา 1. ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.

สุธน จุลโมกข์. (2541). ผลการป้องกันและแก้ไขสารเสพติดที่มีต่อความรู้ทัศนคติทักษะการปฏิบัติต่อสารเสพติดและพฤติกรรมกรรมการเสพยาบ้า ของนักเรียนโรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม ปีการศึกษา 2540. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.

สุพัตรา สุภาพ. (2539). "ปัญหาสังคม", วารสาร ศ.อ.ส. 22(4) : 3.

สุพันธ์ ยันต์ทอง. (2533). การบริหารโรงเรียน นวัตกรรม เทคนิค ประสบการณ์. กรุงเทพฯ : การศาสนา

โสภา (ชูพิกุลชัย) ขปิลมันน์, สมบัติ สุพัตชัย และประกายรัตน์ สุขุมลชาติ. (2534). รายงานการศึกษารูปแบบของชุมชนที่พึงปรารถนาของผู้อาศัยในชุมชนแออัด ในเขตกรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการพัฒนาชุมชนผ่านคณะกรรมการโครงการสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. กรุงเทพฯ ถ่ายเอกสาร.

อนันต์ เมนะรุจิ และคณะ. (2540). "ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ปี 2539," กรมการแพทย์. ม.ป.พ.

อรเพ็ญ นาควัระ. (2526.) ปัญหาสิ่งเสพติดและการควบคุม. ม.ป.พ.

อังสนา เปตะนันท์. (2536). การศึกษารายการกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนวัดโพธิ์มาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมติดมสารระเหย. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- อารยา สิริธม มล. และคณะ (2540) รายงานเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนแออัดกับยาเสพติด” เสนอต่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- อำไพ สวัสดิ์พงษ์. (2533). การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร จามรمان. (2530). การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์. ถ่ายเอกสาร.
- อรุพันธ์ อนุวัฒน์วิน. การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวต่อผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ป่วยในสถาบันประสาทวิทยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. : ถ่ายเอกสาร.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2533). การบริหารทักษะและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดรุณการพิมพ์.
- Best, John W. (1963). *Research in Education*. New Jersey, Prentice – Hall,
- Brown, M.J. (1978). "Differences in Attitudes of Public School toward Selected Drugs and the Relationships between The Attitudes and Knowledge," *Dissertation Abstracts International*. 32 (7) : 3752 - 53 - A;
- Feinstein, Levy S. (1978 , Apri.). "An Investigation of Illicit Prescription over the Counter Drug Use in Undergraduate Student Population," *Dissertation Abstracts International*. 38 : 5935 – A.
- Goode, Erich. (1993). "Addiction and Dependence," *Dependence Drugs Society and Behaviors*. Guilford : The Dushkin Publishing Group, Inc.
- Jones, Wyman L. (1974 ,November). "A Study of Tenth Grade Student Attitudes Toward and Drug Knowledge of Drug Abuse When Related to a Drug Deduction Program," *Dissertation Abstracts International*. 35 : 2584 – A .
- Jones, Diane Boshell. (1998). Administration Secondary : Sociology Individual and Family Students. "Qualitative Study of How Administrators. Can Help Fight Drug Use. According to High School Students (Prevention)," *Dissertation Abstracts*. The University of Alabama Degree : Ph.D.

- Kesselschmidt, Norma L. (1988 ,July) "The Development and Field Testing of a Competency – Based Teacher Education Module in Drug Abuse Education for Prospective Elementary School Teachers," *Dissertation Abstracts International*. 38 : 120 – 121 A.
- Nowlix, Helen. (1975) . *Drugs Demystified Drug Education*. Paris : the Unesco Press.
- Schuster, C.R. & Kilbey, M.M. (1992). *Introduction to Psychological Research*. 4th ed. New York : John Wiley and Sons.
- Steinberg, Laurence D. (1993 , December). *Adolescence*. 3rd ed. Intentional Edition : McGraw-Hill.
- Whiddon, Thomas Roney. (1975). "A Comparative Study of Drug Knowledge, Attitudes toward Drugs, And Use of Drugs among Twelveth Grade Students in Class I, II, and III Schools in Western Montana," *Dissertation Abstracts International*. 34 (6) : 3426-3427A ;
- WHO. (1994). *Life Skills Education for Children and Adolescents in School*. Geneva : WHO.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ขอความกรุณาท่านได้ตอบให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

นางสาวพูนสุข นิติวัดมนะ

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา ฐาน 25

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - () ผู้บริหารโรงเรียน
 - () ครูฝ่ายปกครอง
 - () ครูฝ่ายแนะแนว
2. ลักษณะของชุมชนที่ตั้งโรงเรียน
 - () ชุมชนบ้านจัดสรร
 - () ชุมชนแฟลต
 - () ชุมชนแออัด
3. ขนาดของโรงเรียนของท่าน โดยยึดตามหลักเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา
 - () ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 500 - 1499 คน)
 - () ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 1,500 - 2,499 คน)
 - () ขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน 2,500 - และมากกว่า)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 40 ข้อ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงระดับปฏิบัติที่เป็นจริงมากที่สุด

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านการวางแผน / โครงการ					
1. โรงเรียนมีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน.....					
2. โรงเรียนมีบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านยาเสพติดที่ชัดเจน					
3. โรงเรียนมีแผนงานโครงการเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดเพื่อการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ					
4. โรงเรียนมีแผนงาน หรือกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด					
5. ชุมชนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด.....					
6. โรงเรียนมีนโยบายการป้องกันยาเสพติดโดยมีการดำเนินงานตามเป้าหมายอย่างหลากหลายกิจกรรม.....					
7. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ผู้ปกครอง.....					
8. โรงเรียนมีโครงการออกเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนในชุมชน.....					
9. โรงเรียนมีโครงการกิจกรรมให้ความช่วยเหลือผู้เสพติดให้ได้รับการบำบัด.....					
10. โรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุที่ทำให้นักเรียนเสพยาเสพติด.....					
11. โรงเรียนมีการพัฒนาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ดีขึ้น					
ด้านการประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน					
12. โรงเรียนประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด.....					
13. โรงเรียนร่วมมือกับสมาคมผู้ปกครองแ้จ้งผู้ปกครองในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.....					
14. โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันยาเสพติดที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ.					
15. โรงเรียน ได้รับความร่วมมือในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจากองค์กรภาครัฐและเอกชน					
16. โรงเรียนส่งบุคลากรไปร่วมประชุมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น					

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
17. โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนหรือผู้ปกครองในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด.....					
18. โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับตำรวจ ชุมชน องค์กรเอกชน อย่างเป็นระบบ					
19. คณะครู อาจารย์และบุคลากรในด้านความร่วมมือในการดำเนินงาน ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด					
20. โรงเรียนได้รับความร่วมมือในการตรวจการเสพยาเสพติดของนักเรียน ด้านการสนับสนุนทรัพยากร					
21. โรงเรียนจัดสรรงบประมาณสนับสนุนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติดอย่างพอเพียง					
22. โรงเรียนระดมทรัพยากรจากชุมชนเพื่อมาร่วมดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด					
23. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากรจากองค์กรเอกชนในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด					
24. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานทางราชการอื่น...					
25. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนวิทยากรจากแหล่งมาให้ความรู้ ด้านยาเสพติดแก่นักเรียน					
26. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนสื่อต่างๆ รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ใน การดำเนินงานด้านยาเสพติด					
ด้านการกำกับ นิเทศ ติดตาม					
27. โรงเรียนมีการกำกับติดตามการดำเนินงานด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติด					
28. โรงเรียนมีการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวการเสพยาเสพติดใน สถานศึกษาอย่างใกล้ชิด					
29. โรงเรียนมีการนิเทศติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และผู้ช้ยา อย่างใกล้ชิด					
30. โรงเรียนมีระบบข้อมูลผู้เสพยาเสพติดเพื่อการกำกับติดตาม บำบัดแก้ไขอย่างเป็นระบบและใกล้ชิด					
31. โรงเรียนจัดระบบนิเทศจากผู้มีหน้าที่นี้เทศอย่างสม่ำเสมอ					

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
32. โรงเรียนจัดระบบแนะแนวภายในโรงเรียน ได้อย่างทั่วถึง.....					
33. โรงเรียนมีระบบรายงานเกี่ยวกับยาเสพติดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบอย่างต่อเนื่อง.....					
34. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมชมรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง.....					
35. โรงเรียนมีระบบการตรวจสอบกิจการค้า ในบริเวณสถานศึกษา เพื่อป้องกันยาเสพติด.....					
ด้านการประเมินและรายงานผล					
36. โรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานด้านการดำเนินงานและ การป้องกันยาเสพติด.....					
37. โรงเรียนนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน กำกับ นิเทศ ติดตาม แก้ไขปัญหาเสพติด.....					
38. โรงเรียนมีการประเมินสถานการณ์การใช้ยาเสพติดในสถานศึกษา เป็นระยะและต่อเนื่อง.....					
39. โรงเรียนรายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ ชุมชนทราบเป็นระยะ.....					
40. โรงเรียนมีระบบการตรวจสอบอาหารเครื่องดื่มที่ปนเปื้อน ยาเสพติดในสถานศึกษา.....					

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

1. โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัย
2. โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม
3. โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ
4. โรงเรียนแจรงวิทยาคม
5. โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม
6. โรงเรียนชินรสถิตยาลัย
7. โรงเรียนไชยนิมพลวิทยา
8. โรงเรียนดอนเมืองจตุรจินดา
9. โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง
10. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
11. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
12. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
13. โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
14. โรงเรียนทวีธาภิเศก
15. โรงเรียนทวีธาเศก 2
16. โรงเรียนทวีวัฒนา
17. โรงเรียนเทพศิลา
18. โรงเรียนเทพศิรินทร์
19. โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า
20. โรงเรียนธนบุรีวรเทพีพลารักษ์
21. โรงเรียนนนทรีวิทยา
22. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร
23. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ
เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
24. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ บดินทรเดชา
25. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ เบญจมราชาลัย
26. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ
สตรีวิทยา พุทธมณฑล
27. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ สตรีวิทยา 2
28. โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม
รังมั่งคลาภิเศก
29. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
30. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2
31. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4
32. โรงเรียนบางกะปิ
33. โรงเรียนบางกะปิสุขุมวิทอุปถัมภ์
34. โรงเรียนบางประกอกวิทยาคม
35. โรงเรียนบางมดวิทยา
"สิสสุทวาทจวนอุปถัมภ์"
36. โรงเรียนเบญจมราชาลัย
ในพระบรมชูปถัมภ์
37. โรงเรียนปทุมคงคา
38. โรงเรียนประชากรราษฎร์อุปถัมภ์
39. โรงเรียนปัญญาวรคุณ
40. โรงเรียนพรตพิทยพยัต
41. โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย
42. โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม
43. โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์
44. โรงเรียนพุทธจักรวิทยา
45. โรงเรียนโพธิสารพิทยากร
46. โรงเรียนมหารณพาราม
47. โรงเรียนมักกะสันพิทยา
48. โรงเรียนมัธยมวัดดาวคอง
49. โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม
50. โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง
51. โรงเรียนวัดนายโรง
52. โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง
53. โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
54. โรงเรียนมัธยมวัดมกุฎกษัตริย์
55. โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์
56. โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม
57. โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก
58. โรงเรียนยานนาวาวิทยาคม
59. โรงเรียนโยธินบูรณะ

60. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน
61. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน
62. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ลาดกระบัง
63. โรงเรียนราชดำริ
64. โรงเรียนราชันนทาจารย์
สามเสนวิทยาลัย 2
65. โรงเรียนราชวินิตมัธยม
66. โรงเรียนราชวินิตบางเขน
67. โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ
68. โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน
69. โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
70. โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม
71. โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต
72. โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร
73. โรงเรียนวัดนวลนรดิศ
74. โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ
75. โรงเรียนวัดน้อยใน
76. โรงเรียนวัดบวรนิเวศ
77. โรงเรียนวัดบวรมงคล
78. โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม
79. โรงเรียนวัดปากน้ำพิทยาคม
80. โรงเรียนวัดพุทธบูชา
81. โรงเรียนวัดรางบัว
82. โรงเรียนวัดราชบพิธ
83. โรงเรียนวัดราชโอรส
84. โรงเรียนวัดราชาธิวาส
85. โรงเรียนวัดสระเกศ
86. โรงเรียนวัดสังเวช
87. โรงเรียนวัดสุทธิวาราม
88. โรงเรียนวัดอินทาราม
89. โรงเรียนศรีพญา
90. โรงเรียนศรีอยุธยา
91. โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์
92. โรงเรียนศึกษานารี
93. โรงเรียนศึกษานารีวิทยา
94. โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ
95. โรงเรียนเศรษฐเสถียร
96. โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม
ในพระบรมราชินูปถัมภ์
97. โรงเรียนสตรีวัดอัมรินทร์
98. โรงเรียนสตรีวัดระฆัง
99. โรงเรียนสตรีวิทยา
100. โรงเรียนสตรีวิทยา 2
ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนคริน
ทราบรมราชชนนี
101. โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
102. โรงเรียนสตรีเศรษฐบุตรบำเพ็ญ
103. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
104. โรงเรียนสวนอนันต์
105. โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
106. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
107. โรงเรียนสายน้ำผึ้ง
108. โรงเรียนสายปัญญา
ในพระบรมราชินูปถัมภ์
109. โรงเรียนสารวิทยา
110. โรงเรียนสิริรัตนาร
111. โรงเรียนสีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์)
112. โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
113. โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม
114. โรงเรียนสุวรรณสุทธารามวิทยา
115. โรงเรียนสุวรรณารามพิทยาคม
116. โรงเรียนหอวัง
117. โรงเรียนอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวพูนสุข นิติวัดนะ
วันเดือนปีเกิด	27 กรกฎาคม 2494
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทวีวัฒนา
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนทวีวัฒนา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2509	ม.ศ. 3 จากโรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2516	ป.กศ. ต้น จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต
พ.ศ. 2519	ป.กศ. สูง จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต
พ.ศ. 2524	ค.บ. (เอกศิลปศึกษา) จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (เอกการบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร